

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Filozofická fakulta

Katedra anglistiky a amerikanistiky

**Převod Hrabalova literárního stylu v překladu – přirovnání
v anglických překladech**

**Bohumil Hrabal's Literary Style and Its Transfer in Translation – Similes in
English Translations**

(Diplomová práce)

Bc. Lucie Šostoková (F160763)

Olomouc 2020

**Převod Hrabalova literárního stylu v překladu – přirovnání v anglických
překladech**

(Diplomová práce)

Autor: **Bc. Lucie Šostoková**

Studijní obor: Angličtina se zaměřením na tlumočení a překlad

Vedoucí práce: **Mgr. Jitka Zehnalová, Dr.**

Počet stran: 63 (bez příloh), 130 (podle čísel)

Počet znaků: 122 927 (bez příloh), 256 923 (celkem)

Olomouc 2020

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „Převod Hrabalova literárního stylu v překladu – přirovnání v anglických překladech“ vypracovala samostatně a uvedla v ní předepsaným způsobem všechny použité prameny a literaturu.

V Olomouci dne 11. prosince 2019

.....

Lucie Šostoková

Děkuji Mgr. Jitce Zehnalové, Dr. za odborné vedení diplomové práce, za pomoc v hledání vhodné literatury, za cenné připomínky a za neskonalou trpělivost.

Obsah

Úvod	6
1 Bohumil Hrabal a jeho poetika	8
1.1 Biografie	8
1.2 Poetika Bohumila Hrabala.....	9
1.2.1 Poetika perličky na dně.....	10
1.2.2 Poetika zapisovatele	12
1.2.2.1 Pábitelství	13
1.2.2.2 Pražská ironie a humor.....	15
1.2.3 Literární a stylistické techniky	16
1.2.3.1 Textové rozdělení a začlenění	17
1.2.3.2 Jazykové metody Hrabalovy tvorby	18
1.3 Zařazení Hrabala do kontextu domácí a zahraniční literatury	19
1.4 Poetika vybraných děl Bohumila Hrabala.....	21
1.4.1 Poetika <i>Tanečních hodin pro starší a pokročilé</i>	21
1.4.2 Poetika <i>Ostře sledovaných vlaků</i>	23
1.4.3 Poetika <i>Obsluhoval jsem anglického krále</i>	25
1.4.4 Poetika <i>Postřižín</i>	27
2 Překlady děl Bohumila Hrabala	29
2.1 Kritika anglických překladů	30
2.1.1 Michael Henry Heim	31
2.1.2 Edith Pargeterová	32
2.1.3 James Naughton	33
2.1.4 Paul Wilson.....	33
3 Obecné vymezení přirovnání	35
4 Styl autora a styl překladatele.....	36
4.1 Překladatelský styl a stylistické prostředky.....	38
4.2 Jiří Levý a přirovnání	40
5 Hypotéza.....	41
5.1 První část hypotézy	41
5.2 Druhá část hypotézy	41
6 Postup práce.....	43
7 Výsledky.....	46
7.1 Stylistická analýza dat výchozích textů.....	46
7.1.1 Výskyt pomocných slov jak/jako/jakože/jakoby.....	46
7.1.2 Procentuální zastoupení přirovnání v jednotlivých dílech.....	47
7.1.3 Rozdělení přirovnání dle struktury.....	48

7.1.4	Frazeologismus Hrabalových přirovnání.....	52
7.2	Stylistická analýza cílových dat.....	53
7.2.1	Přehled přenesených/zachovaných přirovnání.....	54
7.2.2	Přehled slovních spojení na pomezí přirovnání	55
7.2.3	Převod přirovnání na slovní spojení se slovesem <i>seem</i>	57
7.2.4	Zaniklá přirovnání	57
7.3	Srovnání postupů překladatelů.....	59
	Závěr.....	62
	Summary.....	65
	Bibliografie	67
	Primární bibliografie.....	67
	Sekundární bibliografie.....	67
	Přílohy.....	70
	Anotace	129
	Annotation.....	130

Úvod

Bohumil Hrabal se obecně řadí mezi nejčtenější české spisovatele v zahraničí. Dle statistik z internetových stránek UNESCO ho předchází pouze Milan Kundera, který však v současné době píše svá díla převážně ve francouzštině, a proto jej nemůžeme řadit mezi výhradně české spisovatele. Hrabalova díla jsou přeložena do většiny evropských jazyků a všech hlavních světových jazyků (včetně čínštiny) a v posledních dekadách i do exotičtějších jazyků jako je japonština nebo korejština. Tento nával nových překladů poukazuje jak na popularitu Hrabala v zahraničí, ale také na otázku kvality překladu Hrabalových děl.

Proto cílem této diplomové práce je popsat styl Bohumila Hrabala a zjistit, jakým způsobem se daní překladatelé vypořádali s převodem Hrabalova stylu do angličtiny. Práce je založena na teorii překladu a teorii převodu uměleckých prostředků českého teoretika Jiřího Levého. Jedním z rysů autorského stylu Bohumila Hrabala je časté využití přirovnání, což je jeden z důvodů, proč byl tento stylistický prostředek vybrán k analýze, která má za úkol zjistit výše zmíněné způsoby převodu autorského stylu. Dalším důvodem je explicitnost přirovnání. Přirovnání jsou v obou zkoumaných jazycích explicitně vyjádřena skrze pomocná slova *jak/jako* a *like/as*, proto je velmi pravděpodobné, že při převodu zůstanou zachována (na rozdíl od metafor, které bývají často převedena na přirovnání (viz. Levý a přirovnání, kapitola 4.2)), i tak by bylo přínosné zjistit, zdali tento předpoklad platí i pro překlady Hrabalovy tvorby. Explicitnost přirovnání také umožňuje snadnější a objektivní vyhledávání za pomoci *Slovníku Bohumila Hrabala* (Čermák, Cvrček, 2009) a Českého národního korpusu, a zpracovat tak poměrně velké množství textového materiálu. Výsledky proto budou mít vyšší výpovědní hodnotu a zastoupí i jednotlivé překladatele. To umožní srovnat překladatelské strategie všech překladatelů v rámci převodu přirovnání, ale může naznačit strategie i v jiných oblastech překladu.

Důvody, proč byl k analýze autorského a překladatelského stylu vybrán právě Bohumil Hrabal a jeho díla, jsou dva. Hrabal je známý pro svůj osobitý a komplikovaný styl psaní, který maximálně využívá gramatických, sémantických i stylistických možností češtiny, a proto možnost analyzovat jeho styl je velkou výzvou, která však poskytne podrobná data o využití uměleckých prostředků

v jeho dílech (v našem případě přirovnání). Druhým důvodem, proč byl vybrán k analýze převodu autorského stylu právě Hrabal, je velké množství překladatelů, kteří se na překladu Hrabalových děl do angličtiny podíleli. Mezi ně se řadí i známí bohemisté, slavisté a překladatelé Michael Heim, James Naughton, Edith Pargeterová a Paul Wilson. Právě jejich překlady byly vybrány k následné analýze způsobů převodu Hrabalova stylu.

Tato práce volně navazuje na práci Mgr. Jitky Zehnalové, Dr. *Literary Style and Its Transfer in Translation: Bohumil Hrabal in English* (2016), která se mimo jiné zabývá převodem Hrabalova řečového proudu do angličtiny a změnách v délce věty v cílových textech. Namísto výzkumu délky vět, se však tato práce zabývá způsoby, které daní překladatelé využili při převodu výchozích přirovnání do cílového jazyka.

Je pravděpodobné, že výsledné rozdíly mezi jednotlivými překladateli budou z hlediska přejatých přirovnání minimální, nicméně stále je zde možnost vyzorovat, jakým způsobem se jednotliví překladatelé vypořádali s převodem těchto přirovnání do cílového jazyka. Neboť nemůžeme očekávat, že styl převodu všech překladatelů bude stejný, a proto i způsob převodu samotných přirovnání by se měl do jisté míry lišit.

1 Bohumil Hrabal a jeho poetika

Jedním z důvodů za Hrabalovou popularitou je bezesporu jeho mnohotvárný styl psaní. Následující kapitola se snaží nastínit Hrabalův vývoj jako literáta a zároveň se zaměřit na díla, která jsou vybrána k pozdější analýze. Tato kapitola se opírá o vlastní analýzu vybraných děl a názory zásadních odborníků na Hrabalovu tvorbu, v rámci této práce se jedná o Milana Jankoviče, Vladimíra Kladivu, Jiřího Pelána a Radka Pytlíka. Jednotlivé podkapitoly jsou rozdělené dle poetik, které Hrabal v průběhu života vytvořil. Některé z nich se staly stálým základem Hrabalových děl, jiné se mohou řadit k „vývojovým experimentům“, kterými si Hrabal prošel. Další část kapitoly se snaží nastínit jazykové a textové prostředky, které Hrabal v svých dílech využíval nebo jiné umělecké prostředky, které Hrabala inspirovaly k jazykovým, stylistickým a dějovým experimentům v jeho tvorbě. Poslední část kapitoly se věnuje Hrabalovu postavení na poli české a světové literatury, probírají se zde možné literární a filozofické směry a proudy, které Hrabala ovlivnily v jeho vývoji, ale také směry, které byly ovlivněny Hrabalem samotným. V neposlední řadě se tato podkapitola snaží najít paralely mezi stylem Hrabala a dalších soudobých spisovatelů. Jelikož byla Hrabalova tvorba úzce spjata s jeho vnímáním světa a života, zabývá se krátce tato kapitola i Hrabalovým soukromým životem.

1.1 Biografie

Bohumil František Hrabal byl český spisovatel, esejista a básník. Narodil se v roce 1914 svobodné matce Marii Kiliánové a o dva roky později byl adoptován do rodiny Františka (Francin) Hrabala (nového chotě Hrabalovy matky) jako nejstarší potomek rodiny. Hrabalovi rodiče se také věnovali umění a celá rodina se často objevovala v nejrůznějších ochotnických představeních. Hrabal strávil své dětství spolu s mladším bratrem v pivovaru v Polné. V období adolescence měl problémy dokončit gymnázium a několikrát opakoval jednotlivé ročníky, než nakonec úspěšně odmaturoval na nymburské reálce. Poté Hrabal studoval na Právnické fakultě Univerzity Karlovy v Praze, kde navíc navštěvoval nejrůznější semináře zaměřené na umění, historii, filozofii a literaturu. V souvislosti s uzavřením vysokých škol v letech 1939 až 1945, tedy během nacistické okupace Německem, Hrabal odpromoval až po konci druhé světové

války v roce 1946. Nicméně svému původnímu povolání právníka se nikdy nevěnoval. Naopak začal střídát jedno povolání za druhým, neboť, dle Jankoviče¹ si chtěl vytvořit svůj vlastní „umělý osud“ (Jankovič 1996, s. 9), a tím se přiblížit se svým vlastním životem k životům, o kterých chtěl psát. Chtěl tedy být divákem v nejbližším možném smyslu, a tak i věrohodně přepsat životy, které ho zaujaly. Dalším méně poetickým důvodem byl politický puč v únoru 1948, který ho k tomuto životu částečně donutil. Mezi povolání, která Hrabal v té době vykonával, patří například kotelník, podomní prodavač, svářeč, výpravčí, dělník, divadelní technik či balič papíru. Nicméně dle jeho vlastních slov ho zejména manuální práce naplňovala (zde se shoduje s přístupem E. Hemingwaye k životu (Kladiva, 1994, s. 13)) a dávala mu možnost vcítit se do role obyčejného pracujícího člověka. Až v roce 1963 se skutečně stal spisovatelem na plný úvazek. V roce 1968 byl po srpnové invazi vyloučen ze Svazu československých spisovatelů a na čas byl zařazen i na seznam nežádoucích autorů. Přesto však následujících třicet let svého života Hrabal strávil psaním románů, povídek a esejí. V roce 1997 Hrabal umírá ve věku 83 let.

1.2 Poetika Bohumila Hrabala

Přestože se Hrabal věnoval psaní již v 40. a 50. letech, jeho první díla byla publikována až na počátku 60. let. Vzhledem k pozdnímu věku, ve kterém začal svá díla vydávat, je vhodné poznamenat, že Hrabalova díla byla publikována v odlišném sledu, než v jakém vznikala, neboť se Hrabal často vracel ke svým dřívějším textům, které pak i několikrát přepracovával do konečné podoby. Hrabalova vlastní slova na obálce prvního vydání novely *Ostře sledované vlaky* tento fakt potvrzují:

„Nejraději nechávám každý text uležet a podívám se na něj za pár let [...] zušlechťuji text dál a zase jej nechávám v šuplíku pracovat tak dlouho, až jsem schopen se na něj podívat čerstvým pohledem. Pak teprve dotáhnu text k závěru.“ (Hrabal, 1965)

Proto nelze na základě pořadí vydaných děl zkoumat Hrabalův přesný vývoj jako spisovatele. Hrabalova tvorba je považována za mnohovýznamový amalgám

¹ Milan Jankovič byl literárním kritikem, historikem a editorem, který, mimo jiné, napsal velké množství esejí a článků, které zahrnují i detailní analýzy děl Bohumila Hrabala a Jaroslava Haška. Mezi dalších kritiky zabývajících se Hrabalovou tvorbou patří Jiří Pelán, Radko Pytlík, Jaroslav Kladiva nebo Václav Černý.

mnoha literárních stylů a inspirací. Dalo by se říci, že každé jeho dílo byl experiment zkoumající limity jazyka i života samotného. Na počátku 70. let byl jeho styl již zcela vyvinut. V tomto období se také pouští do rodinné epiky a vzpomínkových děl na jeho dětství a pozdější manželský život.

V pozdějších dekadách, zejména od 80. let, se Hrabal zabýval psaním esejí a publikováním literárních článků, mezi příklady zde můžeme zařadit knihu *Domácí úkoly* (1970), soubor esejí pojednávajících o stylistických složkách jeho děl, které později měly pokračování v podobě *Domácích úkolů z pilnosti* (1982) a *Domácích úkolů z poetiky* (1984). Mezi esejistickou prózu můžeme zařadit i *Dopisy Dubence* (1995), soubor vzpomínkových monologů zaměřených na filozofické úvahy a komentáře společenské a politické situace. Další soubory úvah a esejí jsou *Dobrý den, Česká republiko* (1993), *I balóny mohou vzlétnout* (1993) a *A havran krák už Nikdykrát* (1993).

V poslední dekádě svého života se Hrabal jako spisovatel téměř odmlčel. Psal texty, které sám označil za „literární publicistiku“ (Pelán, 2002, s. 68) a jejichž hodnota je značně nevyrovnaná, a znovu se v nich vrací k existenciálnímu stylu myšlení a psaní. Zdá se, že v posledních letech ztrácel své nadšení pro psaní a rezignoval na všechny obvyklé literární konvence.

Hrabalovu tvorbu můžeme popsat jako uzavřený kruh. Hrabal začínal jako mladík s básnickými sklony, který se ztrácel v lyrických výlevech vlastního já, aby se později přetransformoval do role zapisovatele cizích osudů, avšak poté zapisuje svůj vlastní portrét očima své ženy a skrze vzpomínkovou prózu a na sklonku života již hovoří znovu čistě sám o sobě.

Celkově je Hrabalův literární záběr velmi široký. Patří zde soubory novel, povídek, montáží, pásmem a básní, psal i filmové scénáře či divadelní hry a obzvláště zajímavým pohledem do nitra jeho myšlení při psaní jsou eseje a publicistické články.

1.2.1 Poetika perličky na dně

Mezi Hrabalova první díla patří převážně sbírky lyrických básní inspirované surrealismem a impresionismem. Tyto básně psal zejména ve svém adolescentním období, neboť měl potřebu vypsát všechno „své snění, platonické milování, studentskou pyjatyku, nekonečné procházky v barvě růžové a zlaté.“ (Poupata, 1970, s. 237) Přestože se postupně jako spisovatel přetransformoval,

lyrično a s tím související umělecké prostředky zůstaly jedním z hlavních rysů jeho tvorby.

Později se pustil do experimentů v próze, a tak k lyričnu svých raných děl přidal i epickou složku. Mezi jeho první epická díla patřily zejména krátké povídky a novely. V rámci svých prvních prozaických experimentů se vydal opačným směrem než v poezii. Ačkoli neměl očividně problém tyto přístupy střídat, postupně se snažil tyto směry propojit. Důkazem může být jeho první verze díla *Příliš hlučná samota*, která byla napsána ve verších, přestože se později jedná o ukázkou prozaického totálního realismu². Právě díky tomuto přístupu můžeme říci, že je Hrabalův styl jakýsi most mezi dvěma protiklady. A právě zdokonalení tohoto stylu zabralo Hrabalovi většinu jeho života jako spisovatele. Spojil surrealismus³ a lyrické monology své rané básnické tvorby a krutou realitu totálního realismu své rané prózy. Toto tvrzení také potvrdil sám Hrabal v doslovu ke své sbírce básní *Poupata*:

„Já, plachý, jsem nabízel životní pojistky, prodával drogistické zboží, pracoval v hutích, ale pořád k tomu jsem psal a psal. Drsnost a hrubost skutečnosti mi fičela vstříc a oslepovala mne jak sněhová bouře. A já místo snění a reflexu jsem si zamiloval skutečnost jako takovou.“ (Poupata, 1970, s. 237)

Jankovič a Pytlík dodávají, že styl, který vznikl spojením těchto dvou rozdílných přístupů, tedy totálního realismu a lyrického poetismu, bývá nazýván poetika „perličky na dně“, dle rané sbírky Hrabalových povídek. Ačkoli jeho próza na první pohled vyzdvihuje děj, lyrická složka zůstává přítomna ve všech Hrabalových dílech formou imaginativního vyprávění, smyslu pro zážitek a emotivní katarzi. I jeho známý vypravěčský motiv „pábení“ je ozvěnou jeho lyrického založení, kde odraz světské skutečnosti tkví v detailech, které jsou zároveň i jakýmsi symbolem či šifrou (Pytlík, 1990, s. 118).

Nicméně tento styl není jediným, kterému se Hrabal věnoval. Jak bylo řečeno výše, na počátku jeho kariéry v 40. a 50. letech Hrabal experimentoval s nejrůznějšími styly a literárními vlivy. Jedním z oblíbených byl i

² Pojem „totální realismus“ zavádí v souvislosti s Hrabalovou tvorbou Milan Jankovič ve své publikaci *Poetika Bohumila Hrabala*.

³ Poezie Bohumila Hrabala nemůže být považována za plně surrealistickou tvorbu. Je pouze surrealismem silně ovlivněna. I sám Hrabal si tuto skutečnost uvědomoval, a dokonce jeho přítel Karel Marysko nazýval Hrabalův styl poezie jako neopoetismus.

existencialismus, ke kterému se ve svých dílech často vracel (silným příkladem je postava Hanti v *Příliš hlučné samotě* (1976), kde můžeme vidět paralelu mezi Hantou a hlavní postavou z Camusova *Cizince*, což je klasická ukázka existencialistické prózy). A právě existenciální přístup doplnil Hrabalův totální realismus, toto můžeme například vidět v jeho novele *Ostře sledované vlaky*, kde jedním z hlavních motivů je hledání smyslu života v protikladu se svobodou v sebevraždě, a dále erotismus, který je také důležitou složkou mnoha existenciálních děl.

1.2.2 Poetika zapisovatele

Hrabal se nepovažoval za spisovatele, nýbrž za zapisovatele osudů (Jankovič, 1996, s. 50–51). Hrabalova inspirace přicházela ze života samotného. Čerpal jak ze svých bohatých pracovních a osobních zkušeností díky svým „umělým osudům“, které prožíval skrze mnohá zaměstnání, ale také z vyprávění svých přátel a známých, popřípadě lidí, které potkával v pražských hospodách a periferiích. Hrabal byl od útlého dětství skvělým posluchačem, odmalička poslouchal hovory dělníků a venkovanů v okolí pivovaru, kde vyrůstal. Prostá mluva a humor, se kterým se tito lidé vypořádali s životními útrapami, ho obohacovaly. Jeho fascinace s „umělými osudy“, které byly na počátku (během 2. sv. války) spíše vynucené, jej provázela až do jeho spisovatelského debutu v roce 1963. Hrabal v *Domácích úkolech z pilnosti* zmiňuje:

„Ptáte se mě na mou legendární teorii umělého osudu [...] Sám sebe jsem vždycky snažil umístit do takového zaměstnání, které mne uvádělo v zoufalství⁴ [...] naučil jsem se těmi umělými osudy chápat ty druhé, uměl jsem se dívat kolem sebe a pak teprve dovnitř sebe a tam najít tu jistou fikci, která říká o pravdivosti reality.“ (Hrabal, 1995, s. 221–2)

Jak řekl, zoufalství v nenáviděném zaměstnání ho odměnilo pochopením pro druhé a jejich osudy. Ze zaměstnání v obchodní sféře se přesunul k těžké manuální práci a každou z těchto zkušeností znásobil ve své tvorbě. Z tohoto hlediska proto můžeme hovořit o subjektivně objektivním způsobu vyprávění. Jako zapisovatel osudů se snaží být „objektivním“ vypravěčem svých vlastních zkušeností. Kladiava dodává, že Hrabal nic nepřikrášluje, ale zároveň nic neochuzuje, píše o člověčenství, jaké je a jaké ho on sám vidí. Dle něj, člověk

⁴ Např. Hrabal byl v mládí plachý člověk a zaměstnání zaměřená na styk s lidmi se mu přičila.

tedy není dobrý ani zlý a obvykle najde sám sebe, až když dosáhne úplného dna (Kladiva, 1994, s. 64), kde najde i svou perličku na dně.

V onom „člověčenství, jaké on sám vidí“ tkví subjektivní složka jeho psaní. V této subjektivní složce nachází Hrabal v pozdním období své tvorby jistou sebereflexi. Přestává se skrývat za „umělé osudy“ jiných a nachází v cizích osudech svůj vlastní hlas.

Další inspirací pro jeho vyprávění je nezřízená mluva (řečovým proudem) jeho strýce Pepina. Tento typ naivního energického vyprávění později dal základ Hrabalovu „pábení“ (viz. 1.2.2.1).

Městský folklór z okolí pražských hospod a pražské periferie společně s jeho vzpomínkami na dětství byly živnou půdou pro Hrabalovu tvorbu. Původně surrealistický básník a snílek nachází jedinečnou atmosféru hospod a pražských ulic, setkává se svým oblíbeným pracujícím lidem a sbírá střípky příběhů pro vlastní tvorbu. Radko Pytlík Hrabala v tomto směru popisuje jako zrcadlo, které odráží vnější svět i svůj vnitřní pomocí autostylizace a mystifikace (Pytlík, 1990, s. 68). Hrabal navíc dokázal se svým citem pro jazyk převést hospodskou mluvu a mluvu pražské periferie i do svých děl.

Ačkoli je Hrabalovým primárním cílem zapsat osudy jednotlivců, na pozadí jeho tvorby se odráží i společenská situace (například v dílech *Ostře sledované vlaky* a *Obsluhoval jsem anglického krále* jsou postavy silně formovány válkou a společenskou situací). V podstatě to jsou právě zážitky a zkušenosti jednotlivce, které jedinečně dokumentují danou epochu a dávají jí neopakovatelnou, avšak autentickou atmosféru.

1.2.2.1 Pábitelství

Jak bylo v předcházející podkapitole zmíněno, Hrabal sám sebe vidí jako pozorovatele a zapisovatele osudů. Nicméně neméně důležitým faktorem je i způsob, kterým své příběhy předává a tento způsob nazývá „pábení“. Dle Pytlíka, slovo samotné znamená „bafat“ nebo „kouřit“. Pro Hrabala to však znamená specifický způsob vyprávění, kterým předává drsné kontrasty života, avšak poutavým a poetickým podáním (Pytlík, 2013, s. 22–23). Dalo by se říci, že z tragédií života vytvořil básnickým způsobem laskavou tragikomedii. Nemůžeme tvrdit, že byl Hrabal prvním spisovatelem, který podobný přístup využil, nicméně tím, že dal tomuto způsobu vyprávění jméno, tento přístup mystifikoval,

ozvláštnil a vlastně si ho i přivlastnil. Jak však Pytlík dále dodává, zprvu mělo Hrabalovo pábení trochu jiný základ. Jak bylo řečeno výše, Hrabalova básnická tvorba a jazyk měly silný vztah k surrealismu, ale také k avantgardě 30. let. V praxi to znamenalo, že pro Hrabala měl jazyk převážně estetickou funkci a nebyl to pouze nástroj k poutavému vyjádření skutečnosti. Veřejností bylo však pábitelství pochopeno jako typ lidového vyprávění, kde se v roli vypravěče objevují podivní a nevšední lidé s chutí do života, obrovskou představivostí a fantaskním a humorným způsobem vyprávění. Hrabal však dále chápe pábení jako tvůrčí čin a nikoli pouze druh vyprávění. Jde o bezprostřednost ke čtenáři, kdy Hrabal ukazuje důvěrně známou realitu skrze prozaický hovor, a nejen pouze skrze téma a pocity (Pytlík, 1990, s. 133).

K pojmu pábitelství se přisuzuje i slovo „pábitel“, které bývá připisováno zvláštním jedincům z lidu. Většinou se jedná o obyčejné pracující jedince, příslušníky „čtvrtého stavu“, kteří však mají odlišný pohled na svět a dokáží poutavým a překvapivým způsobem přednést smyšlená vyprávění nebo skutečné historky. Jsou to lidé s nespoutanou fantazií, snílci a životní básníci. Dle Hrabala je to každý, kdo říká věty, o kterých rozumní lidé říkají, jak jsou nerozumné, a dělá věci, které slušní lidé nedělají (Hrabal, 1995, s. 225). Právě za vrcholného pábitelů může být považován strýc Pepin a později i Hrabal sám. Pábitelství však někdy nemusí být přisouzeno pouze jednotlivci, ale i celému kolektivu. Hrabal mezi postavami vytváří jakési pouto skrze hovory a společné soužití (tento typ pábitelů se nachází v Hrabalově „pavlačové literatuře“) a z lidu samotného se pak stávají také básníci života. Pábitelství tedy zůstává na dlouhou dobu stálíci v Hrabalově tvorbě, avšak stejně jako jeho styl se i pábitelství neustále vyvíjí a nachází nové podoby.

Poslední zajímavostí je, že pábitelství, přetvořeno do podoby způsobu vyprávění zajímavých, avšak neškodných jedinců společnosti, bylo považováno za přijatelné soudobou vládou, proti které byl Hrabal zapřísáhlý odpůrce a jak sám dodává v *Listopadovém uragánu*:

„To moje pábení, to byla moje obrana proti politice, a vlastně to byla i moje politika....Můj způsob psaní.“ (Hrabal, 1990, s. 33)

1.2.2.2 *Pražská ironie a humor*

Humor, společně s erotismem a láskou (viz. 1.4.2), jsou hlavními prvky Hrabalovy tvorby z narativního a tematického hlediska. Jsou přítomny v různém poměru v téměř všech Hrabalových dílech. Hrabalův humor, stejně jako jeho styl a rozložení děje, je založen na konfrontaci a kontrastu. Vše, čeho se lidé děsí, je pod Hrabalovým rukama přetvořeno v humor. Vytváří tak tragikomický pohled na svět. Právě tragikomedie jde ruku v ruce s poetikou nezúčastněného zapisovatele, neboť často se stává, že z vnějšího pohledu působí s jistou nadsázkou tragické momenty přímo komicky. Sám Hrabal o tomto několikrát napsal, že tragický pocit života a humor jsou dvojčata, dvě cesty vycházející z téhož období (Hrabal, 1964, s. 26–27). Jaroslav Kladiva se ve své stati zaměřené na rozbor Hrabalových děl věnuje specifickému hrabalovskému humoru a ironii mimořádnou pozornost. Dle něj se Hrabal skrze tragikomičnost snaží najít hranici lidskosti. Grotesku, která byla populární zejména v dřívějších dekádách 20. století, kombinuje ve své tvorbě s gagem, jakožto přirozenou reakci postav na danou situaci. Gag používá pro nejrůznější situace, někdy při nastolení komického překvapení, jindy jako nástroj k manipulaci hlupáků, v této situaci se jedná o nastolení jisté ironie života. Výsledkem místy téměř absurdních kontrastů v Hrabalových dílech často vzniká i černý humor. Nicméně v Hrabalově případě černý humor není cynický a bezcitný. Často bývá nastolen ve formě historek a krátkých dějových vložek, které mají za účel pobavit. Hrabal málokdy využívá satiru a sarkasmus, a proto černý humor působí velmi upřímně, jedná se spíše o odlišný způsob nastolení faktů ze světa kolem nás (Kladiva, 1994, s. 53–56). Posledním typem Hrabalova humoru je bezesporu parodie. Nástrojem jsou ironicky Hrabalovy postavy pábitelů a skrze ně komentuje s nadsázkou společenskou situaci a život sám.

Z Hrabalova hlediska je ironie nástrojem, jak poznat sám sebe. Ironie se v tomto případě nepoužívá jako zbraň k výsměchu, ale je to postoj k životu. Ironik postrádá iluze, je realistou a někdy se v této realitě nachází komické momenty v tragických a bezútěšných situacích. (Kladiva, 1994, s. 61). Pojem „pražská ironie“ není význačný pouze pro Hrabalovu tvorbu, ale i Haškovu nebo Kafkovu. Vychází z dlouhé historie a mentality českého národa, který byl po staletí utlačován mocenskými zájmy, a proto se musel chovat tak, aby přežil a zároveň si

zachoval chuť do života a důstojnost (Hrabal, 1995, s. 151–2). Tento fenomén se postupně transformoval v závislosti na soudobé politické a kulturní situaci. Skrze něj lidé vyjadřovali své nevyslyšené názory, ať již politické nebo každodenní a postupně se Hrabalova verze pražské ironie se přiklání k hospodské zábavě a pražské periferii (pavlačová literatura⁵). Hrabalova verze pražské ironie je založena na principu nedbalého utajení. Obyčejní lidé, nespokojení s danou dobou, skrývají své zklamání a upřímnost za maskou veselosti černého humoru. Radko Pytlík zde poukazuje na přehnanou verbální aktivitu, upovídánost, nenápadné komentáře a narážky, působící až hloupě pro nezasvěcené posluchače. Utajení tedy není tajemná mlčenlivost, ale bujará výbušnost. Vyznačuje se tedy náhlými sémantickými zvraty (nadměrný hovor, klamné poznámky a komentáře), výkřiky nadšení, nenápadnou výměnou názorů, které jsou většinou přijímány s komickým despektem. Pro nezasvěcené odlišně smýšlející posluchače vše působí neurčitě, zmateně a nesmyslně (Pytlík, 1990, s. 11–12). Pražští ironici Hrabalových děl jsou dalším typem pábitelů. Nelpí na důležitých událostech dané doby, které chápou jako frašku, avšak jejich bezprostřední zvyky a rituály jsou pro ně nesmírně důležité (hovory u piva, hry a zábava). Vznešená slova a významné záležitosti trhá na kusy absurdním a šibeničním humorem a praktickým založením.

„Tato ironie vyčleňuje obyčejného člověka z beztvaré masy, je explikován jako individuum, překvapující svou tvořivou aktivitou.“ (Pytlík, 1990, s. 17)

1.2.3 Literární a stylistické techniky

Ačkoli Hrabalův styl psaní působí na první pohled nenuceně a improvizovaně, opak je pravdou. Výstavba Hrabalových textů je silně promyšlená a kompozičně složitá. Stylizace nespočívá v bezchybné kontinuitě, ale v záměrném narušování děje, neustálým posouváním a doplňováním a využitím mnohotvárnosti jazyka. Sám Hrabal o tomto postupu hovoří následovně:

„Pokouším se o konfrontáž [...] nabízejí se mi ve variacích spřažených na základě asociací. To potom nezbyvá, než kdekoliv slehnout a rychle

⁵ Pavlačová literatura se pojí s díly *Toto město je ve společné péči obyvatel*, *Vita Nuova*, *Proluky* a *Svatby v domě*. Je založena na typickém pražském způsobu bydlení, kde se v jednom domě znají všichni, ví o sobě nejedno tajemství a vytváří se tak zvláštní typ symbiózy, kde vzniká specifický typ humoru a pábitelské komunity, založené na společných zážitcích a zkušenostech.

vysypat ty vzrušující události na papír [...] A pokaždé ten text volá po nůžkách, aby byl rozstříhán a sestaven v posunutý text...“ (Hrabal, 1995, s. 63–64)

Konfrontace je základem Hrabalovy tvorby. Z dřívějších podkapitol je zřejmé, že Hrabal využívá konfrontace i ve svém typickém humoru a také ve svém „pábení“. Pábení ve smyslu narativního stylu pak můžeme propojit se samotným textovým rozdělením. V tomto směru se konfrontace váže s montážemi a kolážemi, které se stávají pojítky protichůdných myšlenek.

1.2.3.1 Textové rozdělení a začlenění

Hrabal přisuzuje důležitost propojenosti literatury a jiných druhů umění, označuje tuto propojenost za „spojité nádoby“ (Hrabal, 1995, s. 20), což poukazuje na důležitost vizualizace v jeho tvorbě. Hrabal poznamenává, že využívá montáží, stříhů, koláží a dalších filmových „triků“ (viz. podkapitola 1.4.1) při manipulaci s textem (což samo o sobě je jistá metafora). Tímto můžeme přisoudit Hrabalovi živou představivost a schopnost efektivně zapůsobit (dramatizovat) jazykovými prostředky. Texty Hrabal stříhá a spojuje tak, aby nové pasáže textů něčím provokovaly, často za použití kontrastu a konfrontace v souvislosti s metodou asociace, která je stálicí Hrabalova řečového proudu. Prolínání několika dějových pásem za pomoci literární koláže je také typickou Hrabalovou metodou. Je to tendence rozdělit jednotlivé dějové linie a poskládat je v jakousi mozaiku a mezi tuto mozaiku vložit na první pohled náhodné texty. Tato metoda se skvěle doplňuje s další oblíbenou metodou proudu vědomí⁶. Hrabal byl inspirován mluvou svého strýce Pepina (viz. 1.4.1), a právě technika koláže je nástrojem, který Hrabal k dosažení podobných výsledků využívá. V projevech Hrabala a strýce Pepina se vynořovaly nejrůznější prvky (reklamy, historky, scénky, citáty, klišé), které dohromady tvořily neartikulovaný a na první pohled náhodný řečový proud (Pelán, 2002, s. 18–19). Nahodilost a spontánnost Hrabalových děl není pouze vedlejší produkt jeho psaní, nýbrž jeden z hlavních

⁶ Proud vědomí je literární technika, která se snaží zachytit proces myšlení nejčastěji za pomoci vnitřního monologu. Funguje na základě vnitřních a vnějších podnětů a následných asociací. Termín byl přenesen z psychologie ve 20. letech, nicméně samotná technika se objevuje již na přelomu 20. století v surrealistické poezii a Apollinairových pásmech. V próze začala být tato technika populární ve 20. letech 20. století. Spisovatelé, kteří techniku často využívali, jsou James Joyce, Virginia Woolf, William Faulkner, T.S. Elliot a další.

záměrů. Texty záměrně a logicky stylizuje a konfrontuje do takové podoby, aby tento dojem perfektně vyvolávaly.

Další oblíbenou Hrabalovou metodou je specifické využití interpunkce. *Taneční hodiny* jsou specifické svým jedním souvětím, tedy zrušením teček na konci věty. Novela je tedy tímto krokem stylizována do souvislého monologu bez jakéhokoli zastavení. Naproti tomu v textu *Vita Nuova* (1985) Hrabal zrušil interpunkci úplně. Tím tak dodal textu vyšší jazykovou průtočnost. Tento text se zabývá každodenním životem manželů Hrabalových a má v čtenáři vyvolat dojem momentek ve víru kontinuity a neměnnosti, kdy vše jde nakonec dál a čas se nezastavuje. Dalším extrémem jsou *Ostře sledované vlaky* a *Proluky*. Tyto texty Hrabal stylizuje do relativně kratších větných celků a v případě *Proluk* využívá i rytmičtější textu, kde interpunkce upozorňuje na rytmickou segmentaci textu. Z těchto příkladů jde vidět, že Hrabal využívá různým způsobem interpunkci nejen jako jazykový a syntaktický prostředek, ale také jako umělecký prostředek k rozdělení jednotlivých rytmických oddílů textu.

Rytmizace textu je také důležitým bodem Hrabalova stylu. Jankovič upozorňuje na fakt (Jankovič, 1996, s. 123), že zatímco se běžný projev vyznačuje rytmicky rozrušenou intonací, která dává přednost sémanticko-gramatickým vztahům, Hrabal konstruuje větu tak, že ji člení na segmenty, které se vyznačují jistými rytmickými analogiemi, aniž by se však jednalo o zjevné projevy paralelismů. Tyto analogie pak vyvolávají dojem rytmizace. Zde se vlastně jedná o návrat ke kořenům a věrnost Hrabala k jeho básnickým počátkům. Právě poetická rytmizace za pomoci interpunkce dává textový základ řečovému proudu. Dále Jankovič dodává, že ačkoli Hrabal využívá interpunkci k rozdělení rytmických segmentů, v textech, kde na interpunkci Hrabal zcela rezignoval, je rytmizace daleko význačnější. Neboť v těchto případech je větný rytmus pro čtenáře hlavním vodítkem, jak se orientovat v textu.

1.2.3.2 Jazykové metody Hrabalovy tvorby

Hrabal kladl jazykové stránce svých děl mimořádný důraz. Kladičková dodává, že se Hrabal do jisté míry nezajímá o lidovou tradici minulou a známou, o které už někdo někdy psal, ale o tradici nezapsanou, která právě probíhá nebo se teprve tvoří, a to tím, že zkoumal soudobý hovorový jazyk a městský folklór. Jako nástroj využívá zejména živé dialogy, metafory, přirovnání, rčení, kterým dává

nový obsah, snaží se tak o oživení a rozvoj jazyka (Kladiva, 1994, s. 15). Přímá řeč a dialogy jsou prvním principem Hrabalova stylu. Čtenář se tak dostává do postavení neviditelného posluchače. Hrabalo umění dialogu se zejména vidět v rozmluvách několika osob, kdy každá postava vyslovuje své „vnitřní“ monology a současně reaguje na vnější podněty a komponuje je do své mluvy.

Důležitým faktorem přímé řeči a spontánnosti je přirozený výběr detailu. Hrabal považuje za důležitější použít správnou sémantickou jednotku nebo metaforu, než mít soudržnou postavu (Kladiva, 1994, s. 38). Přirozenosti přímé mluvy pak napomáhá hovorový „všední“ jazyk a odborné termíny, specifický slang (i argot) a nářečí, které přidávají na autentických detailech a atmosféře děl, neboť použité obraty jsou vytrženy z každodenního života, zároveň jsou však výrazné a jedinečné. Hovorová mluva a slang poukazují na sociální vrstvu postav a přirozenost dialogů, které jsou vyšperkované odbornými výrazy, poukazují na pracovní a osobní zázemí postav. Tyto výrazy slouží k ozvláštňení textu a jejich význam vyplývá buď z kontextu, anebo je Hrabal vysvětluje formou dialogů. Nespisovné a odborné výrazy jsou tedy další z klíčových principů, které Hrabal v textu využívá:

„[...] mezi hovorem a slangem neustále probíhá propojenost. [...] Slang má zájem na spisovné řeči, protože slang porušuje jazyk tvořivě k překvapení, ozvláštňení, neočekávanosti, slang je obranou proti strnulosti a konvenčnosti, [...] je experimentem...“ (Hrabal, 1995, s. 20).

1.3 Zařazení Hrabala do kontextu domácí a zahraniční literatury

Ačkoli se Hrabal se svou tvorbou odlišuje od literatury předcházející rok 1945 a i od většiny soudobých autorů, stále dodnes nesporně patří k tomu nejlepšímu, co česká literární scéna může nabídnout a zároveň se řadí k nevlivnějším českým spisovatelům 20. století. Kladiva dodává:

„Nikdo nezachytil atmosféru naší doby naší doby originálním viděním a objektivním pohledem a neotřelým jazykem jako Hrabal. [...] postavy jsou srozumitelné a pro čtenáře přitažlivé a moderní. [...] Smyslem modernosti je učinit ze zvyku nezvyk, z okoukaného neokoukané, z všedního zajímavé.“ (Kladiva, 1994, s. 16)

Ani z hlediska světové literatury nemůžeme Hrabala objektivně zařadit. Před počátkem své kariéry byl Hrabal horlivý čtenář a inspiroval se mnoha literárními a filozofickými směry. Zpočátku to byl surrealismus (Breton) a pásmové psaní Guillaumea Apollinairea, ale také temná a emotivní tvorba prokletých básníků (Verlain, Mallarmé, Rimbaud). Důležitým bodem, jako pro mnoho českých spisovatelů 20. století, je existencialistický styl Franze Kafky a dále hovorový styl Céline a proud vědomí Jamese Joyce, Čechova a Wiliama Faulknera.

Důležitý vliv na Hrabala měli také filozofové. Po válce ovlivnil Hrabala spisovatel T. Tzara se svým novým humanismem, kdy je člověk ve středu všeho dění (Tzara je známý také pro směr dada⁷, který Hrabala také významně ovlivnil v jeho psaní a v literárních technikách), a Karel Marx se vztahem mezi teorií a praxí/prací. Na Hrabalových dílech je také znát vliv filozofa Nietzscheho a jeho boje proti úpadku, tj. hledání krásy v krutém světě (což vlastně odpovídá postavě strýce Pepina a dalších pábitelů) a Kantovy metafyziky. On sám se stal se inspirací pro tehdejší československé umělecké hnutí Nová vlna⁸, působící v 60. letech minulého století.

Někteří kritici Hrabalův styl přirovnávají ke stylu jiného soudobého a neméně známého spisovatele, Jaroslava Haška, autora románu *Dobrý voják Švejk*, kterého Hrabal sám prohlásil za svůj vzor (Kladiva, 1994, s. 81). Je pravdou, že byl Haškem do jisté míry ovlivněn. Josef Škvorecký porovnává ve své krátké stati zaměření obou spisovatelů. Oba využívají ve svých dílech některé surrealistické techniky jako je řečový proud, oba rádi stavějí děj na dialogu, při kterém používají hovorové mluvy a obecné češtiny a oba charakterizuje prostředí Prahy, hospodské historky a tragikomický humor. Nicméně zásadní rozdíl tkví v množství lyriky v dílech. Haškův děj je protkán drsnou realitou, a někdy dokonce až krutostí. Na druhé straně se Hrabal projevuje skrze nespoutané lyrické obrazy založené na malých detailech a střípcích (Škvorecký 1970, s. 7), jako by se

⁷ Dadaismus (dada) je avantgardní umělecký směr, který vznikl během 1. sv. války. Zdůrazňuje nesmyslnost umění, filozofie a logiky. Tento směr by se dal považovat za opak symbolismu a jeho dokonalosti významů a forem. Dada je zaměřuje na náhodné střípky, nápady a na naivní nesmyslnosti. Hlavním nástrojem je koláž a montáže, tj. dekonstrukce v novém kontextu.

⁸ Nová vlna bylo československé filmové hnutí aktivní zejména v 60. letech, těsně před normalizací. Režiséri působící v tomto hnutí hledali svou inspiraci v dílech soudobých spisovatelů jako byli Bohumil Hrabal nebo Milan Kundera, kteří bohatili českou literaturu o nové styly, koncepty a myšlenky ve psaní. Mezi tyto režiséry se řadí Miloš Forman, Věra Chytilová, Pavel Juráček, Jiří Menzel, Juraj Hertz, Juraj Jakubisko a mnoho dalších.

Hrabal snažil přenést fikci do reality a donutit čtenáře, aby svět, který napsal, viděl vlastníma očima. Dále je jeho vyprávění založené na jisté laskavosti k vlastním postavám, které, stejně jako Haškovy postavy, procházejí útrapami. I větný proud se založen na sestrojené neutichající energii a skocích z jednoho tématu k druhému, Hašek je v tomto směru umírněnější.

1.4 Poetika vybraných děl Bohumila Hrabala

Tato podkapitola se zaměřuje na podrobnější popis stylu a aspektů čtyř Hrabalových děl, které byly vybrány za účelem pozdější analýzy stylu autora a překladatele. Jednotlivá díla byla vybrána s ohledem na jejich postavení v celkové Hrabalově tvorbě, ale také na vypracovaných překladech těchto děl a pozornosti, která byla těmto překladům věnována.

1.4.1 Poetika *Tanečních hodin pro starší a pokročilé*

Novela *Taneční hodiny pro starší a pokročilé* (1964) je prvním relativně úspěšným dílem, ve kterém Hrabal poprvé aplikoval svůj známý styl založený na proudu vědomí, a tedy na souvislých a nekončících souvětích. Samotná novela o necelých sto stánkách je napsána ve formě jediné věty. Techniku proudu vědomí již použil ve svém dřívějším manuskriptu z roku 1949 *Utrpení starého Werthera*, a právě *Utrpení* se stalo jakýmsi prototypem pro jeho pozdější tvorbu. Jankovič poukazuje na „předliterární“ charakter *Utrpení*, kdy „Pepinovy nelogičnosti nás vracejí k autentickému vidění a k prožívání skutečnosti před literaturou.“ (Jankovič, 1996, s. 34). V tomto případě jsou tedy *Taneční hodiny* editované a zkonzenzované monology Hrabalova strýce Pepina, který mladého Hrabala často navštěvoval.

Pepin byl typ člověka, kterému nic neuniklo, o všem věděl, také rád své zážitky sdílel, a to i takové, které by se mohly považovat za dobová tabu. Jak bylo zmíněno v kapitole 1.2.2.1, Pepin je prototypem Hrabalova pábitele. Je to „básník života“, naivní snílek a živý nespoutaný vypravěč plný radostného obdivu k životu. Hrabal, fascinován strýcovým chaotickým leč souvislým vyprávěním, si Pepinovy monology nahrával či přepisoval, a později je použil jako základ a inspiraci pro svou tvorbu, neboť právě tento způsob vyprávění se stal jakýmsi návodem, jak „přirozeně“ zakomponovat střihy ve vyprávění (Kladiva, 1994, s. 38). Pro *Taneční hodiny* jsou charakteristické skoky a přeryvy v „příběhu“.

Zdánlivá hlavní dějová linie, starý muž vyprávějící své příběhy mladé slečně, je přerušována (zároveň však tato přerušení fungují jako pojídlo mezi jednotlivými fázemi textu) drobnými příběhy, průpovídkou, poučením, výroky ze snářů či reklamními slogany, které představují stále nové postavy a motivy a vytváří tak iluzi nekončícího příběhu jako je i život sám.

Nemůžeme odhadnout, do jaké míry Hrabal monology upravoval, avšak *Utrpení* postrádá jistou úhlednost a řád přítomné v pozdějších Hrabalových dílech (Jankovič, 1996, S. 29–30). Nicméně mezi *Utrpením* a *Tanečními hodinami* můžeme vidět proměnu, kterou Hrabal jako spisovatel a esejista postupně prošel. Dokonce i Hrabal sám komentoval rozdíly mezi *Utrpením* a *Tanečními hodinami* v své předmluvě k *Utrpení starého Wenera* z roku 1981:

„A tak jsem vyhledal ty (protokoly) [...], to už jsem věděl, co jsou koláže a roláže, znal jsem techniky z filmu, dekupáž, „kater“, nůžky, se kterými s textem jdou dělat jisté posuny směřující k překvapení, vzal jsem na pomůcku velikou německou knihu Reklam z doby secese, vystříhal jsem reklamy a slogany, vmontoval je do textu, zdůraznil jsem to, co v textu bylo rozptýlené, dal jsem tomu styl, to jest to přerušování, přeskokování strýce Pepina a navazování tam, kde přestal, vynechal jsem nezajímavé a doplnil je těmi, co jsem znal z vyprávění [...], vyšel v roce 1964 jako Taneční hodiny pro starší a pokročilé.“ (Hrabal, 1991, s. 240)

Taneční hodiny tedy byly jakýsi jazykový experiment, který měl ukázat, zdali styl založený na řečovém proudu a uvolněné gramatice dokáže Hrabal úspěšně složit, ale také zdali tento styl čtenáři přijmou. Což, dle Pelána, byl jeden z mála okamžiků na počátku Hrabalovy literární kariéry, kdy se Hrabal zajímal o situaci na literárním trhu (Pelán, 2002, s. 7). V momentě, kdy se Hrabal prosadil jako spisovatel, již na tyto záležitosti natolik nehleděl.

Z literárního a stylistického hlediska můžeme *Taneční hodiny* zařadit jako vzpomínkový monolog strýce Pepina. Pepin je vypravěčem, ale zároveň i osnovatel dějů a je i jednou z postav (Kladiva, 1994, s. 40). Řečový proud zahrnuje přítomnost vypravěče, avšak primárně se zaměřuje na jeho minulost. Právě na tomto se odráží i použité slovní obraty. Jako vyučený švec, později sladovník, a vysloužilý rakouský voják, používá vypravěč odborné termíny typické pro tyto profese. Ve svém vyprávění se také často vrací k období rakousko-uherské vlády a využívá mnoho počestěných německých výrazů. Znovu

se jedná převážně o názvy vojenských hodností, geografické názvy či názvy specializovaných předmětů. Jak bylo řečeno výše, pro vypravěče jsou typické skoky v ději i motivech, zejména na základě asociace, konfrontace a hovorových principů. Jako nástroj asociace můžeme označit i přirovnání (viz. kapitola 7.1) Vypravěč touto formou nastiňuje různorodé motivy, jako jsou biblické příběhy, filozofické rozmluvy, lidové tradice, hospodské historky nebo se prostě chvástá přítomným slečnám. Mozaikový příběh je zakončen třemi tečkami, které, stejně jako jednoduché souvětí a řečový proud celé novely, poukazují na nekončící příběh života.

Ačkoli se tedy *Taneční hodiny* nemohou považovat za Hrabalovo nejznámější dílo, staly se důležitým bodem pro pozdější literární tvorbu, neboť právě v *Tanečních hodinách* Hrabal zdokonalil techniku proudu vědomí, která charakteristická dlouhými a komplikovanými souvětími. Mohl se proto přesunout k experimentům s dalšími prvky a styly, které se staly součástí jednoduchého Hrabalova stylu v pozdějších dílech.

1.4.2 Poetika *Ostře sledovaných vlaků*

Novela *Ostře sledované vlaky* (1965) by se dala pojmut jako prozaický opak *Tanečních hodin*. Jestliže jsou *Taneční hodiny* založeny na experimentech s komplikovaným stylem, a to v syntaxi, v sémantice, v proudu vědomí a v požití rozkouskovaných příběhů, kde vládne spíše lyricko-epická složka popisů a obrazotvornosti, tak je tato novela založena převážně na ději samotném než na stylu vyprávění. V *Ostře sledovaných vlacích* hraje důležitější roli motiv a děj. I tato novela je založena na starším textu *Legenda o Kainovi* (1949), který však byl stylisticky naprosto odlišný, a později tento text Hrabal přepracoval společně s dalším manuskriptem *Fádní stanice* (1953) v tuto novelu. Hlavní postava Miloš Hrma je naivní a nezkušený mladíček se sklony k sebevraždě, který během 2. sv. války získá práci na malém nádraží. V průběhu novely postupně hledá smysl svého života a také vlastní svobodu nezávislou na jeho osudu. Právě všudypřítomný osud ho v minulosti dohnal k pokusu o sebevraždu, což byl jakýsi vzdor vůči vyšším silám a Bohu. V momentě, kdy nachází smysl života a přijímá ho, tak umírá nechtěnou smrtí. Novela je založena na Hrabalových vlastních temných myšlenkách a pocitech a jakým způsobem Hrabal v určitém období svého života vnímal realitu kolem sebe. Můžeme tedy říci, že tato novela je

jakýmsi obrazem Hrabalových existencialistických myšlenek. Sám Hrabal přiznává v dovětku k *Legendě o Kainovi* z roku 1981, že dílo (*Legendu o Kainovi*) napsal „jako v mračnu“, a pokaždé, když jej čte, nahání mu strach (Hrabal, 1991, s. 233).

Do této chvíle byla lyrická složka Hrabalových děl velmi poetická, avšak v této novele se mění a dostává baladický charakter, který přetrvává i v jeho pozdější tvorbě. Hrabal zde změnil směr a styl psaní, zaměřuje se na odlišné narativní a stylistické aspekty, které dosud nezkoušel, a celé dílo v proudu jeho tvorby působí jako obrovský experiment, neboť stejně jako *Taneční hodiny* je zcela odlišný od dřívější i pozdější tvorby.

Kladiva poukazuje, že i v tomto díle Hrabal představuje postavu pábitele, avšak jde o zcela odlišný typ než v *Tanečních hodinách*. Strýc Pepin se dá považovat za obdivovatele života a jakéhosi provokatéra mezi obyčejným lidem. Zde se poukazuje na pábitele-obhájce toho, co miluje a čeho si cení. Člověka, který za své sny a přesvědčení dokáže položit i život. Toto postavení zaujímá hned několik postav příběhu. Zprvu se jedná o výpravčího Hubičku, ale postupně dochází k přeměně samotného hlavního hrdiny, který na konci knihy skutečně umírá.

Hlavním motivem příběhu je válka. Nicméně Hrabal ji zobrazuje jako něco nesmyslného a zvráceného, což představovalo zcela nový pohled na celou válečnou problematiku. I proto by se dalo říci, že kniha vyvolala po svém vydání obrovský ohlas. Dalším z motivů, který hlavní motiv války doprovází, je erotismus. Celkově lze říci, že erotismus a láska hrají v Hrabalově tvorbě mimořádně důležitou roli a nacházejí se v různé míře téměř ve všech Hrabalových dílech, nicméně v *Ostře sledovaných vlacích* je sexuální stránka podstatně zesílena, a to právě ve spojení s válečnou problematikou. Kladiva dále dodává, že erotické výjevy zde hrají roli útočiště před realitou a vybití pudů a frustrací, možná se postavy snaží tímto aktem pouze přesvědčit, že stále žijí (Kladiva, 1994, s. 67–68).

Ze stylistického a syntaktického hlediska je dílo poněkud lehčího rázu. V porovnání s *Tanečními hodinami* nebo s dílem *Obsluhoval jsem anglického krále* Hrabal výrazně zkracuje věty, neboť klade důraz na děj. I přesto se stále jedná o delší souvětí a nikoli o soubor krátkých jednoduchých vět. Množství použitých stylistických technik a uměleckých prostředků také odpovídá odlišnému

zaměření novely, přirovnání nejsou natolik zřejmá (viz. kapitola 7). Hrabal se vyhýbá svým obvyklým textovým metodám konfrontace, asociace a řečového proudu. Lyrická složka přetrvává v popisu vypravěčových pocitů, perspektiva je tedy zaměřena do nitra postavy, nikoli na provázání vnějšího světa s vnitřním rozpoložením postavy.

1.4.3 Poetika *Obsluhoval jsem anglického krále*

Próza *Obsluhoval jsem anglického krále* (1971) vznikla za pouhých osmnáct dní. Hrabal svou spisovatelskou metodu popsal v úvodu k *Příliš hlučné samotě* následovně:

„Texty vznikají dávno předtím, než jsou do stroje přehrceny. Ten čas, kdy mne obrazy zavalují [...] trvá několik měsíců, někdy i roků [...] Pak ten jistý den, hodinu a minutu [...] usednu k psacímu stroji [...] píše dál a nikdy nevím, co jsem napsal [...] když dopíšu poslední řádku, [...] opravuji a doplňuji [...] (abych se) jako první čtenář dojal tou svou story.“ (Hrabal, 1995, s. 312–316)

Román je autorem popisován jako soubor povídek, což dle rozdělení a obsahu jednotlivých kapitol tomuto značení odpovídá, ačkoliv délka celého díla přesahuje obecný rámeček souboru povídek. Jednotlivé kapitoly jsou propojeny pouze postavou vypravěče, muže, který vypravuje svůj životní osud. Proto i tento román se může považovat za vzpomínkovou prózu. Avšak namísto strýce Pepina a jeho chaotického „střípkového“ vyprávění v *Tanečních hodinách*, přicházejí střípky příběhů z různých zdrojů a jsou přetransformovány v jednolitý celek. Hrabal byl odjakživa častým návštěvníkem mnoha pohostinství, měl mnoho přátel mezi „pingly“ a vrchními a i se svou vlastní ženou se seznámil v hotelu Paříž, kde pracovala jako pokladní. Skrze tyto známosti sesbíral střípky mnoha skutečných příběhů, které si přivlastnil a upravil na postavu mladého a ambiciózního muže, frustrovaného svou nedostačující výškou. Na rozdíl od jiných děl, kde je také plynulost příběhu opřena zejména o hlavní postavu/vypravěče a postupný vývoj charakteru, zde to neplatí. Postava Jana Dítěte je značně nekoherentní. Většina jeho zásadních rozhodnutí není ničím motivována a jeho kariérní postup není výsledkem jeho tvrdé práce, ale vnějších vlivů (protekce jeho německé ženy). Jako by hlavní hrdina zakrněl ve fázi mladého adolescenta se všemi impulzy, které toto období provázejí. Pelán (Pelán, 2002, s. 52) zde dokonce nachází jistou

podobnost mezi Dítětem a hlavní postavou z díla *Ostře sledované vlaky* Milošem Hrmou. Oba sdílejí stejný vstup do světa dospělosti skrze naivní erotiku, nacházejí se v submisivní roli okolo dominantních žen, oba prožívají stejné historické období a sdílejí nejistotu v rámci rozhodování, ale zatímco jeden se stal odbojářem, druhý se stává kolaborantem. Tato paralela rozhodně není náhoda. Hrabal zde pouze nabízí odlišný pohled na stejný motiv. Do jisté míry dokážeme pochopit, proč bylo pro Dítěte tak jednoduché stát se kolaborantem. Naivisticky sní o lepším životě a prestiži, ale zároveň obdivuje profesionálnost dobré obsluhy. Právě profesionálnost a bezchybný přístup ke klientele je pro něj důležitější než „loajalita“ ke své zemi. Období, ve kterých se příběh odehrává, je tedy pouhou kulisou pro celý příběh. Ačkoli je české kolaborantství jedním z hlavních témat, poukazuje se na něj s krutou nadsázkou, neboť je utlumen naivním a někdy až absurdním rozpoložením hlavního hrdiny, který je okouzlen leskem zámožných hotelů a touze po penězích. Chce být součástí oné „přehlídky smetánky společnosti“, být někým „kdo obsluhoval habešského císaře“, později chce být však i strůjcem onoho „lesklého štěstí“, tedy vlastnit sám místo, kde by zmíněná smetánka ráda chodila. Nicméně končí jako muž, který se narodil ve špatné době, a na konci života se stává pouhým nezajímavým vypravěčem zajímavého příběhu. Což je možná i cíl celého románu, zaznamenat životní příběh jednoho outsidera společnosti.

Každá kapitola začíná větou „Dávejte pozor, co vám teďka řeknu.“ Tento věta je důležitá z několika úhlů, vytváří pojítka mezi jednotlivými kapitolami a uceluje je do jednolitého celku. Dále poukazuje na fakt, že je vyprávění zpětným pohledem do minulosti a že v daném věku má již vypravěč za sebou mnoho životních zkušeností a předpokládá jistý respekt od svých posluchačů, který však málokdy má. Vyprávění není chronologické, vypravěč poskytuje zpřeházené vzpomínky, které jsou obvykle vyjádřeny skrze metafory a náznaky, nežli doslovně převyprávěny. Vypravěč se ztrácí ve svých osobních dějinách a výsledné vyprávění dostává spíše nostalgický a melancholický ráz, takže i nejtragičtější vzpomínky jsou umírněny a občas působí až tragikomicky.

Ze stylistického a syntaktického hlediska vykazuje toto dílo již zcela zformovaný Hrabalův styl, který bychom mohli nazvat jako jakýsi baladický realismus. Hrabal se snaží zachovat jistou integritu děje, ale zároveň je příběh vyprávěn ze subjektivního pohledu, což dává prostor k použití uměleckých

prostředků a vzhledem k typu nespolehlivého vypravěče je překvapující jaké množství metafor se v díle nachází. Vyprávění samotné je založeno na volném hovoru a narativních asociacích. Syntaktické členění je založeno na dlouhých souvětích, které jsou rytmicky přerozdělena, aby navozovala hovorovou spontánnost vyprávění.

1.4.4 Poetika *Postřižín*

Novela *Postřižiny* (1970) se považuje za první z řady Hrabalovy vzpomínkové prózy. Autor se postupně odvrací od své role zapisovatele „cizích osudů“ a obrací svou pozornost k sobě ve formě sebereflexe. Vlastní příběhy sice píše skryt za maskou nejbližších členů rodiny, avšak můžeme říci, že Hrabal poodkrývá již svůj vlastní život, a ne pouze zkušenosti, které v průběhu let nasbíral a které ho inspirovaly k jeho příběhům. *Postřižiny* byly inspirovány Hrabalovým raným dětstvím v pivovare v Polné a zejména pak jeho matkou Marií Kiliánovou, jeho adoptivním otcem Františkem a strýcem Pepinem. *Postřižiny* Hrabal napsal již v roce 1970, ale publikovány byly až v roce 1978 jako součást souboru vzpomínkové prózy *Městečko, kde se zastavil čas*. V té době již Hrabal vybrousil svůj styl k dokonalosti. Čtenář zde zažívá příval nostalgie skrze poetické a detailní popisy života na venkově za první republiky. Hrabal se v tomto díle poprvé vnořuje do pozice mladé ženy (v pozdějších vzpomínkových dílech píše i z pohledu své ženy), v tomto případě Hrabalovy matky Marie, pro kterou je typická hluboká citová empatie, mateřská instinktivnost a hlubší vnímání souvislostí. Hrabal staví ženskou hrdinku do mnoha rolí skrze promyšlenou lyrizaci prozaické věty a jedinečný monolog. Hned na začátku novely představuje Marii jako strážkyni rodinného krbu, která ve svitu olejové lampy čeká na příchod svého „mužička“. V dalších částech díla Hrabal stylizuje Marii do role víly koupající se ve svitu svíček v prázdném pivovaru, nebo ženy-živitelky obstarávající obživu pro svou rodinu, či jakéhosi symbolu ženskosti a krásy v momentech, kdy si Marie češe vlasy. Slavnou komínovou scénu dokonce Černý (Černý, 1994, s. 131) popisuje jako jakousi lyricko-komickou parodii nanebevstoupení. Naproti tomu staví pořádkumilovného a pokrokového Francina jako pevný mužský bod, který se snaží krotit pábitelskou nespoutanost své ženy. Do této „rovnováhy“ vstupuje bratr Francina, strýc Pepin, který boří zažité konvence.

Ze stylistického a syntaktického hlediska jsou *Postřižiny* velmi podobné dílu *Obsluhoval jsem anglického krále*. *Postřižiny* mají sevřenou kompoziční stavbu, a to výběrem a rozložením několika základních motivů (Jankovič, 1996, s. 94-95). Vypravěčka se ponořuje do lyrických obrazů a epizod a použité umělecké prostředky jsou obzvláště originální a tvořivé (zejména pak metafory a přirovnání). V *Postřižinách* nemůžeme hovořit o celistvém ději, jedná se spíše o chronologicky uspořádaný soubor detailně vykreslených vzpomínek, které jsou rozděleny do jednotlivých kapitol. Také se zde nachází nekonečné monology strýce Pepina, které jsou již známé z *Tanečních hodin*. V této novele jsou však upraveny a vybroušeny do podoby dialogů, nicméně stále je zde přítomen Pepinův asociativní řečový proud. Souvětí jsou většinou delší, než je tomu v díle *Obsluhoval jsem anglického krále*.

2 Překlady děl Bohumila Hrabala

Bohumil Hrabal se neřadí pouze mezi nejznámější spisovatele u nás, ale i v zahraničí. Mezi spisovateli, jako jsou Milan Kundera, Karel Čapek a Jaroslav Hašek, je dle statistiky Index Translationum⁹ pod správou organizace UNESCO druhým nejprekládanějším českým spisovatelem obecně (viz. Tab. 1).

	Autor	Počet překladů
1	Kundera Milan	714
2	Hrabal Bohumil	382
3	Čapek Karel	360
4	Hašek Jaroslav	324
5	Havel Václav	222
6	Miler Zdeněk	194
7	Škvorecký Josef	147
8	Klíma Ivan	121
9	et al.	114
10	Stingl Miloslav	111

Tabulka 1: Deset nejprekládanějších českých spisovatelů dle statistiky UNESCO, Index Translationum, („Authors translated for a given original language“)

Ačkoli je informace z Tabulky 1 dostatečně přesvědčivá o tom, že Hrabal patří mezi oblíbené cíle zahraničních překladatelů, množství překladů se ve skutečnosti může lišit. Již jen fakt, že tato statistika započítává mezi autory i zkratku „a kolektiv“, namísto jednotlivce, může vyvolat jisté pochybnosti. Dále jsou na stránkách Index Translationum dostupné informace o nejnovějších aktualizacích těchto statistik¹⁰. Dle těchto informací se aktuálnost dat liší dle jednotlivých zemí, například nejnovější aktualizace dat je z Německa z roku 2018, nejstarší je z roku 1984 z Guyany. Navíc není mnoho dat dle poskytnutých informací dosud zpracováno. Pokud se zaměříme na informace o Velké Británii, zjistíme, že poslední aktualizace proběhla v roce 2013, avšak dle přiložené poznámky se data z let 2009, 2010, 2011, 2012 a 2013 teprve zpracovávají statistickým týmem. Co se týče České republiky, poslední aktualizace informací proběhla v roce 2012, avšak roky 2010, 2011 a 2012 se stále zpracovávají. Proto jsem informace ze statistiky v Tabulce 1, které se týkají Bohumila Hrabala, konfrontovala s informacemi získané z Databáze Národní knihovny ČR¹¹.

⁹ <http://www.unesco.org/xtrans/bsstatlist.aspx?lg=0>, cit. 3. 3. 2019

¹⁰ <http://www.unesco.org/xtrans/bscontrib.aspx?lg=0>, cit. 18. 3. 2019

¹¹ <https://aleph.nkp.cz>, cit. 15. 3. 2019

Tabulka 2 obsahuje aktuální počet všech překladů a jejich následných vydání od roku 1968 do současnosti a dále počet překladů a vydání v angličtině.

	Počet cizojazyčných překladů a vydání	Počet anglických překladů a vydání
Bohumil Hrabal	455	39

Tabulka 2: Aktuální počet cizojazyčných překladů děl Bohumila Hrabala

Jak je patrné z Tabulky 2, rozdíl mezi statistikou z Index Translationum a informacemi z katalogu Národní knihovny je více než 70 překladů (vydání), což je pro jediného autora výrazný počet. Z hlediska cílového jazyka Hrabalových překladů se angličtina s 39 vydáními, stejně jako francouzština, řadí spíše k vyššímu nadprůměru. Nejčastější cílové jazyky pro Hrabalova díla jsou polština, němčina, maďarština a francouzština. V posledních letech se objevily překlady do čínštiny, korejštiny či vietnamštiny, nicméně v případě překladů do exotických jazyků se mnohdy jedná o nepřímý překlad (tj. překlad překladu, kde zdrojový jazyk je nejčastěji angličtina (čínské překlady) nebo francouzština (korejské a japonské překlady).

Mezi hlavní překladatele, kteří díla Bohumila Hrabala přeložili do angličtiny, patří Michael Heim, Edith Pargeterová, James Naughton a Paul Wilson, dále pak Tony Liman (*Vita Nuova*), David Short (*Rukověť pábitelského učně, Klíčky na kapesníku*), Timothy West (*Morytáty a jiné legendy*), Stacey Knecht (*Harlekýnovy miliony*), Ilya Bohac Lesley a Jan Čulík, Igor Hájek a Peter Kussi. První čtyři jmenovaní překladatelé však přeložili Hrabalova nejznámější díla a zároveň tyto překlady patří mezi nejvydávanejší, a proto byli vybráni k analýze právě oni. Následující překladatelé jsou ve svém oboru známí bohemisté a odborníci na slavistiku a Hrabalova díla nebyla jejich jedinou prací. Jak bylo však již výše zmíněno, přeložit Hrabalův styl je velikou výzvou, a ještě větší zodpovědností.

2.1 Kritika anglických překladů

James Partridge, kritik, jazykovědec, překladatel a znalec české a slovenské literatury, se pokusil jednotlivá přeložená díla vybraných překladatelů krátce zhodnotit v publikaci *Fitzroy Dearborn Encyclopaedia of Literary Translation* v úseku věnovaném Bohumilu Hrabalovi. Partridge v této krátké esejí

přibližuje Hrabalův styl a zároveň poukazuje na překladatelské problémy, se kterými se rozliční překladatelé potýkali, a nepřesnosti, kterých se dopustili.

2.1.1 Michael Henry Heim

Michael Henry Heim (1943–2012) byl lingvista, překladatel, profesor na americké Univerzitě v Kalifornii v Los Angeles a mezi lety 1999 a 2006 i vedoucí katedry slavistiky na téže univerzitě. Překládal mimo jiné z ruštiny (Čechovu korespondenci, hry *Višňový sad* či *Strýček Váňa*), srbštiny, chorvatštiny, ale také z dánštiny, francouzštiny, němčiny (Mannovu *Smrt v Benátkách*, *Mé století* od laureáta Nobelovy ceny Güntera Grasse), maďarštiny a rumunštiny. Za překlad díla *Smrt v Benátkách* dokonce získal prestižní ocenění *Helen and Kurt Wolff Translator Prize*. Kromě překladů děl Bohumila Hrabala (mezi ně patří *Příliš hlučná samota*, *Pábitelé*, *Smrt pana Baltisbergra*, *Taneční hodiny pro starší a pokročilé* a další krátké povídky) přeložil do angličtiny i většinu českých děl spisovatele Milana Kundery (*Nesnesitelná lehkost bytí*, *Knihy smíchu a zapomnění*, *Žert*), *Povídky malostranské (Prague Tales)* od Jana Nerudy či *Hovory s T. G. Masarykem* od Karla Čapka. Dodnes je většina jeho překladů stále v oběhu skrze nová vydání. V roce 1975 také vydal učebnici českého jazyka *Contemporary Czech*. V roce 2014 (dva roky po jeho smrti) byla vydána biografie *The Man Between: Michael Henry Heim and the Life in Translation*, která mimo jiné obsahuje Heimovy eseje, fejetony, úvahy a rozhovory, které se týkají i jeho zkušeností s překladem české literatury.

Heimův překlad *Taneční hodiny pro starší a pokročilé* považuje James Partridge za povedený. Heim se bravurně popral s proudem vědomí, monology i souvislým souvětím, které Hrabal v díle nastolil, bez toho, aby se čtenář v díle ztratil (toho dosáhl i ukončením některých souvětí; v angličtině tedy *Taneční hodiny* nejsou přeloženy v jediném souvislém souvětí). Partridge pouze poukazuje na dvě drobné významové nesrovnalosti v překladu, kterých se Heim dopouští. První z nich se týká názvu samotného. Heim název přeložil jako *Dancing Lessons for Advanced in Age*, nicméně ve výchozím názvu slovo *pokročilé* neoznačuje pouze věk, je aluzí na život samotný, na nabyté zkušenosti. Druhé překladatelské chyby se Heim dopouští hned v prvním souvětí novely. Část „tak jako za vámi, slečno, jsem nejraději chodíval...“ překládá v množného čísla jako „just like I came here to see you, young ladies...“, tuto chybu opakuje v průběhu celé novely.

Tento chybný překlad je možná způsoben zdvořilou formou zájmena „vámi“, která má stejnou formu jako množné číslo stejného zájmena („Bohumil Hrabal“, s. 668).

2.1.2 Edith Pargeterová

Edith Pargeterová (1913–1995) byla anglická „amatérská“ bohemistka, překladatelka a také úspěšná spisovatelka detektivních příběhů pod pseudonymem Ellis Petersová. Ačkoli nikdy nevystudovala univerzitu, pro své znalosti a přínos literatuře ji byl čestně udělen magisterský titul Univerzitou v Birminghamu. Vynikala svým nadšením pro českou historii a kulturu, měla v českých zemích mnoho přátel z řad umělců a sama napsala i cestopis *The Coast of Bohemia: A Travel Book*. Pro svůj přínos české literatuře ji ocenil i Ústav mezinárodních vztahů. Z češtiny přeložila jedny z nejznámějších českých děl jako *Máj* od Karla Hynka Máchy, *Babička* od Boženy Němcové, Jiráskovy *Staré pověsti české*, Nerudovy *Povídky malostranské* (dřívější překlad než od Michaela Heima), antologii básní obsahující například tvorbu Jaroslava Seiferta nebo Františka Hrubína, *Lod' jménem Naděje* od Ivana Klímy, *Konec starých časů* od Vladislava Vančury, *Město středověkého kouzla* od fotografa Ferdinanda Bučiny či *Tereziňské requiem* od Josefa Bora. Překlad českých titulů brala velmi vážně. Cítila, že je to jediný způsob, jak přiblížit „svůj druhý domov“ svému národu. Mimo jiné napsala i několik detektivních románů, které se v Československu odehrávají (*The Fair Young Phoenix*, *The Piper on the Mountain*) a dokázala efektivně popsat euforickou poválečnou atmosféru, ale také pozdější komunistickou atmosféru, které obě zakusila jak ona sama při svých návštěvách, tak i její čeští přátelé.

Do jisté míry můžeme tvrdit, že Edith Pargeterová měla v porovnání s Michelelem Heimem či Jamesem Naughtonem poněkud lehčí práci, neboť se Hrabal v díle *Ostře sledované vlaky* nevěnoval natolik stylu samotnému, jako existencionálním motivům a totálnímu realismu obsažených v ději samotném (důkaz o tomto tvrzení z hlediska přirovnání se nachází v kapitole 7.1, která se zabývá analýzou Hrabalových přirovnání; viz. také kapitola 1.4.2). Nicméně i tak je překlad Pargeterové považován Partridgem za velmi povedený. Pargeterová dokázala najít rovnováhu mezi nenuceností v cílovém jazyce a zachování smyslu a formy výchozího textu. Avšak stejně jako například Heim a Wilson, i ona

zkracuje příliš dlouhá česká souvětí, která i v *Ostře sledovaných vlacích* Hrabal používal, na přijatelnější a přirozenější délku v anglickém jazyce („Bohumil Hrabal“, s. 669). Jak bylo však řečeno již výše, drobné stylistické změny nejsou v překladu natolik zřetelné, neboť Hrabal využívá více konvenční styl češtiny.

2.1.3 James Naughton

James Naughton (1950–2014) byl profesor bohemistiky na Univerzitě v Oxfordu a vedoucí sekce českého a slovenského jazyka na oxfordské katedře slavistiky. Kromě *Postřižín* přeložil od Hrabala i *Městečko, kde se zastavil čas* a *Dopisy Dubence*, dále přeložil *K principu rolničky* od Miroslava Holuba, ale i *Máj* Karla Hynka Máchy, který však nebyl dodnes publikován. Jedním z jeho velkých projektů byl i anglický překlad *Labyrint světa* od Jana Amose Komenského. Mimo jiné vydal i učebnice a slovníky současné češtiny (*Colloquial Czech a Czech: An Essential Grammar*), které dodnes patří mezi nejlepší vydané učebnice českého jazyka pro cizince.

Jamese Naughtona považuje Partridge za nejvěrnějšího Hrabalova překladatele, neboť na rozdíl od ostatních překladatelů Naughton nerozděluje Hrabalova souvětí na menší celky, ale snaží se zachovat i původní délku, což se mu ve většině případů povedlo jak v rámci formy, tak i v umělecky předané myšlence výchozího díla. Naughton se snaží předat i lyrickou složku, kterou Hrabal využívá v průběhu celého díla, zejména pak v popisech. Nicméně úplná doslovnost mezi dvěma rozličnými jazyky má svá vlastní úskalí. Asi největší překladatelský problém, na kterém se dodnes nemohou překladatelé a teoretikové shodnout, je, zdali nahradit jeden dialekt v původním díle dialektem jiným v cílovém jazyce. A právě Naughton použil pro hanácké nářečí strýce Pepina angličtinu se silnými sklony ke skotštině („Bohumil Hrabal“, s. 669–670). V tomto ohledu vyvstává otázka, zdali hanácké nářečí vyvolává stejné konotace v českých čtenářích jako skotština, popřípadě skotská angličtina, v anglicky mluvících čtenářích. Pokud nikoli, zdali je vůbec správné použít v cílovém textu specifické nářečí.

2.1.4 Paul Wilson

Paul Wilson (1941–) je kanadský hudebník, spisovatel, esejista, kritik a překladatel. Vystudoval anglický jazyk na University of Toronto a University

of London. Wilson jako jediný z vybraných překladatelů žil dlouhodobě od roku 1967 v Československu, než byl v roce 1977 vyhoštěn ze země. V období, které strávil v Československu jako učitel anglického jazyka, byl mimo jiné i vokalistou a kytaristou undergroundové skupiny Plastic People of the Universe. Paul Wilson se zaměřoval zejména na spisovatele disentu a exilové literatury, tedy na své přátele a vrstevníky, jako byli Václav Havel (*Dopisy Olze, Žebrácká opera, Odcházení*), Josef Škvorecký (*Mirákl, Příběh inženýra lidských duší, Tankový prapor, Prima sezóna*), Zdeněk Mlynář (*Mráz přichází z Kremly*) nebo Ivan Klíma (*Čekání na tmu, čekání na světlo*). Dále pak svými články přispíval k rozšíření české literatury a československé politické situace v zahraničí. Je držitelem mnoha cen za své přínosy české kultuře v rámci překladu, jako jsou General Governor's Award (1970) za překlad *Příběhu inženýra lidských duší* Josefa Škvoreckého, Independent Newspaper's International Translation Award (1993) za překlad souboru povídek Ivana Klímy *Moje zlatá řemesla* a cenu Gratias agit (2009), kterou mu udělilo Ministerstvo zahraničních věcí ČR.

Dle Partridge se právě Wilson v díle *Obsluhoval jsem anglického krále* nejvíce odchyluje od stylu Bohumila Hrabala. Spekuluje, zda je to kvůli nekompatibilitě překladatele a díla nebo doporučení editora, neboť přestože je výsledný překlad živý, čtivý a vskutku atraktivní pro cílového čtenáře, dílo postrádá na svém konci zcela jakýkoli vztah k původnímu Hrabalovu stylu.

3 Obecné vymezení přirovnání

Dle definice z příručky *Úvod do studia literární vědy* od Eduarda Petrů je přirovnání druh tropu, což je druh uměleckého a stylistického prostředku, který je založen na přenášení významu. Toto přenesení funguje na základě konfrontace. Neznamená to tedy, že se při přenesení využije nové slovo se zcela odlišným významem, ale jednotlivé významy se konfrontují a vzniká tak situace, kdy se konotace původního významu přenáší na význam přenesený. Přirovnání přenáší význam na základě vnější podobnosti, či pro mluvčího viditelné podobnosti jevů. Z tohoto hlediska je přirovnání velmi podobné metafoře (jak zmiňuje Petrů, přirovnání je podmnožinou metafory (Petrů, 2000, s. 111)), dokonce Levý (viz. podkapitola 4.2) označuje přirovnání jako rozvinutou metaforu. V tomto také spočívá zásadní rozdíl mezi metaforou a přirovnáním. Metafora se chová implicitně a evokuje řadu konotací a je na čtenáři vybrat tu nejvhodnější (občas je však cílem metafor vyvolat co nejvíce konotací a všechny tyto konotace mají rovnocennou pozici), naopak přirovnání se explicitně snaží zachytit pouze jeden jasně zachycený jev. Další rozdíl spočívá v gramatické složce a v přítomnosti pomocného gramatického slova, které rozděluje celé přirovnání na dvě části: jev, který je přirovnáván a jev, ke kterému se přirovnává (Petrů, 2000, s. 112). V češtině jsou tato pomocná gramatická slova poměrně úzce vymezená, povětšinou se jedná o variaci na slovní kořen *jak/jako*.

Angličtina v mnoha případech používá pomocná slova *like* nebo *as...as*, což by se mohlo považovat za zcela doslovný překlad českého *jako*, Leech and Short však upozorňují na tzv. „quasi-similes“ (Wales, 2001, s. 358), které by se mohly přeložit jako „napůl (hraniční) přirovnání“. Tato slovní spojení obsahují například slovesa *resembling*, *seem*, *suggesting*, *considering* nebo slovní spojení *the way...*, *the kind of...*, na rozdíl od obvyklých přirovnání odpovídají tato spojení významově českému „vypadat“, „podobný“ a „stejně jako“.

4 Styl autora a styl překladatele

Tato práce se opírá zejména o teorie Jiřího Levého věnujícím se funkci a stylu textu přeneseném v překladu. Práce Jiřího Levého na poli teorie překladatelství je velmi prakticky pojata, a proto je i ideálním zdrojem a oporou pro tuto práci.

V procesu překladu Levý vytyčuje tři požadavky na práci překladatele. Tyto požadavky se rozdělují na pochopení předlohy (výchozího textu), interpretace předlohy a přestylizování předlohy. Ačkoli jsou všechny požadavky klíčové k vytvoření plnohodnotného cílového textu, tato kapitola se zaměří převážně na interpretaci a přestylizování (Levý, 2012, s. 50–75).

Levý hovoří zásadně proti jazykově správnému překladu (tj. doslovný překlad), neboť mezi jazyky neexistuje plná ekvivalence. Překladatel musí rozhodnout, jakým způsobem výchozí text interpretovat, aby zachoval do nejvyšší možné míry původní význam. Dalším úskalím pro překladatele je nepropadnout při interpretaci čtenářskému subjektivismu, tj. promítání osobních zkušeností, emocí, ale i estetických kvalit do překladu, tedy promítání jevů, které ve výchozím textu nejsou přítomny. S interpretací úzce souvisí překladatelská koncepce, tedy jakou perspektivu si překladatel při interpretaci vybírá. Překladatel se může zaměřit spíše na význam než na stylistickou složku díla, anebo je pro překladatele stylistická složka důležitější a ve významu pak může nastat posun. Může se také jednat o záměrné vyvýšení jedné hodnoty nad ostatní. Koncepce překladatele je tedy důležitá složka, která udává směr překladatelovy práce. Překladatel má však omezené nástroje k prosazení své koncepce, a tím jsou stylistické prostředky. Zároveň Levý upozorňuje, že přímé zásahy do textu (zkracování, doplňování) se považují za nepřijatelné úpravy textu. Z hlediska estetiky překladu Levý přisuzuje cíl překladatelovy práce zachovat, vystihnout a sdělit výchozí dílo, tedy reprodukovat a nikoli vytvářet. Avšak reprodukovat takovým způsobem, aby dílo bylo pro cílového čtenáře srozumitelné. Překladatel tedy stojí před rozhodnutím, jakým způsobem výchozí text interpretovat, aby cílový text zůstal pouhou reprodukcí, ale zároveň byl srozumitelný pro cílovou kulturu.

Od přestylizování se očekává plnohodnotný umělecký text v cílovém jazyce, který však plnohodnotně odpovídá i předloze. Přestylizování spočívá

v hledání vhodných stylistických prostředků. Hledání ztěžuje zejména nesouměrnost výchozího a cílového jazyka a stopy výchozího jazyka v překladu. Obzvláště druhý fakt ze jmenovaných je zásadní. Výchozí jazyk vždy jistým způsobem ovlivňuje překladatelovo rozhodování. Tyto vlivy mohou být přímé nebo nepřímé. Přímé vlivy se vyznačují například přítomností neuzuálních vazeb ovlivněných výchozím jazykem. Nepřímý vliv se však vyznačuje reakcí samotného překladatele na výchozí text, tedy snaha odlišit se od stylistických rysů originálu, popřípadě kompenzovat styl na jiných místech. Reprodukce myšlenky cizího jazyka může být komplikovaná a vede ke kompromisním jazykovým prostředkům na místech, pro které cílový jazyk nemá jasný ekvivalent. Výsledný překlad proto může působit uměle.

V souvislosti se stylem překladatele je vhodné zmínit, že Levý hovoří o tzv. „překladatelštině“, tedy úmyslnou změnu textu nebo neadekvátnost, a vidí přítomnost tohoto jevu v cílových textech negativně. Nové studie (jedním z příkladů mohou být práce Mony Bakerové), které se zaměřují na přítomnost překladatele v cílovém textu, změnily pohled na tuto problematiku, a proto se styl překladatele v podání Jiřího Levého a současná interpretace tohoto pojmu liší.

Ačkoli je tato práce založena na obecných poznatcích Jiřího Levého, středobodem pro tuto práci jsou přejaté názory na stylistické a umělecké prostředky. Jeho negativní názor na viditelný styl překladatele („překladatelštinu“) tato práce nesdílí. V současné době je přítomnost překladatelova stylu velmi aktuální téma. Přítomnost stylu překladatele se nyní již nepovažuje za ožehavou otázku. Někteří současní teoretici dokonce k této problematice zastávají pozitivní perspektivu. Dle nich je překlad kreativní činností a nikoli pouze reprodukcí. Stejně jako Levý upozorňují na odlišnost výchozích a cílových jazyků a kultur, avšak na rozdíl od Levého, který i přes tyto odlišnosti obhajuje reprodukci díla, současní teoretici zastávají názor, že právě skrze tyto odlišnosti se projeví stopy překladatelova stylu, nebo jak je nazývá Mona Bakerová „otisky prstů“ (Baker, 2000, s. 244). Proto z hlediska stylu překladatele se tato práce snaží zůstat v neutrální pozici a pouze předložit fakta a data, která poukazují na přítomnost stylu překladatele, avšak neposuzují je.

4.1 Překladatelský styl a stylistické prostředky

Levý ve své práci hovoří o negativních stylistických rysech (Levý, 2012, s. 125–132), kterých se překladatelé obvykle neuvědoměle dopouštějí. Tyto rysy mohou pro čtenáře zkazit prvotní dojem (stylisticky chudý překlad) a způsobit i posuny ve významu. Zároveň jsou občas i nezbytné, zejména v případech, kde se mezi jazyky nenachází významová shoda. Prvním z nich je bezesporu lexikální a stylistické ochuzení (nivelizace) v cílovém textu. Nivelizaci Levý rozděluje na tři typy:

- a) užití obecného výrazu namísto konkrétního (strom>lípa),
- b) užití stylisticky neutrálního výrazu namísto citově zabarveného (velký>ohromný),
- c) malé obměňování slovníku a nevyužití možných synonym.

Užití obecného výrazu je jedním z nejčastějších překladatelských řešení. Často to znamená i použití obecného slova namísto přirovnání nebo metafory, a to kvůli nevynalézavosti překladatele, nebo jeho omezené aktivní zásoby slov. Po přílišném zobecňování je cílový text nevýrazný a také nezajímavý. Na druhé straně je občasné využití obecného slova nevyhnutelné, neboť cílový jazyk nemá protějšek k speciálnímu výrazu výchozího jazyka nebo je výraz ve výchozím jazyce příliš lokální na to, aby se zcela zachoval. Zároveň je třeba vzít v úvahu časový posun díla. Je možné, že daný specifický termín již není v podvědomí čtenářů, a je proto zapotřebí vybrat obecnější pojem.

Najít vhodné řešení pro citově zabarvený výraz je také jeden z opakujících se problémů pro překladatele. Právě v těchto případech nastávají sémantické posuny nejčastěji. Může se jednat o využití neutrálního výrazu namísto hovorového nebo silně expresivního a cílový text tak ztrácí kolorit, který autor nastolil. Zeslabování však není v tomto případě jedinou tendencí, existuje i opačný postup, zesilování. V podstatě se zeslabování využívá u jemných stylistických nuancí, zejména za přítomnosti uměleckých prostředků (metafor), a zesilování v případech, kdy nastupuje sentimentalita. Čím více emocí je přítomno ve výchozím textu, tím větší zesilování ze strany překladatele můžeme očekávat.

Obměňování a nalezení vhodných synonym je pro překlad mezi angličtinou a češtinou zvláště důležité. Typickým příkladem je opakování slovesa *said* v uvozovacích větách, které je pro angličtinu typické, pro češtinu však nikoliv.

Pro českého překladatele je běžné neustále obměňovat původní sloveso za specifictější synonymum. Zde se však jedná o odlišnou konvenci mezi rozdílnými jazyky, neboť se angličtina spoléhá spíše na jednoduchost vyjádření. I zde však Levý upozorňuje na nadměrnou variabilitu a nadužívání synonym, kde to není potřeba. Jednou z možností překladatele je proto kompenzovat na místech, kde to dovoluje cílový jazyk.

Z lexikálního hlediska mají překladatelé tedy tendenci se přiklánět k obecným a neutrálním výrazům, které poskytují jistý pocit bezpečí, než aby našli zajímavé řešení k neznámým obrátům, neboť v tomto případě nehrozí nepochopení ze strany cílových čtenářů. Na druhou stranu může dojít k významovým posunům, dokonce i ke zničení efektu výchozího díla.

Dalším negativním stylistickým rysem je přílišná intelektualizace (Levý, 2012, s. 132–40). Přestože je cíl překladatele interpretovat a zpřístupnit tak dílo cílovému čtenáři, může se stát, že se překladatel nechá interpretací strhnout a odhalí celou myšlenku, kterou autor nechal záměrně nedořečenou. Přílišnou intelektualizaci Levý rozděluje následovně:

- a) Zlogičťování textu,
- b) Vykládání nedořečeného,
- c) Formální vyjadřování syntaktických vztahů.

Pokud si autor dává záležet na zajímavě podané myšlence díla, vzniká v textu určité napětí. Obecně však mají překladatelé tendenci text zlogičťovat, a tím se napětí ztrácí, a to hlavně v případech, kde se nachází originální a tvořivé slovní spojení, které překladatel nemusí zcela pochopit, popřípadě jej považuje za nepochopitelné nebo rušivé pro čtenáře. Stejná situace nastává v případech, kdy se ve výchozím textu nachází neobvykle konstruovaná věta, v cílovém textu je často přetvořena v obvyklé větné spojení.

Překladatelova role jakožto interpreta ho může svést k úplnému vysvětlení myšlenek, které jsou v textu pouze naznačeny. Zde se jedná hlavně o vysvětlování obrazných pojmenování (více v podkapitole 4.2) nebo o přetváření neobvyklých uměleckých výrazů ve výrazy obvyklejší.

Rozvádění syntaktických vztahů je běžný negativní rys, kterého se překladatelé dopouští. Logické vztahy mohou zůstat ve výchozím textu záměrně nevyjádřeny, aby mohla být vyjádřena bezprostřednost díla. Překladatelé pak vyslovují tyto vztahy s cílem zajistit lepší koherenci textu. Často se jedná se o dodatečné

vysvětlení pomocí spojky a přeměnu ze souřadných souvětí na podřadná, která dle Levého bývají v překladech běžnější než ve výchozích textech.

Zde také Levý poukazuje na rozdíl mezi stylem překladatelským a uměleckým a na odlišné požadavky, které jsou na jednotlivé styly kladeny. U překladatelovy práce se obvykle hodnotí plynulost jazyka, proto se výsledný text může zdát odbornější a méně bezprostřední, než je tomu u výchozího textu. Překladatel se totiž soustřeďuje zejména na význam (překladatel je prvně čtenářem a poté až překladatelem), poté na text, a až nakonec na stylistickou složku. Ve výsledku se tedy jedná o zeslabení estetické funkce ve prospěch sdělovací funkce. Cílový text pak působí věcnějším dojmem a slova, která nenesou významový charakter (ale stylistický ano) mohou být neuvědoměle vypuštěna.

4.2 Jiří Levý a přirovnání

Vykládání nedořečeného z předchozí podkapitoly (viz. 4.1) úzce souvisí s uměleckými prostředky přítomnými ve výchozím textu. Často se stává, že překladatel ve snaze přiblížit situaci čtenáři poruší básnický prostředek formou opisu nebo vysvětlení. Jedním z nejčastějších příkladů opisu básnického prostředku je rozvedení básnické metafory v přirovnání. Jak bylo řečeno v kapitole 3, přirovnání a metafora jsou si velmi podobné. Levý popisuje vztah mezi metaforou a přirovnáním následovně:

Mezi přirovnáním a metaforou totiž není rozdíl v podstatě, ale v koncentraci: metafora je zkrácené, zhuštěné přirovnání, přirovnání je doplněná, vysvětlená metafora. (Levý, 2012, s. 134)

Přirovnání se tedy dá považovat za nejobvyklejší prostředek překladatele určený k vysvětlení nejasné myšlenky.

5 Hypotéza

Hypotéza statistické části této práce se opírá zejména o analýzu jednotlivých anglických překladů v krátké stati od Jamese Partridge v publikaci *Fitzroy Dearborn Encyclopaedia of Literary Translation* a dále o teorie Jiřího Levého, které se věnují převodu autorského stylu v překladu. Celá hypotéza se skládá ze dvou částí. První hypotéza se opírá o názory Jiřího Levého na metafory a přirovnání (viz. podkapitola 4.2) a druhá hypotéza spojuje dohromady kritický názor Jamese Partridge na jednotlivé překlady (viz. 2.1) a předchozí hypotézu odvozenou od názorů Jiřího Levého.

5.1 První část hypotézy

První hypotéza přímo vychází z tématu podkapitoly 4.2 týkající se názorů Jiřího Levého na vztah mezi přirovnáním a metaforou. Levý hovoří o jevu, kdy překladatelé ve své snaze zlogičtit text často vysvětlují nedořečené a v případě metafor ve výchozím textu se v cílovém textu metafory obvykle převádí na přirovnání. Proto je logické obrátit tento proces myšlení ve prospěch přirovnání. Pokud je tedy ve výchozím textu přirovnání přítomno, jedná se již o rozvinutou myšlenku, a tudíž by překladatel mohl výchozí přirovnání ponechat na původním místě, a to v plném znění.

Pro účely této práce to v podstatě znamená, že při překladu do angličtiny většina přirovnání výchozího textu je ponechána i v textu cílovém, minimální množství přirovnání výchozího textu se přemění na metafory a neurčené množství přirovnání výchozího textu zanikne. Předpokládá se však, že toto neurčené množství zaniklých přirovnání překoná počet přirovnání přeměněných na metafory.

5.2 Druhá část hypotézy

James Partridge se v krátké eseji „Bohumil Hrabal“ vyjadřuje o překladech vybraných děl do angličtiny následovně. James Naughton je jazykově nejvěrnějším překladatelem Hrabalových děl¹² (viz. kapitola 2.1.3). Jeho snaha předat dílo co nejdoslovněji se však občas dostává do rozporu se čtivostí a

¹² “...James Naughton is the only one of Hrabal’s translators who exactly reproduces this typical manner: Heim, Wilson and Pargeter all break up their respective texts, significantly altering the texture of Hrabal’s prose...” (Partridge, 2001, s. 669)

záživností díla pro cílového čtenáře¹³. Proto **první předpoklad** je, že Naughton zachová největší počet přirovnání na původních místech a s nezměněným významem, popřípadě formou. Naopak Paul Wilson by se mohl považovat za Naughtonův protějšek. Se svým vypravěčským, téměř adaptačním, stylem překladu se Wilson¹⁴ zaměřuje spíše na význam a přínos pro cílového čtenáře než na formu. **Druhým předpokladem** tedy je, že Wilson zamění vyšší počet výchozích přirovnání za jiný typ uměleckého prostředku, případně přirovnání zcela vypustí. Jelikož je o Wilsonovi, Pargeterové a Heimovi známo, že ve svých překladech zkracují souvětí a zaměřují se na předání faktů a příběhu než na jejich podání¹⁵, je **třetí předpoklad** založen na myšlence, že se Edith Pargeterová a Michael Henry Heim budou nacházet s počtem zaměněných přirovnání mezi protipóly Naughtona a Wilsona, s tím, že Heim ponechá vyšší počet přirovnání na původním místě¹⁶ než Pargeterová.

¹³ "...dogged literalness and insistence on close syntactic and lexical tracking of Naughton's approach..." (Partridge, 2001, s. 669)

¹⁴ "...the result is highly readable and enjoyable but not always as faithful to Hrabal as it might be." (Partridge, 2001, s. 669)

¹⁵ Zehnalová, 2016, s. 436-438, Partridge, 2001, s. 668-669.

¹⁶ "... Heim has produced a remarkably successful translation ... (Heim) faithfully reproduces this verbal (Pepin's) torrent..." (Partridge, 2001, s. 668)

6 Postup práce

V první řadě bylo zapotřebí zjistit počet přirovnání ve výchozích dílech obsahující pomocná slova *jak*, *jako*, *jakoby*, popřípadě *jakože*. K tomuto účelu byla použita elektronická verze *Slovníku Bohumila Hrabala* od Františka Čermáka a Václava Cvrčka, která je součástí knižního slovníku na samostatném CD. Výhodou elektronické verze je přehlednost a snadné získání dat k dalšímu zpracování. Elektronická verze nabízí možnost subkontextu, tedy vyhledávání v předem vybraném díle. V našem případě to jsou subkontexty „Taneční hodiny pro starší a pokročilé“ (TanHod), „Obsluhoval jsem anglického krále“ (Obsl), „Postřižiny“ (Postr) a „Ostře sledované vlaky“ (OsSIVl) (v přílohách se nachází vybraný snímek obrazovky, který jednotlivé subkontexty ukazuje). V každém subkontextu byly dále použity příkazy, které zjednodušily vyhledávání přirovnání a zároveň poskytly informace o počtu jednotlivých struktur přirovnání v závislosti na slovním druhu, které navazuje, popřípadě předchází, pomocné přirovnávající slovo. Seznam využitých příkazů jsou k dispozici v Tabulce 3.

Příkaz	Vysvětlivka
[tag="A.*"] [word="jako"] [tag="N.*"]	Slovo „jako“ předchází přídavné jméno a je následováno podstatným jménem
[tag="N.*"] [word="jako"] [tag="N.*"]	Slovo „jako“ předchází podstatné jméno a je následováno druhým podstatným jménem
[word="jako"] [tag="N.*"]	Slovo „jako“ je následováno podstatným jménem
[word="jako"] [tag="R.*"]	Slovo „jako“ je následováno předložkou
[word="jako"] [tag="D.*"]	Slovo „jako“ je následováno příslovcem
[word="jako"] [tag="J.*"]	Slovo „jako“ je následováno spojkou
[word="jako"] [tag="A.*"]	Slovo „jako“ je následováno přídavným jménem
[word="jako"] [tag="P.*"]	Slovo „jako“ je následováno zájmenem
[word="jako"] [tag="T.*"]	Slovo „jako“ je následováno částicí
[word="jako"] [tag="V.*"]	Slovo „jako“ je následováno slovesem
[word="jako"] [tag="C.*"]	Slovo „jako“ je následováno číslovkou

Tabulka 3: Seznam využitých příkazů v elektronické verzi *Slovníku Bohumila Hrabala*

Slovo *jako* v příkazu [*word="jako"*] bylo poté nahrazeno slovy *jak* a *jakoby*, popřípadě *jakože*. Všechny nalezené položky byly pro snazší zpracování přesunuty do excelového souboru. Z celkového seznamu bylo zapotřebí eliminovat položky, které se za přirovnání považovat nemohly (například případy, kdy slovo *jak* bylo v pozici spojky vedlejší věty či kdy slovo *jako* bylo součástí existencionálního typu věty). Výsledný počet položek všech čtyř subkontextů sloužil jako výchozí bod pro vyhledání anglických protějšků. Vyhledávání protějšků v cílovém jazyce probíhalo dvěma způsoby.

Díla *Obsluhoval jsem anglického krále* a *Ostře sledované vlaky* jsou k dispozici na stránkách Českého národního korpusu¹⁷ jak v češtině, tak i v angličtině. Obě díla *Ostře sledované vlaky* a *Obsluhoval jsem anglického krále* se nachází v českém korpusu *InterCorp v10_cs*. Po výběru daného korpusu pak stačilo zadat požadované slovo (zde bylo zapotřebí postupovat stejným způsobem jako v případě vyhledávání ve *Slovníku*, tedy zvlášť vyčlenit slova *jak*, *jako*, *jakoby*, popřípadě *jakože*; ve výsledku tedy vznikly čtyři rozdílné seznamy pro každé dílo v závislosti na daném pomocném slově) a přidat odpovídající anglický korpus *InterCorp v10 – English*. Dále bylo zapotřebí vymežit vyhledávání daného pomocného slova na korpus daného díla. Oba díla se nachází v podskupině *Core* hlavního korpusu *InterCorp v10*, dále v podskupině *fiction*. Další omezení se týká vyhledání české beletrie a výchozích textů, nikoliv překladů. Po zadání těchto parametrů se objeví seznam dostupných autorů a následně i jejich děl. Postup je zobrazen i na Obrázku 1. V přílohách se pak nachází snímky již nastavených korpusů a jejich anglických protějšků (Příloha 2). Po nastavení daného korpusu se vybraná pomocná slova porovnávala s výsledky z elektronického slovníku a v případě shody se anglický protějšek připsal k odpovídajícímu přirovnání v excelovém souboru. Postup se prováděl u každého díla zvlášť.

Je vhodné zmínit i komplikace, které se při vyhledávání na stránkách ČNK vyskytly. Výsledky hledání byly randomizované a neodpovídaly knižnímu pořadí, což ztěžovalo práci s daty. Další závažnější problém se týkal zobrazených výsledků samotných. V několika případech se stalo, že česká pasáž postrádala anglický ekvivalent, neboť anglická část textu skončila v ději dříve, než se dané

¹⁷ <http://www.kontext.korpus.cz>

přirovnání vůbec mohlo objevit. Tento problém se pak musel vyřešit běžným vyhledáním dané pasáže v knize.

Obrázek 1: Vymezení korpusu na požadovaná díla

Druhý způsob vyhledávání přirovnání probíhal manuálně, neboť anglické překlady děl *Taneční hodiny pro starší a pokročilé* a *Postřižiny* bohužel nejsou k dispozici v žádném známém korpusu. K vyhledání přirovnání v těchto dílech bylo zapotřebí elektronických verzí v obou jazycích. Pro účely práce byly tyto verze konvertovány do PDF či DOC souborů, které umožňují vyhledávat dle potřebných pomocných slov. Další postup je obdobný postupu na stránkách Českého národního korpusu. Vybraná pomocná slova a jejich nejbližší okolí se porovnávalo s českými výsledky z elektronické verze *Slovníku Bohumila Hrabala* a následně se k nim připojil anglický protějšek z anglické elektronické verze díla.

Výsledkem statistické části práce je soubor ve formátu Excel, který obsahuje jak seznam veškerých přirovnání obsahující pomocná slova *jak*, *jako*, *jakoby*, popřípadě *jakože* v obou jazycích, tak i jejich přesný počet a rozdělení dle typu, tj. dle slovních druhů, které následují, popřípadě předcházejí, přirovnávací částici.

Data z hotového excelového souboru byla přepracována do tabulek, které jsou k dispozici v Příloze 3 na konci této práce.

7 Výsledky

Tato kapitola se zabývá zpracováním dat získaných z elektronické verze *Slovníku Bohumila Hrabala* a jejich následným porovnáním s anglickými protějšky. První část kapitoly se zabývá analýzou stylu výchozích textů na základě použitých přirovnání. Druhá část kapitoly se zabývá převodem těchto přirovnání do angličtiny. Bude zkoumáno, do jaké míry byla výchozí přirovnání zachována, popřípadě jakou přeměnou v cílových textech prošla.

7.1 Stylistická analýza dat výchozích textů

Tato podkapitola se zabývá vyhodnocením dat získaných z výchozích textů z elektronické verze *Slovníku Bohumila Hrabala*. Na základě těchto dat můžeme zkoumat Hrabalův styl z pohledu použitých přirovnání.

7.1.1 Výskyt pomocných slov jak/jako/jakože/jakoby

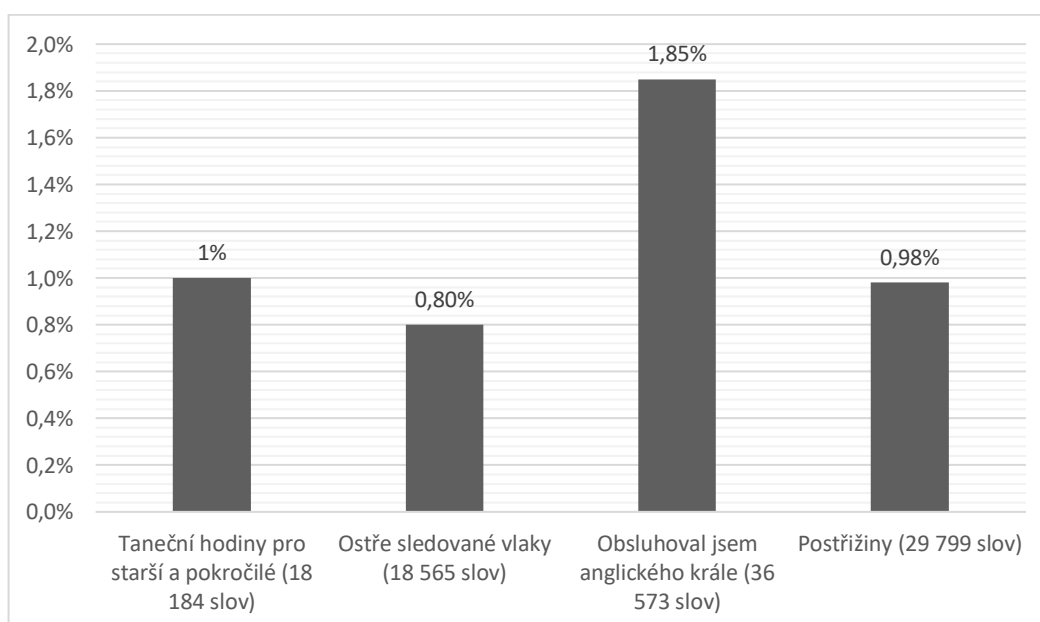
Na základě výčtu přirovnání v jednotlivých výchozích textech můžeme vidět vývoj Hrabalova stylu z hlediska použitých přirovnání. V *Tanečních hodinách*, nejstarším ze zkoumaných děl, začíná většina přirovnání pomocným slovem *jak* a zhruba třetina přirovnání obsahuje pomocné slovo *jako*. Tento trend se však rychle obrací a již v následujícím díle *Ostře sledované vlaky* jsou přítomna přirovnání s pomocným slovem *jak* o poznání méně, a i v díle *Obsluhoval jsem anglického krále* je pomocné slovo *jak* zastoupeno z pouhých 10 %. V *Postřižinách* je situace opačná než v *Tanečních hodinách*, pomocné slovo *jak* se zde vyskytuje ve třetině případů, jak je také zřejmé z následující Tabulky 4. Zajímavé jsou pak výskyty přirovnání s pomocným slovem *jakoby* a *jakože*. Ačkoliv je jich opravdu malý počet, faktem zůstává, že jsou ve většině dílech stále přítomna, přestože Hrabal velmi často využívá „rozdělenou“ verzi těchto přirovnání *jako by* (viz. s. 36). Přirovnání *jakože* se vyskytuje pouze v minimální množství, a to v díle *Obsluhoval jsem anglického krále* o počtu 3 výskytů (*jakože aby ho nepodřezávali, jakože ty, ty, ty! a jakože se stalo někde v Řecku*), rozdělená forma *jako že* ve dvou výskytech v téže díle (*musel dělat, jako že něco dělám a dělala jako že omylem*).

	Taneční hodiny	Ostře sledované vlaky	Obsluhoval jsem anglického krále	Postřižiny
Počet přirovnání začínající slovem <i>jak</i>	118 (63,1 %)	20 (13,1 %)	77 (11,3 %)	68 (23,2 %)
Počet přirovnání začínající slovem <i>jako</i>	69 (36,9 %)	130 (85 %)	573 (84,6 %)	220 (75,1 %)
Počet přirovnání začínající slovy <i>jakoby, jakože</i>	0	3 (1,9 %)	28 (4,1 %)	5 (1,7 %)
Celkový počet přirovnání	187	153	677	293

Tabulka 4: Počet přirovnání dle pomocného slova ve výchozích textech jednotlivých děl

7.1.2 Procentuální zastoupení přirovnání v jednotlivých dílech

Na základě informací z Tabulky 4 bychom mohli vypočítat i procentuální zastoupení přirovnání v jednotlivých dílech. Nejpřesnější způsob, jak dosáhnout tohoto výsledku, je vydělit počet přirovnání v jednotlivých dílech počtem slov, které dílo obsahuje. Výsledky jsou zobrazeny v Grafu 1.



Graf 1: Procentuální zastoupení přirovnání v jednotlivých dílech (počet přirovnání/počet slov díla)

Jak je patrné z Grafu 1, procentuální zastoupení přirovnání se u všech děl pohybuje v rádech méně než 2 % a ačkoli se zdá, že toto číslo je velmi nízké, opak je pravdou. Když vezmeme v potaz, že například nejfrekventovanější slovo, spojka *a*, má v díle *Postřižiny* zastoupení 6 %, tak odpovídajících 0,98 % pro přirovnání skutečně nízké číslo není. Procentuální zastoupení v *Postřižinách* a v *Tanečních hodinách* si jsou velmi blízká, hodnota se pohybuje okolo 1 %. Naopak nejnižší míra přirovnání je v díle *Ostře sledované vlaky*, což také odpovídá samotnému zaměření díla (viz. kapitola 1.4.2), avšak i tak je tato míra vyšší, než se předpokládalo. Jistým překvapením je dílo *Obsluhoval jsem anglického krále*, které má velmi vysoké procentuální zastoupení, téměř 2 %. A to přes skutečnost, že se toto dílo řadí společně s *Postřižinami* k pozdní Hrabalově zcela vyvinuté tvorbě, a tudíž by se mohlo spekulovat o podobném procentuálním zastoupení u obou děl. V tomto případě bychom mohli poukázat na odlišnost vypravěče (mužský vs. ženský prvek) a jeho vyjadřování. Jelikož je v *Postřižinách*, na rozdíl od díla *Obsluhoval jsem anglického krále*, přítomný vyšší počet metafor a jiných uměleckých prostředků, které přirovnání nahrazují, má Hrabal v díle *Obsluhoval jsem anglického krále* větší prostor přiklonit se právě k přirovnáním. Pro představu, procentuální zastoupení spojky *a* v díle *Obsluhoval jsem anglického krále* je 13 %.

7.1.3 Rozdělení přirovnání dle struktury

Dle příkazů použitých v elektronické verzi *Slovníku Bohumila Hrabala* v Tabulce 3 (kapitola 6) lze také zjistit přesný počet přirovnání se specifickou strukturou (tzn. [daný slovní druh] + pomocné slovo *jako/jako/jakoby/jakože* + [daný slovní druh]).

Struktura přirovnání:	Taneční hodiny	Ostře sledované vlaky	Obsluhoval jsem anglického krále	Postřižiny
Adjektivum + pomocné slovo + substantivum	13	6	11	8
Substantivum + pomocné slovo + substantivum	23	0	3	10
Pomocné slovo + substantivum	60	23	116	69
Pomocné slovo + předložka	19	13	87	21
Pomocné slovo + příslovce	3	3	17	12
Pomocné slovo + spojka	11	3	15	12
Pomocné slovo + adjektivum	17	13	78	48
Pomocné slovo + zájmeno	20	21	116	34
Pomocné slovo + částice	1	0	3	0
Pomocné slovo + sloveso	20	71	227	73
Pomocné slovo + číslovka	0	0	3	5
Celkový počet	187	153	676	293

Tabulka 5: Rozdělení a počet přirovnání jednotlivých děl dle slovního druhu následujícího (přecházejícího) pomocné slovo

Dle Tabulky 5 je nejčastější strukturou přirovnání v Hrabalových dílech *pomocné slovo + sloveso*. Jedná se o 10,7 % v *Tanečních hodinách*, 25 % v *Postřižinách*, 46,5 % v *Ostře sledovaných vlacích* a 33,5 % v *Obsluhoval jsem anglického krále*. Nejčastějším slovesem, které následuje za pomocným slovem, je podmiňovací tvar slovesa *být* (*jako by/bych/bychom/byste*). Z celkového počtu

sloves to činí 86 % v *Ostře sledovaných vlacích*, 74 % v *Obsluhoval jsem anglického krále*, 79,5 % v *Postřižinách* a 45 % v *Tanečních hodinách*). Za podmiňovacím tvarem následuje přítomný a minulý čas slovesa **byť** (*Ostře sledované vlaky* 7 %, *Obsluhoval jsem anglického krále* 32 %, *Postřižiny* 8 % a *Taneční hodiny* 30 %), dále veškeré tvary slovesa **mít** (*Obsluhoval jsem anglického krále* 4,8 %, *Postřižiny* 4 % a *Taneční hodiny* 25 %) a nakonec **plnovýznamová slovesa** (*Ostře sledované vlaky* 7 %, *Obsluhoval jsem anglického krále* 4,8 %, *Postřižiny* 8 % a *Taneční hodiny* 5 %).

Vysoký počet přirovnání se strukturou *pomocné slovo + sloveso* se pravděpodobně týká až Hrabalovy pozdější tvorby, neboť *Taneční hodiny* jsou v rámci struktury přirovnání spíše zaměřeny na *pomocné slovo + substantivum*¹⁸ (51 %). Naproti tomu jsou *Ostře sledované vlaky* v silném kontrastu s pouhými 19 % přirovnáními se shodnou strukturou. Dílo *Postřižiny* je v rámci množství podstatných jmen na 29,7 % a dílo *Obsluhoval jsem anglického krále* je na stejné hodnotě jako *Ostře sledované vlaky*, tedy 19 %. U díla *Obsluhoval jsem anglického krále* však musíme vzít v úvahu, že na rozdíl od ostatních děl jsou struktury přirovnání rovnoměrněji rozděleny do více kategorií (viz. počet *pomocných slov + zájmeno/ předložka/ adjektivum* v Tabulce 5).

Další poměrně vysoce zastoupenou strukturou přirovnání je *pomocné slovo + zájmeno*. Jedná se o 11 % u *Tanečních hodin*, 14 % u *Ostře sledovaných vlaků*, 17 % u *Obsluhoval jsem anglického krále* a 12 % u *Postřižin*. Nejčastější typem zájmena jsou v tomto případě **ukazovací zájmena** (*Taneční hodiny* – 75 %, *Postřižiny* – 41 %, *Ostře sledované vlaky* – 24 %, *Obsluhoval jsem anglického krále* – 56 %), **osobní zájmena** (*Taneční hodiny* – 20 %, *Postřižiny* – 15 %, *Ostře sledované vlaky* – 48 %, *Obsluhoval jsem anglického krále* – 27 %), **přivlastňovací zájmena** (*Taneční hodiny* – 5 %, *Postřižiny* – 21 %, *Ostře sledované vlaky* – 10 %, *Obsluhoval jsem anglického krále* – 2 %) a **zvrtná zájmena** (*Postřižiny* – 21 %, *Ostře sledované vlaky* – 19 %, *Obsluhoval jsem anglického krále* – 14 %).

¹⁸ V rámci struktury přirovnání *pomocné slovo + substantivum* zde započítáváme i *adjektivum + pomocné slovo + substantivum* a *substantivum + pomocné slovo + substantivum*.

Vysoký výskyt v Hrabalových dílech má i struktura přirovnání *pomocné slovo + předložka*¹⁹. Zastoupení je 10 % u *Tanečních hodin*, 8,5 % u *Ostře sledovaných vlaků*, 12,8 % u *Obsluhoval jsem anglického krále* a 7,2 % u *Postřižin*. Nejfrekventovanější předložky jsou **na** (10,5 % *Taneční hodiny*, 38,5 % *Ostře sledované vlaky*, 26,4 % *Obsluhoval jsem anglického krále*), **v/ve** (31,6 % *Taneční hodiny*, 28,6 % *Postřižiny*, 23 % *Ostře sledované vlaky*, 32,2 % *Obsluhoval jsem anglického krále*), **za** (31,6 % *Taneční hodiny*, 7,8 % *Ostře sledované vlaky*, 3,5 % *Obsluhoval jsem anglického krále*), **s/se** (16 % *Taneční hodiny*, 1,2 % *Obsluhoval jsem anglického krále*), **z/ze** (5,3 % *Taneční hodiny*, 14,3 % *Postřižiny*, 7 % *Obsluhoval jsem anglického krále*). Jak je zřejmé, tak zastoupení jednotlivých předložek je nerovnoměrné a odpovídá více potřebám jazyka než ostatní struktury přirovnání. Struktura *pomocné slovo + předložka* v díle *Postřižiny* například obsahuje častěji předložku **před** (19 %), v *Ostře sledovaných vlacích* předložku **po** (15,4 %) a v díle *Obsluhoval jsem anglického krále* předložky **do** (5 %) a **od** (5,8 %).

Posledním typem struktury s čtenějším výskytem je struktura *pomocné slovo + adjektivum*. Celkový počet přirovnání s touto strukturou se téměř shoduje s předchozím typem *pomocné slovo + předložka*, avšak struktura přirovnání *pomocné slovo + adjektivum* je čtenější v *Postřižinách* a struktura přirovnání *pomocné slovo + předložka* v díle *Obsluhoval jsem anglického krále*. Množství přirovnání s přídavným jménem je následující: 9 % u *Tanečních hodin*, 8,5 % u *Ostře sledovaných vlaků*, 11,5 % u *Obsluhoval jsem anglického krále* a 16,4 % u *Postřižin*.

Zbývající struktury mají minimální poměr zastoupení v porovnání s výše zmíněnými. Jedná se o *pomocné slovo + spojka* (5,9 % *Taneční hodiny*, 4 % *Postřižiny*, 2 % *Ostře sledované vlaky*, 2,2 % *Obsluhoval jsem anglického krále*), *pomocné slovo + částice* (0,5 % *Taneční hodiny*, 0,4 % *Obsluhoval jsem anglického krále*), *pomocné slovo + číslovka* (1,7 % *Postřižiny*, 0,4 % *Obsluhoval jsem anglického krále*), a *pomocné slovo + příslovce* (1,6 % *Taneční hodiny*, 4 % *Postřižiny*, 2 % *Ostře sledované vlaky*, 2,5 % *Obsluhoval jsem anglického krále*).

¹⁹ Předložky se zpravidla pojí se substantivem, popř. adjektivem nebo zájmenem. Logicky by proto tato skupina měla být přerozdělena do skupin *pomocná slova + substantivum/adjektivum/zájmeno*. Toto přerozdělení však vyžaduje důkladné manuální vyhledávání všech přirovnání. Navíc cíl této práce není podrobná analýza Hrabalova stylu, ale srovnání anglických protějšků s českými přirovnáními. Proto podrobnější rozbor je přenechán pro další výzkum na toto nebo podobné téma.

Výčet struktur přirovnání *adjektivum + pomocné slovo + substantivum a substantivum + pomocné slovo + substantivum* jsem do Tabulky 5 zařadila z čisté zvědavosti. V češtině existuje nespočet ustálených spojení právě v těchto strukturách a jsou to často tyto typy přirovnání, které každému přijdou ihned na mysl (*chytrý jako liška, lidí jako krysy*). Jak je však z Tabulky 5 zřejmé, s výjimkou *Tanečních hodin* si Hrabal na tyto struktury příliš nepotrpěl. Ve většině případů se struktura přirovnání *pomocné slovo + substantivum* vztahuje na celé předcházející větné spojení (dokonce i souvětí) než pouze na jediný větný člen. Zastoupení je následující: **substantivum + pomocné slovo + substantivum** (7 % *Taneční hodiny*, 2,7 % *Postřižiny*, 4 % *Ostře sledované vlaky*, 1,6 % *Obsluhoval jsem anglického krále*) a **adjektivum + pomocné slovo + substantivum** (12 % *Taneční hodiny*, 3,4 % *Postřižiny*, 0,4 % *Obsluhoval jsem anglického krále*).

7.1.4 Frazeologismus Hrabalových přirovnání

Na rozdíl od ostatních struktur přirovnání, kde můžeme najít a vyměřit nejčtenější typy dle opakujících se slovních druhů, struktury přirovnání *pomocné slovo + substantivum/adjektivum* se chovají naprosto odlišně, neboť právě tato přirovnání poukazují kreativitu Bohumila Hrabala. Při vytváření těchto struktur přirovnání je Hrabal převážně originální. V těchto případech jsou přirovnání zahrnuta do širšího úseku textu (zahrnují širší záběr myšlenek) a odpovídají specifické situaci. Hrabal málokdy využívá ustálených přirovnání a pokud ano, tak za zmínku stojí: *jako mrtvému zimník, jako v nebi, jako v ráji, jako lazár, láska jako trám (Taneční hodiny), klidný jako beránek, velký jako kostelní věž, seděl jako zařezaný (Ostře sledované vlaky), jako splašení, silu jako tygr, vzepjal se jako kůň, padnout jak podťatý (Postřižiny) a modré jako pomněnky, zrudl jako pivoňka, oblaky jako beránci, jako oko v hlavě, jako Bivoj, třpytit se jako brilianty, jako v pohádce, jako ve snách, jako v bavlnci, padnout jako ulitý, jako zaražený, seděl jak přibitý (Obsluhoval jsem anglického krále)*.

Hrabalovy tvůrčí a originální přirovnání se také málokdy opakují. Několik výjimek nastává v *Tanečních hodinách* (*jako Marie Terezie, jako za Rakouska, jako Conar, jak slečny, jako Montgomery*), a v *Postřižinách* (*jako reklama, jako mladý straky, jak/o Frištenský*), kde se ale převážně jedná o specifický slovní rejstřík strýce Pepina. V *Ostře sledovaných vlacích* to jsou například přirovnání *jako lilium, jak sloupy* a v *Obsluhoval jsem anglického krále* to jsou variace na

jako (malé) děti, jako pikolík, jako hřebík/y, jako máslo a jako na svatbu. Ve většině případů se však tato přirovnání neopakují více než třikrát.

7.2 Stylistická analýza cílových dat

Tato podkapitola se zabývá souhrnným vyhodnocením dat získaných z výchozích textů skrze elektronickou verzi *Slovníku Bohumila Hrabala* a z cílových textů získaných ze stránek Českého národního korpusu (v případě děl *Obsluhoval jsem anglického krále* a *Ostře sledované vlaky*) nebo manuálním vyhledáváním anglických protějšků ve vydaných e-knihách (díla *Postřižiny* a *Taneční hodiny pro starší a pokročilé*). Na základě získaných dat můžeme zkoumat míru přesnosti převodu přirovnání u jednotlivých děl, a jaké jsou interpretační metody jednotlivých překladatelů.

	Michael Henry Heim (<i>Taneční hodiny</i>)	Edith Pargeter (<i>Ostře sledované vlaky</i>)	Paul Wilson (<i>Obsluhoval jsem anglického krále</i>)	James Naughton (<i>Postřižiny</i>)
Přenesená přirovnání	130 (69,5 %)	139 (90,8 %)	437 (64,6 %)	272 (92,8 %)
Pomezí přirovnání/porovnání	11 (5,9 %)	3 (2 %)	71 (10,5 %)	6 (2,05 %)
Spojení se slovesem „seem“	2 (1,1 %)	1 (0,7 %)	24 (3,6 %)	6 (2,05 %)
Převod na metafory	8 (4,3 %)	2 (1,3 %)	13 (1,9 %)	3 (1 %)
Zaniklá přirovnání	36 (19,2 %)	8 (5,2 %)	117 (+14) (17,3 %) (2,1 %)	4 (+2) (1,4 %) (0,7 %)
Celkový počet	187	153	676	293

Tabulka 6: Přehled převodů přirovnání do cílových textů jednotlivými překladateli

Tabulka 6 nabízí základní přehled, jakými způsoby bylo naloženo s výchozími přirovnáními při převodu do anglického jazyka. Ačkoli byl původní záměr najít počet přenesených přirovnání, zaniklých přirovnání a případně přirovnání převedených v cílovém jazyce na metafory, při samotném shromažďování dat bylo nutné původní záměr přehodnotit a data přerozdělit. Překladatelé totiž některá výchozí přirovnání převedli například na výrazy, která se nachází na pomyslném pomezí mezi přirovnáním a porovnáním. Tabulka 6 je tedy rozdělena dle překladatelů/děl a dále do několika kategorií. Kategorie jsou následovné: přirovnání, která překladatelé zachovali, přirovnání na pomezí

s porovnáními (viz. kapitola 7.2.2 Pomezní přirovnání), přirovnání převedená do větňého spojení se slovesem *seem*, přirovnání převedená na metafory a přirovnání, která překladatelé nezachovali. Tabulka 6 je také výchozím zdrojem pro práci s daty v kapitolách 7.2 a 7.3.

Ve Wilsonově překladu díla *Obsluhoval jsem anglického krále* a v překladu *Postřižiny* od Naughtona bylo několik výchozích a po sobě následujících přirovnání spojeno v cílovém textu v jeden celek (tj. jedno pomocné přirovnávající slovo a několik po sobě následujících výjevů propojených spojkami nebo interpunkcí). V těchto případech byla tato přirovnání započítána pouze jednou. Jednalo se zejména o přirovnání, která rozvíjela stejný jev/situaci, a tedy o výčty věcí a osob nebo poetických výjevů. Proto jsou tato spojená přirovnání uvedena v závorce u řádku Zaniklá přirovnání, neboť samostatně nedávají bez pomocného slova smysl. U díla *Obsluhoval jsem anglického krále* se celkově jedná o 14 přirovnání a u *Postřižiny* o 2 přirovnání.

7.2.1 Přehled přenesených/zachovaných přirovnání

Mezi přenesená přirovnání jsou zařazena přirovnání s pomocnými slovy *like*, *as...as*, *as if* a *as though*. Právě tyto výrazy se mohou označit za významově neblíží k českým pomocným slovům *jako* a *jak*. Tabulka 7 se zabývá přesným počtem přenesených přirovnání v jednotlivých překladech.

	Heim (Taneční hodiny)	Pargeter (Ostře sledované vlak)	Wilson (Obsluhoval jsem anglického krále)	Naughton (Postřižiny)
<i>like</i>	98 (75,4 %)	57 (41 %)	203 (46,4 %)	171 (62,9 %)
<i>as (...as)</i>	27 (20,7 %)	34 (24,5 %)	89 (20,4 %)	43 (15,8 %)
<i>as if</i>	4 (3,1 %)	13 (9,3 %)	79 (18,1 %)	55 (20,2 %)
<i>as though</i>	1 (0,8 %)	35 (25,2 %)	66 (15,1 %)	3 (1,1 %)
Celkový počet	130	139	437	272

Tabulka 7: Rozdělení zachovaných přirovnání dle daného pomocného slova

Zcela přirozeně jsou pomocná slova *like* a *as (...as)* obvykle použita v přirovnáních obsahující podstatná jména, přídavná jména a zájmena. Naopak *as if* a *as though* jsou běžná u přirovnání následovaná slovesem (popř. celým

souvětím), gerundivem, v menší míře předložkou. Jak vyplývá z Tabulky 7, všechny cílové texty mají nejvyšší počet zachovaných přirovnání s pomocným slovem *like*, po kterém následuje *as (...as)*. Nicméně pokud porovnáme Heimův překlad *Tanečních hodin* s překladem *Ostře sledované vlaky* od Pargeterové a *Postřižinami* od Naughtona, uvidíme rozdíl ve využití slovních spojení *as if* a *as though*. Pargeterová a Naughton požívají ve vyšší míře těchto slovních spojení, naopak Heim nikoli. Když toto zjištění porovnáme s daty z Tabulky 6, zjistíme, že Heimovy *Taneční hodiny* mají o poznání vyšší počet zaniklých a pomezních přirovnání než překlady Pargeterové a Naughtona. Je tedy pravděpodobné, že využití slovních spojení *as if* a *as though* mělo pozitivní účinek na množství zachovaných přirovnání. Wilsonův překlad můžeme z tohoto hlediska zařadit jako průměrný. Množství slovních spojení *as if* je téměř srovnatelné s *Postřižinami* (u *Postřižin* je to 20 % z přenesených přirovnání, u díla *Obsluhoval jsem anglického krále* se jedná o 18 %), nicméně když se vezme v úvahu, že dílo *Obsluhoval jsem anglického krále* obsahuje dvakrát více přirovnání než *Postřižiny*, tak je počet přirovnání s *as if* k celkovému počtu neúměrný. O něco lépe si vede v porovnání s *Postřižinami* a překladem *Tanečních hodin* slovní spojení *as though* (*Postřižiny* 1,1 %, *Taneční hodiny* 0,7 %, *Obsluhoval jsem anglického krále* 15 %, avšak *Ostře sledované vlaky* 25 %).

7.2.2 Přehled slovních spojení na pomezí přirovnání

Zvláštní kategorii tvoří „pomezí přirovnání“. Tato nová kategorie byla vytvořena na základě vyššího počtu výchozích přirovnání, která byla zpracována do cílového textu právě za využití jednoho z níže uvedených slovní spojení. Nejedná se o styl jednotlivého překladatele, do jisté míry se tento trend objevil u všech překladatelů. Z vnějšího pohledu se tato slovní spojení téměř chovají jako přirovnání, nebo minimálně příměr naznačují, ale ve skutečnosti spíše porovnávají (v případě *So did/was (I/he)* se jedná o jakési přitakání) a dále postrádají jistý typ uměleckosti, která je v přirovnáních přítomna. I přes ztrátu uměleckého vyjádření však u těchto spojení nemůžeme hovořit o naprosté ztrátě obraznosti²⁰. Následující pomocné fráze byly vybrány na základě četnosti, se kterou se vyskytují v cílových textech, a jsou základem pro tuto nově vymezenou kategorii. Jsou jimi *the kind of*, *the (same) way*, *the spitting image of* (podobnost), *than*

²⁰ Tento typ slovního spojení byl již dříve zmíněn v kapitole 3 pod pojmem „quasi-simile“.

(gradace), *sort of*, *considered/resembled* a *so (did/was I/he/ ...)*. Tabulka 8 poskytuje podrobný přehled všech zmíněných slovních spojení v jednotlivých překladech.

	Heim (Taneční hodiny)	Pargeter (Ostrře sledované vlaky)	Wilson (Obsluhoval jsem anglického krále)	Naughton (Postržiny)
<i>the kind of</i>	0	0	13 (18,3 %)	0
<i>the (same) way</i>	5 (45,4 %)	2 (66,6 %)	47 (66,2 %)	0
<i>the spitting image of/ the same ...</i>	2 (18,2 %)	0	2 (2,8 %)	0
<i>than</i>	2 (18,2 %)	0	4 (5,6 %)	1 (16,6 %)
<i>sort of</i>	0	0	1 (1,4 %)	3 (50 %)
<i>considered/resembled</i>	0	0	2 (1c, 1r) ²¹ (2,8 %)	1 (r) (16,6 %)
<i>So did/was (I/he/...)</i>	0	0	2 (2,8 %)	0
<i>the size/shape of</i>	2 (18,2 %)	1 (33,3 %)	0	1 (16,6 %)
Celkový počet	11	3	71	6

Tabulka 8: Rozdělení „pomezních přirovnání“ na základě nejfrekventovanějších frází

Z Tabulky 8 je zřejmé, že tato kategorie slovních spojení sice nepatří mezi nejpočetnější (což zejména platí v případě Pargeterové a Naughtona), avšak tato spojení nám umožňují zaměřit se do určité míry i na styl jednotlivých překladatelů. Tato spojení slouží jako jistá kompenzace za výchozí přirovnání. Jelikož se všechny výše uvedené výrazy mohou považovat za variace přirovnání, záleží pak na překladatelově individuálním citu pro jazyk, který rozhodne, jaký typ spojení je nejvhodnější. Obecně můžeme označit *the (same) way* za nejfrekventovanější z vytyčených slovních spojení. Očividně to je oblíbené slovní spojení Paula Wilsona, ale také Michaela Heima, kteří jej využili ve více než polovině případů (v necelé polovině v případě Heima). Ve dvou případech toto slovní spojení využila i Pargeterová, avšak Naughton dává v svém omezeném množství přednost slovnímu spojení *sort of*, které však žádný jiný překladatel

²¹ Zkratka „c“ znamená slovní spojení se slovem *considered*, zkratka „r“ znamená slovní spojení se slovem *resembled*.

nepreferuje. To stejné platí i pro slovní spojení *kind of*, které je druhým nejčastějším slovním spojením ve Wilsonově překladu. Posledním slovním spojením, které si zaslouží bližší pozornost, je porovnávací *than*. Ačkoli se vyskytuje pouze v několika případech u tří překladů, poukazuje na fakt, že překladatelé jasně přestoupili od přirovnání k porovnání a gradaci.

7.2.3 Převod přirovnání na slovní spojení se slovesem *seem*

Další kategorií, která byla přidána k původnímu přerozdělení, jsou slovní spojení se slovesem *seem*. Stejně jako u předchozích „pomeznic“ přirovnání, i zde nemůžeme hovořit o pouhém individuálním stylu jednoho překladatele. Přestože se sloveso *seem* nevyskytuje v hojném počtu, stále jej všichni překladatelé v několika případech využili. Toto sloveso obvykle nahrazuje v překladech přirovnání obsahující sloveso, na těchto pozicích běžně nahrazují spojení *jako by*, (popř. Hrabalovo spojené *jakoby*). Wilson však sloveso *seem* využívá volněji. Přestože se většina těchto spojení také vyskytuje namísto výchozích přirovnání ve struktuře pomocné slovo a sloveso, někdy je Wilson staví namísto pomocného slova *jak/o* následovaného předložkou nebo přídavným jménem. Významově se sloveso *seem* také podobá „pomeznicím“ slovním spojením. Naznačuje vztah, který se pohybuje na hranici přirovnání a namísto čistého přirovnání přidává jakousi subjektivní perspektivu, popřípadě emotivní složku. Podíl slovesa *seem* v jednotlivých překladech je následující: 1,1 % u *Tanečních hodin*, 0,7 % u díla *Ostře sledované vlaky*, 3,6 % u díla *Obsluhoval jsem anglického krále* a 2 % u *Postřižin*.

7.2.4 Zaniklá přirovnání

Zaniklá přirovnání můžeme rozdělit do dvou typů. Buď byla přirovnání zcela vypuštěna a v textu po nich nezůstala žádná stopa, anebo byla přirovnání nahrazena obvyklým neuměleckým slovním spojením (např. modální fráze) nebo vysvětlením. Tabulka 9 rozděluje zaniklá přirovnání na zmíněné typy.

	Převedeno na formulaci bez přirovnání	Zcela vypuštěno z textu	Celkový počet
Heim (Taneční hodiny)	34 (94,4 %)	2 (5,6 %)	36
Pargeter (Ostre sledované vlaky)	8 (100 %)	0	8
Naughton (Postřižiny)	5 (100 %)	0	5
Wilson (Obsluhoval jsem anglického krále)	67 (57,3 %)	50 (42,7 %)	117

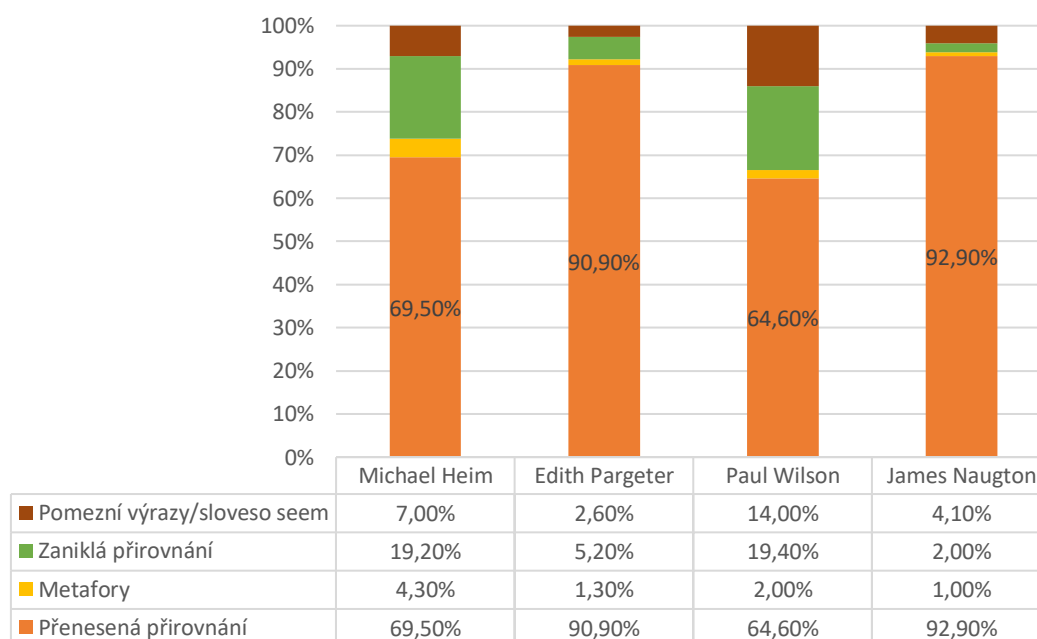
Tabulka 9: Rozdělení zaniklých přirovnání na přirovnání zcela vypuštěná a přirovnání nahrazená neuměleckým slovním spojením

Jak je zřejmé z Tabulky 9, všichni překladatelé upustili nějakým způsobem od literárně-uměleckých prostředků. Preferovaná strategie u všech překladatelů je vysvětlení přirovnání nebo jejich nahrazení za neumělecké slovní spojení. U překladů Heima a Wilsona však jistý počet přirovnání byl zcela vypuštěn. Heimův přístup se dle dat opírá hlavně o předání přímého významu a vypuštění daného uměleckého prostředku. Heim přirovnání často převádí do podoby nahodilých vsuvek, které spolupracují s řečovým proudem, který se Heim pokusil v překladu zachovat. Na druhou stranu se také snaží zachovat význam všech přirovnání, přestože ztrácí v překladu svou výchozí uměleckou formu. Pargeterová a Naughton se z hlediska zachování významu nachází v podobné pozici jako Heim. Na rozdíl od Heima však nevytvářejí myšlenkové vsuvky, ale začleňují zaniklá přirovnání do běžného souvětí. Také se zdá, že se Pargeterová a Naughton častěji dopustili posunů ve významu než Heim. Většinou se však jednalo o nepochopení kontextu než o nevhodně vybraný překlad. Wilson se spíše zaměřuje na celkový význam, dojem díla a vstřebatelnost pro čtenáře. Zdá se, že Wilson příliš nedbal na převedení nekonvenčních a originálních hrabalovských přirovnání. Důkazem tohoto tvrzení je vcelku vysoké množství zcela vypuštěných přirovnání, kdy se mnohdy jedná o odstranění celých pasáží výchozího textu. Počet vypuštěných přirovnání má ve Wilsonově případě dokonce velmi blízko k počtu pouze zaniklých, avšak významově stále přítomných, přirovnání. Zde můžeme hovořit o nepřijatelné úpravě cílového textu nadměrným zkracováním (viz. kapitola 4). Celkový počet nahrazených a vypuštěných přirovnání ve Wilsonově překladu ve

výsledku odpovídá rovné pětina výchozích přirovnání (pokud zde započítáme i po sobě navazující přirovnání zmíněná pod Tabulkou 6 v kapitole 7.2).

7.3 Srovnání postupů překladatelů

Tato kapitola dále pracuje s daty z Tabulky 6 a také přímo navazuje na hypotézu z kapitoly 5. Dle dat z Tabulky 6 můžeme zpracovat graf, který se zabývá mírou převodu výchozích přirovnání jednotlivými překladateli. V tomto případě budeme pracovat hlavně se zcela zachovanými/přenesenými přirovnáními (viz. 7.2.1).



Graf 2: Míra převodu výchozích přirovnání jednotlivými překladateli

Hypotéza vytyčená v kapitole 5, která je i základem pro tuto práci, se tedy z velké části potvrdila. Nejvyšší počet přirovnání zanechal v cílovém textu James Naughton (*Postřižiny*), a to s minimální ztrátou. Konečná hodnota zachovaných přirovnání se stále pohybuje nad 90 %, což skutečně můžeme, alespoň dle množství a kvality zachovaných přirovnání, považovat za přesný překlad a převod autorova stylu. Naopak částečně adaptační přístup překladu Paula Wilsona jde vidět i v samotném převodu přirovnání do cílového jazyka. Wilson ve svém překladu zcela vyškrtl v 50 případech daná přirovnání a často i celé pasáže v blízkosti daného přirovnání. Na druhou stranu musíme připustit, že i s vyšší ztrátou přirovnání při převodu se stále pohybuje nad 60 %, což je více než polovina. Naopak jisté překvapení nastalo u překladu Michaela Henryho Heima.

Překlad, o kterém Partridge hovořil jako o velmi povedeném (viz. 2.1.1) se v rámci převedených přirovnání dostal na necelých 70 % a procentuálně má tedy poměrně blízko k Wilsonově překladu. O podobném překvapení pak můžeme hovořit v případě Edith Pargeterové. Pargeterová, stejně jako Naughton, nepřevodila jen minimum výchozích přirovnání a míra převodu se tedy také pohybuje mírně nad 90 %.

V kapitole 4.2 popisuje Levý přirovnání jako prostředek intelektualizace textu, ke kterému se překladatelé často uchylují, neboť se jedná o již vysvětlenou metaforu. Na základě tohoto tvrzení byla v kapitole 5.1 zformulována hypotéza, která toto tvrzení aplikuje na převod přirovnání a předpokládá, že přirovnání budou ve vysoké míře zachována. Při převodu přirovnání do cílového jazyka se pouze minimum přirovnání přemění na metafory, neboť by se v tomto případě jednalo o zhuštění informace a významu a zvýšené pravděpodobnosti, že cílový čtenář význam textu nepochopí. Na základě dat z Tabulky 6 tuto hypotézu můžeme potvrdit. Z celkového počtu výchozích přirovnání bylo na metafory převedeno 4,3 % u *Tanečních hodin* přeložených Michaellem Heimem, 1,3 % u díla *Ostře sledované vlaky* od Edith Pargeterové, 2 % u díla *Obsluhoval jsem anglického krále* od Paula Wilsona a 1 % u *Postřižin* od Jamese Naughtona. Ve všech případech se jedná o kategorii s nejnižší hodnotou výsledků, a tudíž tuto skutečnost můžeme označit jako minimum.

Zaniklá přirovnání tvoří obecně druhou nejširší kategorii. Tímto můžeme navázat na další předpoklad vytyčený v kapitole 5.1, který hovoří o blíže neurčeném množství zaniklých přirovnání. Předpokládalo se, že počet přirovnání, která zanikla jako obrazná pojmenování, avšak zůstala zachována v textu jiným způsobem, překoná počet přirovnání přeměněných na metafory a tento předpoklad se splnil. Právě počet zaniklých přirovnání v cílových textech byla jediná neznámá přítomna v hypotéze. Jedinou výjimkou se v tomto případě stal James Naughton, v jeho překladu je pouze minimum zaniklých přirovnání. Z Grafu 2 je patrné, že vysoký počet zaniklých přirovnání se týká adaptačně založených překladatelů. Překlad Pargeterové tento rozdíl natolik zřetelný nemá.

Na druhou stranu je třeba dodat, že počet zcela vypuštěných přirovnání se nebral v potaz, neboť se nepředpokládalo, že by jejich počet mohl být natolik vysoký jako v případě Wilsona.

Pomezní slovní spojení a slovní spojení se slovesem *seem* byly v Grafu 2 spojeny v jeden celek, a to na základě jejich relativní významové podobnosti. Jak již bylo řečeno v kapitole 7.2, tyto kategorie byly poměrně logickým krokem, který vyvstal při zpracovávání výchozích a cílových dat. Původně byla tato skupina součástí zaniklých obrazných pojmenování. Nicméně při bližší analýze si nešlo nepovšimnout jistých tendencí, ke kterým se překladatelé v různé míře přikláněli. Nejočividněji se tyto tendence projevovaly v překladech Heima a Wilsona, neboť díky jejich volnějším pojetí překladu a převedení nižšího počtu výchozích přirovnání na cílová přirovnání měli více prostoru k rozvoji jejich tzv. stylu překladatele. Heimovy *Taneční hodiny* byly první, kde byly tyto tendence zaznamenány. Prvně se jednalo o slovní spojení *the spitting image of*, poté i *the way of*. Ačkoli byla zprvu tato slovní spojení považována za náhodu, po analýze Wilsonova překladu musel být tento postoj přehodnocen. Wilson ve svém překladu totiž vytvořil celou síť oblíbených slovních spojení, které pravidelně opakoval (*the way of*, *the kind of*, popř. *seem*). A právě tyto tendence byly hlavním důvodem, proč nebylo možné tato pomezní slovní spojení a spojení se slovesem *seem* ignorovat. Jednalo se ve většině případů o vysoké množství slovních spojení, které navíc měla rozporuplný význam na hranici uměleckého prostředku, který však nebyl metaforou. Logicky se tato slovní spojení tedy nedají považovat za přirovnání, zároveň však zahrnují jakési echo obraznosti, které zaniklá a vysvětlená přirovnání nemají. U překladů Pargeterové a Naughtona se sice jedná o nižší množství, avšak stále bylo možné všimnout si těchto mírných tendencí, které se v omezeném prostoru (okno 7–10 %, které zůstalo po doslovném převedení přirovnání do cílového textu) opakovaly. U Naughtona jsou tato slovní spojení dokonce zastoupena ve vyšším počtu než metafory a zaniklá přirovnání.

Závěr

Téměř každý literát a teoretik, zabývající se díly a stylem Bohumila Hrabala, vyslovil svůj názor o komplikovanosti jeho stylu a jeho přínosu české literatuře. Jak bylo řečeno v kapitole 1.3, Hrabal strávil velké množství času nad díly ikonických zahraničních autorů a seznámil se s mnoha uměleckými směry. Zajímavé střípky těchto uměleckých směrů pak zakomponoval do stylu, který si postupně budoval a který odpovídal jeho vlastním názorům na tehdejší společnost. Hrabal se stal zapisovatelem, svou „umělou“ objektivitu však prokládal lyrickými pasážemi, které plynuly z jeho vlastního já, a nespoutanou obrazností básníka. I jeho pábitelství nese stopy tragikomického realismu a sentimentality. Jeho postavy pábitelů a obyčejných lidí jsou mnohdy postaveny do nepříjemných situací, které však nikdy nedokáží zničit jejich lásku ke světu jako takovému. A tom spočívá Hrabalův styl perličky na dně.

Analýza děl samotných poukazuje na jedinečnou rytmizaci textu, na zvláštní využití či vypuštění interpunkce, dokonce na vířivé pojetí myšlenek, které tvoří Hrabalův řečový proud. Součástí práce doktorky Zehnalové (2016) byla analýza Hrabalovy věty a její délky. Tato práce se naopak zaměřila na část uměleckých prostředků, které jsou dle slov mnoha teoretiků a kritiků Hrabala nedílnou součástí jeho stylu (z hlavních kritiků můžeme uvést Kladivu, Jankoviče, Pelána a Pytlíka), nicméně dosud nebyl k dispozici podrobný statistický důkaz (zatím nejbližší důkaz se nacházel v Čermákové a Cvrčkové *Slovníku Bohumila Hrabala*). Umělecký prostředek, který se stal středem této práce, je přirovnání. Kapitola 7.1.2 ukázala, že přirovnání samotná zastávají silnou pozici v Hrabalových dílech (např. *Obsluhoval jsem anglického krále* se jedná o 2 % z veškerého textu). A jelikož jsou přirovnání pouze zlomek z uměleckých prostředků, které Hrabal využíval, můžeme předpokládat, že konečný součet všech uměleckých prostředků obsažených v Hrabalových dílech by byl mnohem vyšší. Mezi další silně zastoupené umělecké prostředky v Hrabalových dílech totiž patří například i metafory. Jelikož výzkum výskytu metafor není cílem této práce, nedá se s určitostí říci, nakolik jsou metafory v Hrabalových dílech zastoupeny. Nicméně by tato práce mohla dát podnět k podrobnějšímu výzkumu a v budoucnu tak poskytnout úplný statistický přehled Hrabalových obrazných vyjádření a uměleckých prostředků.

Dále tato práce potvrdila, že je možné do jisté míry zjistit překladatelskou strategii převodu autorského stylu na základě přejatých přirovnání. Součástí hypotézy této práce je esej Jamese Partridge, který zde popsal své připomínky k anglickým překladům Hrabala. Partridge hodnotí Jamese Naughtona jako doslovného překladatele a tato doslovnost se prokázala i v počtu přenesených přirovnání (93 %). To stejné platí i v případě Paula Wilsona, kterého Partridge hodnotí jako silně adaptačního, avšak čtivého, a počet přenesených přirovnání byl 64,6 %.

V úvodu byla zmíněna možnost vypořádání překladatelského stylu na základě svalené strategie při převodu přirovnání. I tato možnost byla prokázána jako pravdivá. Každý překladatel má různé metody, jakými interpretuje význam výchozího textu, a na základě Grafu 2 se podařilo tyto metody zčásti zdokumentovat. Ačkoli se nejedná o přesnou analýzu překladatelova stylu, neboť nelze zkoumat celkový styl na základě jediného aspektu, stále je možné vypořádat tendence jednotlivých překladatelů. Jak již bylo řečeno v předcházejícím odstavci, Wilson volí adaptační přístup. Počet zcela převedených přirovnání je tedy nižší, u zbývajících výchozích přirovnání preferuje jejich úplné vypuštění nebo je dovysvětlí bez původních uměleckých prostředků. Ve stejné pozici se nachází i Michael Heim. U Heima platí další skutečnost, u které však není jasné, zdali se jedná o náhodu nebo preferenci překladatele. Jako jediný z překladatelů využívá mnohem častěji převod přirovnání na metafory. Podobná preference jako u Wilsona platí i u Edith Pargeterové, která se však orientuje převážně na dodatečné vysvětlení, úplné vypuštění je u ní neobvyklé. Naughton se naopak více zaměřuje na pomezí přirovnání a výchozí přirovnání téměř nikdy nevypouští ani nenechá zaniknout.

Tato práce potvrdila z velké části i hypotézu založenou na přístupu Jiřího Levého k uměleckým prostředkům. Většina přirovnání tedy byla ponechána v překladu na původním místě (zde můžeme zařadit i Wilsonův adaptační překlad, neboť i on zachoval alespoň dvě třetiny výchozích přirovnání), dále pouze minimum přirovnání bylo převedeno na metafory a zbývajícím počtem přirovnání zanikl. Jak již bylo řečeno výše, může se polemizovat, zdali se pomezí přirovnání řadí stále k zachovaným přirovnáním nebo spíše k zaniklým.

V konečném důsledku nemůžeme kvalitu překladu soudit pouze na základě způsobů, jakými se překladatelé vyrovnávají se specifickými

stylistickými prostředky ve výchozích textech (v našem případě přirovnání). V mnoha případech překladatelé využívají kompenzační strategie a kompromisní překladatelské prostředky, které vyrovnávají myšlenkovou, významovou a lexikální nesouměrnost mezi výchozím a cílovým jazykem. Nicméně zkoumání těchto způsobů převodů stylistických prostředků může přinést zajímavé poznatky ve výzkumu překladatelského stylu a současně se může stát i základem pro další výzkum.

Summary

Bohumil Hrabal is considered to be one of the best wordsmiths of the Czech literature. Many Czech critics have spent considerable amount of effort analysing his works, his motivations and more importantly, his masterful use of Czech language. Majority of critics agree that Hrabal's unique combination of stream of consciousness technique, informal language, literary techniques based on cinematic techniques and specific use of stylistic devices makes him one of the best Czech storytellers. His immense popularity in his mother country and his abilities as a writer made him an attractive target for many translators abroad. Hrabal's works have been translated into German, Russian, English, French, Italian, Spanish, Dutch but also into Chinese, Japanese and Korean languages. Due to the rich use of stylistic devices, imaginary and informal language, the translation process of Hrabal's works is often challenging. There are many nuances in meaning which are further complicated by the use of various literary devices and a single misunderstanding by a potential translator could mean a gross shift from the original meaning or the effect on the reader. Therefore, the main goal for this thesis is to determine how translators had overcome the challenges of Hrabal's works.

For the research purposes, following Hrabal's works has been chosen: *Dance Lesson for Advanced in Age* translated by Michael Henry Heim, *Closely Observed Trains* translated by Edith Pargeter, *I Served the King of England* translated by Paul Wilson and *Cutting it Short* translated by James Naughton. Chosen works represent a gradual evolution of Hrabal's author style, moreover these particular translations by Heim, Pargeter, Wilson and Naughton were topics in the one of James Partridge's critic essays who is a respected literary critic.

There are many ways how to analyse target texts in relevance to source texts, however in this case, stylistic tropes, namely similes, had been chosen. There are two main reasons behind this decision. Firstly, Hrabal is known for his frequent use of various stylistic devices and as it is proved in this thesis, similes amount to considerable number of these devices in Hrabal's works (see Graph 1 in chapter 7.1). Secondly, similes offer an efficient way of gathering data due to the presence of support words *like* and *as* (*jak / jako / jakože / jako by* in Czech). Moreover, according to Jiří Levý, translators often transform source text

metaphors to similes in target texts, as “similes are explained metaphors” and thus offer the reader a clearer message. In a similar fashion, source text similes should be therefore mostly preserved as such in target texts and possible variations could be taken as a personal preference of a translator (in a few cases as an unavoidable shift due to the difference of language use).

The results of data analysis are shown in Chapter 7. Chapter 7.1 focuses on the extracted data from source texts. The source text data clearly showed that similes are the most common stylistic device Hrabal employed (similes make for 0.8 % to 1.85 % of an entire texts). Source data also show manner in which similes were used and Hrabal’s evolution, as his use of similes is markedly different in his later works than in the earlier ones (a frequent use of the simile structure *support word “jako” [like] + noun* in his earlier works than in his later works or a gradual shift from generally more informal form of support word *jak* to more formal form *jako*).

The analysis of target text data in chapter 7.2 supported Partridge’s claim in his essay; according to the data we can claim that James Naughton is a “word-for-word” type of a literal translator (93 % of source text similes were fully converted in the target text) and James Wilson is an adaptive type of a translator (64.6 % of source text similes were fully converted in the target text). Edith Pargeter and Michael H. Heim are between these counterparts, with 90.9 % and 69.5 % respectively. The analysis also showed strategies employed by translators in relation to similes conversion in target texts (see Graph 2). Michael H. Heim employed more metaphors than any other translator and his translation also shows higher percentage of omitted similes (transformed into plain text). Omitting is a common tactic for Pargeter and particularly Paul Wilson who employed this tactic regularly. In addition to omitting, he also frequently erased whole passages surrounding an original simile. Wilson and Naughton habitually utilised so-called “quasi-similes”, or borderline similes, which are phrases employing phrases such as *the way of...*, *considering*, *the kind / the sort of*, *seem* etc.

The analysed data therefore showed that it is possible to identify translator’s personal style by analysing just a single aspect of a given text, in our case, similes. This thesis also contributed to the detailed analysis of Hrabal’s usage of language and stylistical devices. The data accumulated in Appendix 3 can provide a basis for a further research on this topic.

Bibliografie

Primární bibliografie

HRABAL, Bohumil. *Kafkárna*. Editor Karel DOSTÁL-LUTINOV, editor Václav KADLEC, editor Claudio POETA. Praha: Pražská imaginace, 1994. 459 s. ISBN 80-7110-139-7.

HRABAL, Bohumil. *Obrazy v hlubině času*. Editor Jiřina ZUMROVÁ. Praha: Pražská imaginace, 1994. 300 s. ISBN 80-7110-147-8.

HRABAL, Bohumil. *Obsluhoval jsem anglického krále*. Editor Karel DOSTÁL-LUTINOV, editor Václav KADLEC. Praha: Pražská imaginace, 1993. 284 s. ISBN 8071101214.

HRABAL, Bohumil. *Closely observed trains*. Přeložila Edith PARGETER. London: Abacus, 1994. 92 s. ISBN 0349101256.

HRABAL, Bohumil. *Dancing lessons for the advanced in age*. 1. ed. Přeložil M. H. HEIM. New York: Harcourt Brace, 1995. 117 s. ISBN 0-15-123810-3.

HRABAL, Bohumil. *I Served the King of England*. Přeložil Paul WILSON. London: Picador, 1990. 243 s. ISBN 0330308769.

HRABAL, Bohumil. *The little town where time stood still*. Autor úvodu Josef ŠKVORECKÝ. Přeložil J. D. NAUGHTON. London: Abacus, 1993. 302 s. ISBN 0349105405.

Sekundární bibliografie

Literatura:

BAKER, Mona. Towards a Methodology for Investigating the Style of a Literary Translator. In: *Target*. Amsterdam: John Benjamins Publishing Company, 2000, 12(2), 241–266. ISSN 0924-1884.

BILÍK, Petr. *Nová vlna československého filmu: studijní text pro kombinované studium*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2013. 43 s. ISBN 978-80-244-3835-1.

Slovník Bohumila Hrabala. Editor František ČERMÁK, editor Václav CVRČEK. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2009. 605 s. Korpusová lexikografie, svazek 2. ISBN 978-80-7106-488-6.

ČERNÝ, Václav. Za hádankami Bohumila Hrabala: Pokus interpretační (1975). In: *Eseje o české a slovenské próze*. Praha: Torst, 1994. 89–133. ISBN 80-85639-21-1.

GALLO, Roman, Martin KOMÁREK, Jan LIPOLD, Tomáš MAREK a Karel MEISTER. Bohumil Hrabal. In *GEN: 100 Čechů dneška. Díl 3, 25 osobností GENu*. Praha: Fischer, 1995. 144-148. ISBN 8085919036.

HRABAL, Bohumil. *Domácí úkoly*. Editor Vladimír GARDAVSKÝ, editor Karel DOSTÁL-LUTINOV, editor Václav KADLEC, editor Claudio POETA. Praha: Pražská imaginace, 1995. 409 s. ISBN 8071101559.

HRABAL, Bohumil. *Kdo jsem*. Editor Karel DOSTÁL-LUTINOV, editor Václav KADLEC. Praha: Pražská imaginace, 1995. 417 s. ISBN 8071101540.

HRABAL, Bohumil. *Listopadový uragán*. Vyd. 1. Praha: Tvorba ve vydavatelství Delta, 1990. 141 s. Tvorba uvádí; č. 1/1990.

HRABAL, Bohumil. *Židovský svícen*. Editor Karel DOSTÁL-LUTINOV, editor Václav KADLEC. Praha: Pražská imaginace, 1991. 243 s. ISBN 8071100226.

Hrabaliana: sborník prací k 75. narozeninám Bohumila Hrabala. Editor Milan JANKOVIČ, editor Josef ZUMR. Praha: Prostor, 1990. 184 s. ISBN 8085190044.

JANKOVIČ, Milan. *Kapitoly z poetiky Bohumila Hrabala*. Praha: Torst, 1996. 205 s. ISBN 8072150030.

KLADIVA, Jaroslav. *Literatura Bohumila Hrabala: (struktura a metoda Hrabalových děl)*. Editor Karel DOSTÁL-LUTINOV. Praha: Pražská imaginace, 1994. 92 s. ISBN 8071101389.

KNITTLOVÁ, Dagmar, GRYGOVÁ, Bronislava a ZEHNALOVÁ, Jitka. *Překlad a překládání*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2010. 291 s. Monografie. ISBN 9788024424286.

LEVÝ, Jiří. *Umění překlada*. 4., upr. vyd. Autor úvodu Zuzana JETTMAROVÁ. Praha: Apostrof, 2012. 367 s. ISBN 978-80-87561-15-7.

PARTRIDGE, James. Bohumil Hrabal. In: *Encyclopedia of literary translation into English*. Volume 1, A-L. Editor Olive CLASSE. London: Fitzroy Dearborn Publishers, [2000], xxxvii. 667–670. ISBN 1-884964-36-2.

PELÁN, Jiří. *Bohumil Hrabal: pokus o portrét*. Praha: Torst, 2002. 72 s. ISBN 8072151770.

PETRŮ, Eduard. *Úvod do studia literární vědy*. Olomouc: Rubico, 2000. 187 s. ISBN 80-85839-44-X.

PYTLÍK, Radko. *Bohumil Hrabal*. Praha: Československý spisovatel, 1990. 285 s. ISBN 8020202390.

PYTLÍK, Radko. *Hrabalova Sorbonna*. Vyd. 1. [Česko]: Emporius, 2013. 65 s. ISBN 978-80-86346-19-9.

WALES, Katie. *A Dictionary of Stylistics*. 2nd ed. Harlow: Longman, 2001, viii, 429 s. ISBN 0582317371.

ZEHNALOVÁ, Jitka. *Literary Style and Its Transfer in Translation: Bohumil Hrabal in English (2016)*. In: *Mutatis Mutandis*. [Colombia]: Universidad de Antioquia, 2016, 9(2), 418-444. ISSN:2011799X.

Internetové zdroje:

BATES Robin. The Ideological Foundations of the Czech New Wave. *Journal of the University Film Association* [online]. Summer 1977, 29(3), 37-42 [cit. 24. 7. 2017]. ISSN: 00419311. Dostupné z: <http://www.jstor.org/stable/20687379>

BRAY, Suzanne. Continually Walking a Tightrope: Edith Pargeter's Literary Crusade for Czechoslovakia. In: *Études britanniques contemporaines* [online]. 52 | 2017, 1. 6. 2017 [cit. 27. 3. 2019]. Dostupné z: DOI: 10.4000/ebc.3638.

FOX, Margalit. Michael Henry Heim, Literary Translator Dies at 69. In: *The New York Times* [online]. 5. 10. 2012 [cit. 22. 8. 2018]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2012/10/05/arts/michael-henry-heim-literary-translator-dies-at-69.html>

FULLBROOK, Kate. Pargeter, Edith Mary [pseud. Ellis Peters] (1913–1995), novelist and translator. In: *Oxford Dictionary of National Biography* [online]. 17. 9. 2015 [cit. 27. 3. 2019]. Dostupné z: DOI: 10.1093/ref:odnb/60439

MACHOVEC, Martin. Paul Wilson – Krátká biografie. In: *Přítomnost.cz* [online]. 11. 6. 2013 [cit. 27. 3. 2019]. Dostupné z: <http://www.pritomnost.cz/2013/06/11/paul-wilson-kratka-biografie>

PAPERNY, Tanya. The Man Between: Michael Henry Heim and a Life in Translation. In: *The Quarterly Conversation* [online]. 15. 12. 2014 [cit. 27. 3. 2019]. Dostupné z: <http://quarterlyconversation.com/the-man-between-michael-henry-heim-and-a-life-in-translation>

ŠKVOŘECKÝ, Josef. Some Contemporary Czech Prose Writers. *NOVEL: A Forum on Fiction* [online]. Autumn, 1970, 4(1), 5-13 [cit. 25. 7. 2017]. ISSN 00295132. Dostupné z: <http://www.jstor.org/stable/1345248>

VALENTINO, Russell Scott. New Frontiers of Translation in the 21st century the globe, the market, the field). In Honor of the Life and Work of Michael Henry Heim. *The Slavic and East European Journal* [online]. Spring 2013, 57(1) [cit. 25. 7. 2017]. ISSN 00376752. Dostupné z: <http://www.jstor.org/stable/24642405>

VROON, Ronald. Michael Heim, In Memoriam. In: *UCLA, Department of Slavic, East European and Euroasian Languages and Cultures* [online]. 21. 9. 2015 [cit. 22. 8. 2018]. Dostupné z: <https://slavic.ucla.edu/in-memoriam/heim>

WOLFE, Paul. Biography of Edith Pargeter. In: *Dawley Heritage* [online]. © 2019 [cit. 27. 3. 2019]. Dostupné z: <http://www.dawleyheritage.co.uk/unpublished-articles/342/biography-of-edith-pargeter-by-p-wolfe>

Dr James Naughton. *Czech & Slovak Resources* [online]. University of Oxford: © 2019 [cit. 27. 3. 2019]. Dostupné z: <https://czech.mml.ox.ac.uk/dr-james-naughton>

Paul Wilson držitelem Ceny Revolver Revue. *Československé dokumentační středisko* [online]. ČSDS: © 1994–2019 [cit. 27. 3. 2019]. Dostupné z: <http://www.csds.cz/cs/zpravy/4263-DS.html>

Český národní korpus [online]. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy: © 2016–2019 [poslední citace: 29. 10. 2019]. Dostupné z: <https://www.korpus.cz>

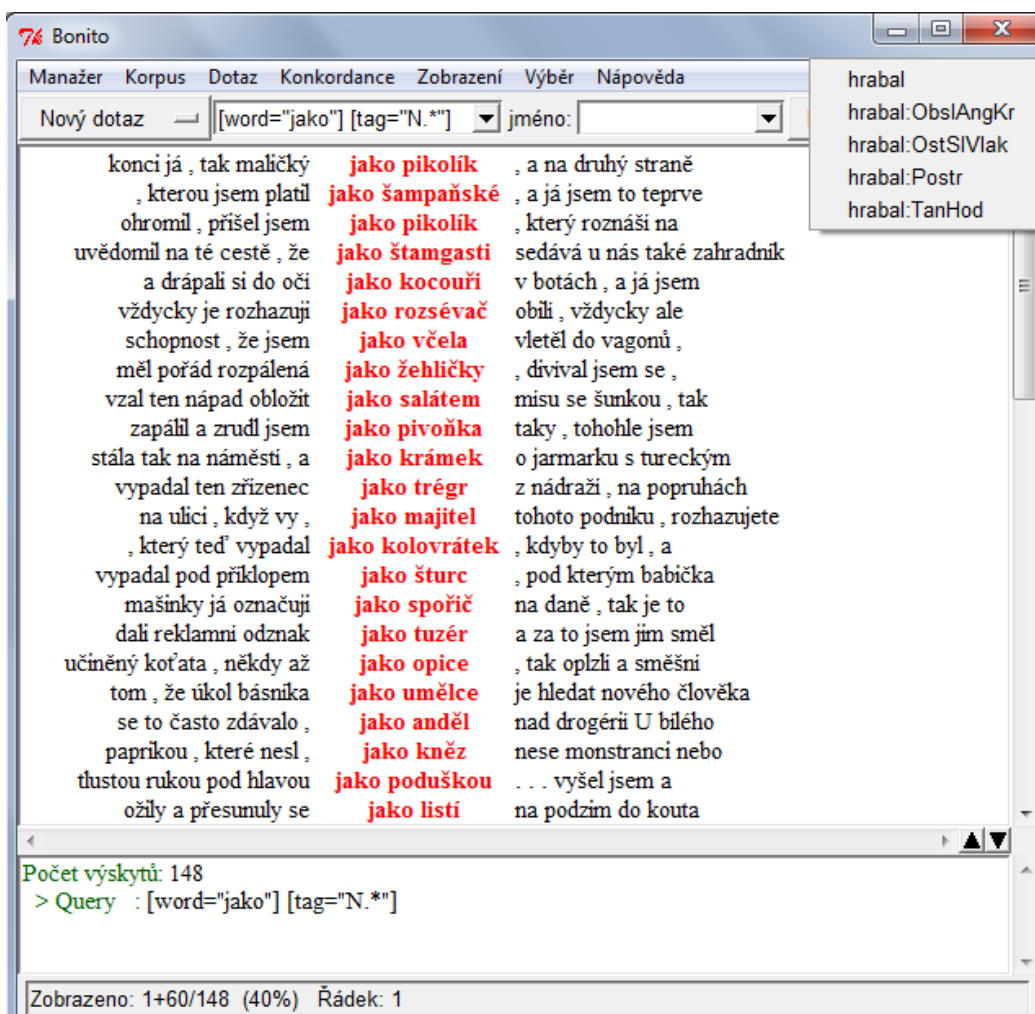
Index Translationum [online]. UNESCO: © 2017 [poslední citace: 18. 3. 2019]. Dostupné z: <http://www.unesco.org/xtrans>

Katalogy a databáze Národní knihovny ČR [online]. NK ČR: © 2014 [poslední citace: 12. 11. 2019]. Dostupné z: <https://aleph.nkp.cz>

Paul Wilson's Website [online] Paul Wilson: © 2005 [cit. 27. 3. 2019]. Dostupné z: <http://paulwilson.ca>

Přílohy

Příloha 1: Snímek obrazovky elektronické verze *Slovníku Bohumila Hrabala* (Čermák a Cvrček)



Příloha 2: Výstřížek českého a anglického korpusu (dílo Obsluhoval jsem anglického krále) z elektronického ČNK (www.kontext.korpus.cz, citováno dne 22. 10. 2019)

InterCorp.V1.1 - Czech	InterCorp.V1.1 - English
<p><input type="checkbox"/> Hrabal-02mz_sledovane</p> <p>Ale to křídlo plachtilo nad naším městečkem. Kdo mohl, tak se na to díval, až do té doby, kdy to křídlo vzravným pohybem se sneslo nad samé náměstí. Kam se vyhnuli hosté z obou restaurací, a potom už stín toho křídla se pohyboval náměstím a lidé hned bášeli přes náměstí a hned zase na tu stranu. Kde stáli před chvilkou, protože to křídlo se pořád pohybovalo jako obrovské kyvadlo, které zahánělo občany do protisměru močného jeřá a přitom vydávalo stále silnější hromot a zprávy zvuk.</p>	<p>and then the fuselage turned out, and crashed somewhere out in the fields. But this wing, as it tore loose from the fuselage, ripped out a few handfuls of screws and nuts to splinter down over the square and peck at the heads of several women there, and the wing itself went on hovering over the town, and everybody who could stand and watched it, right to the moment when it swooped lower with a creaky motion just above the square. All the customers came tumbling out from both the restaurants, as the shadow of this wing hung rocking above the square, and everybody who was watching it went rushing across from one side to the other, and then back again to where they'd been standing a minute before, because the wing kept on swinging like a gigantic pendulum, sending them all scuttling in the opposite direction from where it looked as if it was going to fall, and all the time it was grinding out a crescendo clatter and a whining song.</p>
<p><input type="checkbox"/> Hrabal-02mz_sledovane</p> <p>A za pět minut už si občané odnášeli pláty a plechy z toho křídla, aby se hned druhý den objevily jako stříška na králikárně, slepičárně, jeden občan už odpověděl z toho ukorištěného plechu vystřihával kusy, z kterých večer nadělal krásné kryty na nohy k motocyklům.</p>	<p>And within five minutes our townspeople had made a clean sweep of all the plates and sheet-metal from this wing, and the pieces reappeared the very next day as little roofs for rabbit-hutches and henhouses; in fact one man spent that same afternoon cutting out patterns from this plundered sheet-metal, and in the evening he made them into beautiful leg-guards for motor-bikes.</p>
<p><input type="checkbox"/> Hrabal-02mz_sledovane</p> <p>Wii praděděček se narodil v roce osmáct set čtyřicet osm byl vojenským tamborem a jako takový bojoval na Karlově mostě, zde studením lázeň po vojáckých lázeňských kuskty a uveřil praděděčka do kolena a zmrazili ho nadosmrti.</p>	<p>My great-grandfather was born in the year eighteen thirty, and in eighteen forty-eight he was a drummer in the army, and as a drummer-boy he took part in the fighting on Charles Bridge. The students dug out cobble-stones from the paving there to throw at the soldiers, and they hit Great-grandfather on the knee and crippled him for life.</p>
<p><input type="checkbox"/> Hrabal-02mz_sledovane</p> <p>Ale když Němci překročili v březnu naše hranice, aby obsadili celou zemi, a pronikali směrem na Prahu, jediný náš děda jim šel naproti, jediný náš děda šel Němcům vzdorovat jako hypnotizér, zadržel pronikající tanky silou myšlenky.</p>	<p>But when the Germans crossed our frontier in March to occupy the whole country, and were advancing in the direction of Prague, our grandfather was the only one who went out to meet them, nobody else but our grandfather, and he set out to defy those Germans by means of his hypnotic powers, to hold back the advancing tanks by the force of suggestion.</p>
<p><input type="checkbox"/> Hrabal-02mz_sledovane</p> <p>Jedni křídle, že náš děda byl blázniv, duziť zase, že ne tak očelá, že když se všichni postavili jako náš dědek proti Němcům, se zbraní v ruce, kdovi jak by to s Němci dopadlo.</p>	<p>Some were shouting that Grandfather was a fool, but others retorted that he was n't quite such a fool, for if everybody'd taken a stand against the Germans like Grandfather, they said, only with weapons in their hands, who could say how it would have turned out for the Germans?</p>
<p><input type="checkbox"/> Hrabal-02mz_sledovane</p> <p>Před třemi měsíci jsem si přelízl ruce v zápěstí, a jako bych k tomu neměl důvod.</p>	<p>Three months ago I slashed my wrists, and on the face of it had no reason to do such a thing, but I did have a reason, and I knew what it was, and I was only afraid that everyone who looked at me was guessing at what that reason could be.</p>
<p><input type="checkbox"/> Hrabal-02mz_sledovane</p> <p>Mohl jsem si myslet, že lidé v našem městečku se proto na mne dívají, že jsem si přelízl ruce, abych se vyhnul práci, kterou musí on udělat za mne, tak jako dělali za našeho praděděčka Lukáše a za dědu Vilema. Ateř byl hypnotizér, i za mého tatínka, který jen proto jezdit na lokomotivě čtvrti století, aby potom nemusel nic dělat.</p>	<p>Well, what I had prying on my mind was that the people in our town were staring at me like this because they were convinced I'd cut my veins, that time, simply to get out of working, leaving them to do my share as well as their own, just as they'd had to do for Great-grandfather Luke, and Grandfather (Vilem the hypnotist, and for my dad, who had only gone running up and down on locomotives for a quarter of a century so that he could do nothing for ever after.</p>
<p><input type="checkbox"/> Hrabal-02mz_sledovane</p> <p>Když jsem pěšinkou přijel až k trupu letadla, snih se típřil na plánicích a v každém křystalku mělu jako by tkala malinká vřetnová ručička, tak ten snih na prudkém slunci praeká ve všech barvách, a já slyšel, jak vejen v každém křystalku tkají ručičky, ale ještě i někde jinde.</p>	<p>When I rode along the footpath to the fuselage of the aircraft the snow was glittering on the level fields, and in every crystal of snow there seemed to be an infinity tiny second hand ticking, the snow crackled so in the brilliant sunlight, shimmering in many colours. Then it seemed to me that I could hear these tiny hands ticking away not only in every crystal of snow, but somewhere else as well.</p>
<p><input type="checkbox"/> Hrabal-02mz_sledovane</p> <p>A žita krzy ráno si obláku uniformu, česné kalhoty a močrou blůzu, na slábebním pláští mosazné knoflíky, které mi maminka cíť sídloem, a potom si dopnu ten krásný límec, Ateř zrovna tak jako na kabátci, tak na pláští má jedno a totéž znamení, že kterých každý nadzračák hned pozná, jakou mám ve službě hodnost.</p>	<p>So early tomorrow morning I shall put on my uniform, black trousers and blue tunic, and my service greatcoat with the brass buttons that Mum cleans for me with Sledge. I shall button up that beautiful collar, bearing on both jacket and greatcoat the same insignia, from which every railwayman can see at a glance my status in the service.</p>

Příloha 3: Souhrn všech výchozích přirovnání ve vybraných dílech Bohumila Hrabala a jejich anglické protějšky

Barevné rozlišení	Význam
Bez barvy	Přirovnání zachováno
Tmavě oranžová	Neobsahuje přirovnání – výchozí přirovnání nahrazeno vysvětlením / neuměleckým prostředkem / zaniklo
Žlutá	Hraniční přirovnání – využití slovních spojení <i>the kind of / the (same) way / spitting image of / Adj than / sort of / considered / resembled / so+sloveso</i>
Černá	Přirovnání zcela vypuštěno
Zelená	Využití slovesa <i>seem</i>
Modrá	Přirovnání převedeno na metaforu
Šedá	Přirovnání spojena v jedno, tj. jedno pomocné slovo „like“ pro několik samostatných výchozích přirovnání

Tabulka 10: Legenda pro Přílohu 3

Taneční hodiny pro starší a pokročilé

Struktura přirovnání: adjektivum + JAK/O + substantivum [tag="A.*"] [word="jako"] [tag="N.*"]		
množství	česky	anglicky
1	vočím, já, že jsem byl <citlivej jak Mozart> a ctitel evropský renesance	as sensitive as Mozart
2	zmaty, tenkrát byl svět <liduprázdeň jak hvězda>, ale lidi plantají	as deserted as a star
3	Vertsberger, oba taky <navoněný jak akademisti>	had an academic aura about them too
4	ale starej Kafka, <nervózní jak skladatel>, už ji rafl a metl	who had the nerves of a composer
5	plackama a vinice jsou <tvrdý jak beton>, jedna Dalmatinka	vineyards hard as cement
6	přicházela Zdenička, <nastrojená jak papež> a že by se mnou chtěla	decked out like the pope
7	světlem a uprostřed <černej jak komín>, vypravoval jsem potom	black as pitch in the middle
8	starýmu chlapovi ale <rovnýmu jak slečinka>, jeho syn padl	straight as a young lady
9	nějakej bratránek, <zarostlej jak plecháč> a s fajfkou	this unshaven worker type
10	jak Marie Terezie, <nastrojená jako královna>	dressed like a queen
11	tak jemný <jako obličej> nějaký krasavice	as smooth as a beautiful face

12	války tam byl chleba <bílej jako buchta>, Horthy, ten admirál	bread white as buns
13	kulmovat vlasy, takhle <vyčesaný jako slečinka>, aby si holky myslely	combed out like a girl's
Struktura přirovnání: substantivum + JAK/O + substantivum [tag="N.*"] [word="jako"] [tag="N.*"]		
1	krasavice, ten samej <systém jak Mařenka> Zieglerová, obryně	the spitting image of Mařenka Zieglerová
2	Mařenka Zieglerová, <obryně jak Marie> Terezie, nastrojená	giant like Maria Theresa
3	nose pozlacenej kruh a <hubu jak žralok>, taková je to bubřina	like a shark
4	panička, generálka, <hovado jak Marie> Terezie, ale starej	a beast like Maria Theresa
5	kaprálem u hulánů, <bradu jak Eliáš>, zastrčený ty fousy	had a beard like Elijah
6	hroznýho, ten samej <systém jak hrabě> Zelikowski, známej	another Count Zelikowski
7	namaloval tu holubici, no <fotografie jak žebráka> od Mariazell, dneska	a regular Mariazell beggar
8	maďarská mouka byla takový <barvy jak písek> a na pytlích byla značená	Hungarian flour the color of sand
9	vyletěl z kostela, <kapesník jak servít> a hned křičel, sakra	as big as a table napkin
10	břicho jak tuplák	a stomach like a stein
11	břicho tak tuplák, <poprsí jak Marie> Terezie a ten zadek	chest like Maria Theresa's
12	Marie Terezie a ten <zadek jak chlívěk> nebo kašnu, povídají	a backside like a barn
13	krasavice, židovka, <nos jak hák> od vagonu, seděla	a nose like a train hook
14	syn měl bleděmodrej <kabát jak nebe>, kalhoty černý a s	he wore a sky-blue jacket
15	mozku, samý vropy a <závity jak Edison>, ach ten Edison kterej	whorls and squiggles, just like Edison's
16	Pán, tehdejšího času <krasavec jak Conar> Tolnes, vždyť mu bylo	one of the male beauties of his day, like Conar Tolnes
17	jsem po nich střílel a <chlapi jak obři> se váleli po zemi,	fell like flies, those giants (kompenzace)
18	scéně, jeden fenrich, <chlap jak Bauer>, ten, co zvedl hravě	a man as strong as the Bauer
19	ujala konduktérka, <fešanda jak slečna> Sýkorová, a hned mě	a real looker, the Sýkorová type
20	takovej nástroj co má <mundštuk jak nočník> a do toho se hrcá,	a mouthpiece like a chamber pot
21	mívá od toho heligonu <hrtan jak bejk>, a že jeho dědeček	a neck like a bull

22	slečně koupíme cukroví a <láska jako trám>, jdu tedy s dcerkou	but then it was true love
23	když dcera neměla <prsý jako půlku> piva, teďka zase to	smaller than beer bottles
Struktura přirovnání: JAK/O + substantivum [word="jako"] [tag="N.*"]		
1	přiletěl na hřebcovi na <execiráku jak stiháčka>, na vousech jíní	like a fighter plane
2	jsem vždycky zachoval <formu jak Conar> Tolnes, v těch mejch	shape like Conar Tolnes
3	nosil na ramenou ty <řetězy jak satanáš> a svý ženě často tloukl	devil's own chains over his shoulder
4	každej voják utaženej v pase <jak slečna> a když přijel na urláb	waists laced in like the ladies'
5	granátama, vypadá to slečny <jak hruška>, ze který místo stopky	they looked like pears
6	už si nasazoval bílou <čepici jak cukrář> a sestřičky mu natahovaly	white cap like a pastry chef
7	flaší a farář vletěl do <kostela jak stiháčka> a řval a pral a kopal	he stormed in like a fighter plane
8	a stromy stříkaly do <povětrí jak sirky>, ale obrst Zawada	trees were going up like matches
9	podvíkačkách na chodbu, lámal <zábradlí jak preclíky> a křičel, kdo mi poslal	smashing the railing to smithereens
10	policajti mě přivezli do <pivováru jak linoleum> na káře, Konůpek	like a roll of linoleum
11	dal ji pár facek <jako závdavek>	slapped her a few times (as a down payment)
12	šel tou samou technikou <jako oficiři>	I went at it like the officers
13	ševcovina, to máte to samý <jako pekařina>, co se učil můj brácha	art as shoemaking
14	špendlíky a císař jí <jako Goethe> koukal pod sukně	skirt like Goethe
15	se dává fotografovat <jako syčák>, no jednou jsem slečno	to look like tramps
16	s vočima do dálky, <jako Edison>, kdežto dneska se	like Edison
17	čtvrtáku, kterej vypadal <jako cylindr> na lampu, a tak můj	came in bottles the shape of lamp cylinders
18	doktor Karafiát přijde <jako kontrola> a povídá, pane Korec	went to him and said
19	vojáci dneska chodějí <jako kmotry>, ale tenkrát každej	they're a bunch of sad sacks compared
20	kumpaní vojska, to samý <jako dirigent> orchestru přeci nebude	an orchestra conductor doesn't shout at his musicians
21	že ten ekrazit vypadá <jako	looked like flypaper

	mucholapky> nebo prášek z lékárny	
22	Májový kouzlo, vonělo to <jako konvalinky> a já abych se dostal	smelled like lily of the valley
23	zemi, a já zase stál <jako vítěz>, jak Tom Mix s kouřícím	and I was a hero once more
24	piklhaubnama, který vypadaly <jako nočníky>, nahoře takový špičky	looked like chamber pots
25	na nos se to dávalo, <jako ženský> ty natáčky, ten přimič	the way women wear curlers
26	stříleli jsme do plotu, <jak Conar> Tolnes, potom brácha	like Conar Tolnes
27	hilznu od minimaxu, <jak diplomat>, sluníčko svítilo	like a diplomat
28	renesance, koukal jsem se <jak krokodýl>, jedním vokem do farní	like a crocodile
29	sebe a ne na rodiče, <jak Manouch>, kterému stačilo	take Manouch
30	mám ty kouzelný ruce, <jak operatér> nebo doktor, švec	my magic hands, my surgeon's hands
31	jen ať to dokážou <jak nebožtík> Masaryk, ještě v sedumdesáti	like our dearly departed President Masaryk
32	vlajky a mně to padlo <jak prezidentovi>, řada šimlů a za nima	me like the president's fit him
33	a já jsem odcházel <jak Montgomery>, ten skromnej vítěz	I left the way the triumphant yet modest Montgomery left
34	letech s vámi skotačím, <jak císař> se Šratovou	like the emperor with that Schratt lady
35	šplhat nahoru a dolů, <jak vopice> v Drážďanech, Budapest	like the monkeys in Dresden
36	sucho, a řípu měla <jak kbelíky>, ovšem kampak se kdo	beets were big as buckets
37	zimě tu bradu nosil <jak šálu>	he wore it like a scarf
38	góly, body, vteřiny, <jak nebožtík> Strauss pěstoval zásadu	the principle the late Strauss applied
39	ale já jsem se nedal, <jak Goethe> jsem řekl, že jsem	I told them that like Goethe
40	vypadáte <jak nebožtík> Strauss zamlada, její	I was the spitting image of the late Strauss
41	bílou hvězdou na čele, <jak kinohvězda>, hvězda podobná prostřelenému	like a movie star
42	takový sloupy vody, <jak věže> a my vojáci jsme měli	columns of water tall as towers
43	kdežto já ten tenor, <jak Járinek> Pospíšil, u nás jsem	another Járinek Pospíšil

44	všecky ženský omráčil, <jak hypnotizér> Marion, kdybyste chtěly	as much as Marion the magician and hypnotist
45	operaci musíte ležet <jak lazár>, jedna panička, obryně	lie there like a corpse
46	řece a viděly mě tam, <jak Montgomeryho>, toho vítěze od Tobruku	I stood like Montgomery at Tobruk
47	lese tak vedle sebe, <jak hroby> na hřbitovech	you sleep packed together like graves in a cemetery
48	zase stál jako vítěz, <jak Tom> Mix s kouřícím revolverem	like Tom Mix
49	ale já jsem přišel <jak kinohvězda> a přinesl sto zlatek	came home like a movie star
50	hospodu do rybníka, <jak Římskej>, ktorej pocházel	pull a pub to pieces like Římský
51	trenýrkách a tričkách, <jak Marie> Terezie se nesly	as fully packed as Maria Theresa
52	mě nemáte tak rád, <jak slečny> z baru?	as much as you like the bar ladies
53	sakra figle, jeden <jak četník> aby byl, jedna panička	you can't be too careful
54	a já jsem se sklonil <jak vítěz> a políbil jsem ji a	like a hero
55	chlapům tekly klinty <jak bernardýnům>, když viděli tu hříčku	the brewers drooled like Saint Bernards
56	a půllitr čurání, <jak brilantinu> mi vchrstnul na vlasy	get this beer-glass worth of lion piss brilliantine
57	přirození, že ho měl <jak konev>, já jsem mohl až třetí	swelled up to the size of a watering can,
58	tam takovej strejc, <jak žebrák> z Mariazell a povídá	who looked like nothing if not a Mariazell beggar
59	ale hlas má pořád <jak slavíček>, takže takový lidi	he had a voice like a nightingale
60	nesměl říct, to jsem <jak sokol> přeskočil zídku a šel	have sailed back over the wall and made the rounds again
Struktura přirovnání: JAK/O + předložka [word="jako"] [tag="R.*"]		
1	no něco nádhera, <jak v> nebi to tam vypadalo	a heavenly sight
2	nebi to tam vypadalo, <jak v> ráji, proto pan děkan	Eden on earth
3	to jsou potom hádky, <jak za> Rakouska, ten spor	like the quarrel in the days of the monarchy
4	jsem před nimi stál <jak před> porotou	as if I were in court
5	bílým, zelený vokna <jak v> Tyrolích a všecko vykachlíčkováný	Tyrol style
6	češou takhle dolů, <jak za>	like the inmates of the monarchy's

	Rakouska vejminkáři	poorhouses
7	měli dělat do půlnoci <jak za> Rakouska, tak ten	the way they did in the days of the monarchy
8	krk a třepal s nima <jak s> králíkama, že nedovedli	shake them like rabbits
9	stanici se vysypalo peří, <jak z> jedný duchny, takovej	as thought he'd had a featherbed emptied on him
10	byla krásná, romantika <jak v> Jeruzalému	as romantic as Jerusalem
11	hájíčku a pásla vovce, <jak na> obraze to tam bylo	it might have been a painting
12	abych s ním zacházel <jak s> nepřítelem	He asked me to be his enemy
13	plot a díval se na mě <jak na> zjevení, ale já jsem	stared at me like I was an apparition
14	vítěz a nesl jsem se <jako za> tři zelí, ale von	I walked out of there on cloud nine
15	chudýmu študentovi, <jako v> nějaký operetě	like an operetta
16	pěkně se rozhlížíte, <jako v> tý písniče	like in the song
17	módy, zase jsou ženský <jako za> Rakouska po týhle stránce	it's making a comeback now, by the way, you're starting to see the build you saw then
18	Tak <jako> za vámi	just like I come here to see you
19	s ním zacházel <jako s> nepřítelem	asked me to be his enemy on the parade ground
Struktura přirovnání: JAK/O + příslovce [word="jako"] [tag="D.*"]		
1	dodavatele, to je to samý, <jako dneska> pracovat s majitelem	it's like working with a man who has the Order of Labor
2	stupňů, zrovna tak, <jako dneska> nuselskej senátor	just like our Nusle Senator
3	vypadal ten kabát <jako úplně> uzavřený frak, taková	a kaiser coat, this long, dark frock coat buttoned all the way
Struktura přirovnání: JAK/O + spojka [word="jako"] [tag="J.*"]		
1	knihu a kouřil kubo, <jako když> přijdete na univerzitu	like entering a university
2	tak něžně lopatou, <jako když> hrajete piliár	like it's a billiard cue
3	pejcha, na vojnu šel, <jako když> krasavice jde na špacír	he went to war the way beauties go on walks
4	najednou se rozprchnout, <jako když> do vrabců střelí a	like sparrows when you shoot
5	takovou jít jemňounce, <jako když> si špičatíte tužku	think of it more like sharpening a pencil
6	myslejí si, že to je <jako když> se jde s kbelíkem pro	it's like going for water with a bucket
7	všecko jsem stříhal <jako když>	like a fiddler fiddling

	houslista hraje na	
8	šupem četníci a v šatech <jako když> ho kráva požvejká	looking like something the cat's dragged in
9	sukýnky jí takhle spadly, <jako když> ohrnete makový květ	skirt flopped like a poppy
10	to samý neštěstí, <jako když> dítěti dáte do ruky	it was like giving a child a knife
11	docílit, každéj mečel <jak když> se kráva telí	low like cows calving
Struktura přirovnání: JAK/O + adjektivum [word="jako"] [tag="A.*"]		
1	ten Korec vzal kosu a <jako obětní> beránek starýho Rakouska	a scapegoat of the monarchy
2	každéj chtěl vypadat <jako hudební> skladatel nebo básník	to look like a composer
3	stupňů, zrovna tak, <jako bránickej> speciál	like Bráník Special
4	štráfový kalhoty, <jak bankovní> úředník a posadil jsem	like a bank clerk
5	ale lidi plantají <jak mladý> straky	twitter away like magpies
6	ten samej systém, <jak svatej> Václav, co tak rád	as wise as our own Saint Wenceslas
7	tenkrát byl háklivej <jak saskej> kurfiřt	as sensitive as a Saxon prince
8	pravej mužskej se klepe <jak nasolenej> skokan když vidí pěknou	like a frog about to leap
9	obrlajtnant, hrtan má <jak švýcarský> býk	he's got a neck like a Swiss steer
10	protože byla vošklivá <jak turecká> noc	as ugly as the Turkish night
11	povídá, co tady sedíš <jak hořká> houba? a já jsem ji	there like a toadstool
12	jsem ho kopl, že letěl <jak kopací> balon	like a football
13	jináč mi to pasovalo <jak Dolarový> Venuši	they fit as if made for a dollar Venus
14	larvu! je vošklivá <jak akademická> malířka! a já jsem	she's as ugly as an academic portrait painter
15	dědkovi je taková platná <jak mrtvýmu> zimník	no more use to an old man than an overcoat is to a corpse
16	běžel kasárnama a řval <jak náruční> kráva, to samý se	lowing like a cow
17	kouzlo <jak sňatkovej> podvodník	the charm of a marriage swindler
Struktura přirovnání: JAK/O + zájmeno [word="jako"] [tag="P.*"]		
1	plavkách na dekách, <jako	like a sun worshipers' society

	nějakej> spolek ' Ctitelů slunce	
2	stojku na koni, nebo <jako ti> mniši v Tibetu, který	to say nothing of the Tibetan monks
3	znamená důstojenství, <jako ten> Šoupal u nás, oba	like Šoupal in our town
4	samej systém slečny (o) <jako vy>, ta když k nám chodila	just like you, young ladies
5	bejt spisovatel, vlny <jako náš> barák, až na cestu	waves as big as our house
6	natahovaly rukavice, <jako nějakýmu> děcku, a už se chtěl	like he was a baby
7	hvězdiček, no nádhera, <jako ta> hudba Mozartova	as beautiful as Mozart
8	citlivej zrovna tak, <jako ten> kovář, to bylo něco	, I was as sensitive as the blacksmith
9	roztřepané, takže vypadá <jako ti> rousnatí bublaví holubi	
10	rozdával chudákům peníze, <jak nějakej> sociální ústav	gave to the poor like a welfare state
11	tak <jak to> byla tenkrát móda	as was the fashion in those days
12	jak já ho vidím, tak <jak ho> viděl ve filmu Puškin	I see it that way, the way Pushkin saw
13	baluseny, ty vousy <jak to> nosil nebožtík císař	you know, the whiskers our own Franz Joseph wore
14	zničehonic políbil, <jak to> dělával Hans Albers	just like Hans Albers
15	Libuše na vokno, tak <jak to> dělají Mexikáni a Španělé	like the Mexicans and the Spaniards
16	chtěl přidat vložku <jak ji> dělá Fuksa Košťálová	so I tried the step Fuksa-Košťálová is known for
17	národu volnej čas, tak <jak to> chtěl i Dvořák	which is what Dvořák was after too
18	tréninkem na svatbu, <jak to> dělal Hardy	little marriage training using the Hardy method
19	tužku pro kelnerku, <jak to> dělal Chaplin	just like Chaplin
20	za peníze to dokáže každej vůl, ale <jako vy>, zadarmo	takes a real virtuoso like you to pull it off free of charge
Struktura přirovnání: JAK/O + částice [word="jako"] [tag="T.*"]		
1	obdarovávala tak, <jak jen> žena muže obdarovávat mohla	
Struktura přirovnání: JAK/O + sloveso [word="jako"] [tag="V.*"]		
1	takovejch kdybysme měli <jako jsi> ty sto tisíc	like you
2	toho vrzá v mozku, <jako by> faráři toho měli málo	as if they didn't have their share of that
3	udělám červený lakýrky, <jako jsem> udělal sestře doktora	like the ones I once made for

4	rodině měla ty samý, <jako mají> ostatní rodiny, synáček	they had the same troubles all families have
5	musí bejt zraňující, <jako byste> si zapomenuli žiletku	as if you'd forgotten you wrapped a razor blade
6	mluví pravdu, vypadá <jako by> lhal, to správný se	they seem to be lying
7	že manželství to je <jako byste> celej život nesli kravskou	like dragging a cow hide along a sheet of thin ice,
8	uchoval iluzi tu samou <jako měl> Kristus Pán, chodit	I followed Christ's example
9	bejt svobodnej, tak <jako byl> doktor Karafiát	like Doctor Karafiát
10	pochovejí neznámo kam, <jako byste> ztratily kapesník	like a lost handkerchief
11	to je to samý, <jako oklamat> krásnou slečnu, omráčit	category as beguiling a beautiful woman
12	mi pasuje uniforma, <jako by> si vyšlo slunce na	like the sun coming out for a stroll
13	obyčejný lidi se chovali <jako by> ten jejich život pořád	acted like their lives were being filmed
14	nos, já jsem chtěl <jako měl> Rudolf Valentino	like Rudolph Valentino's
15	takže takový lidi <jako je> Jára Pospíšil se ani	people like him
16	svýho nebe tak pořád jen <jako by> se koukal do slunce	all they seem to do is stare at the sun
17	ten samej ksichteček, <jak mají> kočička na čokoládě	like the kittens on the chocolate bars
18	nosil ty kalhoty <jak mají> děti, kalhoty s padacím	the little-boy shorts with the drawbridge in front
19	s takovým tachonýrem <jak byl> von, Trávníčkem,	man as lazy as himself
20	nahoře takový špičky, <jak bejvaly> věžičky na kredencích	they used to use for sprucing up china cupboards

Ostře Sledované vlaky

Struktura přirovnání: adjektivum + JAK/O + substantivum [tag="A.*"] [word="jako"] [tag="N.*"]		
množství	česky	anglicky
1	kteřé jsou do sebe <zapasované jako dlaždičky> v koupelnách	like floor-tiles in a bathroom
2	ta díra na mapě byla <veliká jako Švýcarsko>	big as Switzerland
3	<Oblečená jako pan> přednosta, ale v ženském	Dressed like our station-master
4	se začal sypat sníh, <jemný jako jepice>	fine as midges
5	A bejk byl potom <klidnej jak beránek>, " řekl v kanceláři	like a lamb
6	<složených na štůčku jako plátno> nebo hedvábí	like linen or silk
Struktura přirovnání: substantivum + JAK/O + substantivum [tag="N.*"] [word="jako"] [tag="N.*"] (NEOBSAHUJE)		
Struktura přirovnání: JAK/O + substantivum [word="jako"] [tag="N.*"]		
1	od pasu dolů, říkal <jako paní> hraběnce: prdeláč	by the name he 'd just applied to the Countess
2	A teďka tam stál <jako rukojmí>, obracel oči v sloup	as a hostage
3	padli a potom ještě <jako míče> zvolna padali na loučce	like tossed balls
4	několik rozedraných lidí, <jako blázni> se smáli, pořád se	laughing and laughing like crazy men
5	kteřá rozvírala list <jako paraplíčko>, na turecký kuřácký	like an umbrella
6	Zednickův syn, kteřý tak <jako otec> neuměl pořádně německy	Just like his father
7	ty knoflíky zářily <jako světla> luceren nad mostem	like the lights of lamps
8	pokládal Mášu, tak <jako pan> výpravčí Hubička Zdeničku	just as Hubička had laid Virginia
9	oblak, pořád roste, <jako hrady> na nebi před letní	tall as the cloud-castles in the sky
10	zvadl s mou slečnou <jako lilium>, ale mezi námi	like a lily
11	jsem říkal, zvadl jsem <jako lilium>	I wilted like a lily
12	chvěla a čárala po papíře <jako kardiograf>. Opatrně otevřel šuplík	like a cardiograph
13	místo skla měla něco <jako hodinky>, kteřé tiše tikaly	something like a watch
14	kolem kamen, pořád <jako sochy> na morovém sloupu na	like statues
15	<Jako vokounek, pohrabáč>,	Just as you might use the terms

	hřivnáč a tak	curlie
16	dívat z tohohle posazu, <jako myslivec> vyčkám zde ten moment	like a huntsman
17	nohy natažené k nebi <jak sloupy>, na kterých se opírá	like columns
18	kopyt mrtvých koní, <jak sloupy> ve staroboleslavské	like the columns in the cathedral crypt
19	zvedl ruku a dal znamení <jak hudbě>, a opět se vykasal	like someone conducting music
20	tak otevřenými žízní, <jak žízní> umírající pták	like birds dying of drought
21	jsem najednou zvadl <jak lilium>	I wilted like a lily
22	všechno zastavuje, <jak stroje>, když padla,	like a machine
*1	A otevřely se dveře <jakoby> průvanem a vešla mladá	as though caught in a draught
Struktura přirovnání: JAK/O + předložka [word="jako"] [tag="R.*"]		
1	límeč, který zrovna tak <jako na> kabátci, tak na plášti	bearing on both jacket and greatcoat the same insignia,
2	záclonou, zrovna tak, <jako za> všemi okny	And in just the same way there 'll be people standing behind all the windows
3	na kterého si sedne <jako na> koně, zmáčkne mu oranžový	straddle him like a horse
4	je na dráze to samé <jako na> vojně major, že?	as a major in the army
5	zrovna tak, <jako v> čas míru s každým večerním	just as in time of peace
6	sedmý foch, sedmička <jako u> židů. Sáhla tam a	lucky seven, same as for the Jews
7	rysové na něho sedali <jako na> nějakou sochu na náměstí	as on some statue in a square
8	svalil zrovna tak, <jako po> té kvartální facce	just as effectively as that quarterly clout
9	na stožár semaforu, <jako po> žebříku	as on a ladder
10	telegrafů a telefonů, <jak v> krámku obchodníka se	like the shop of some dealer in singing birds
11	po panu přednostovi <jak na> nějaký pomník nebo	like on a monument or a fountain
12	zátěž. A teď tady seděl <jak před> soudem	as though before a court
*1	jejich postavy sedící <jakoby> ve vzduchu	as it were on empty air
Struktura přirovnání: JAK/O + příslovce [word="jako"] [tag="D.*"]		
1	pěšince vydechnu, tak <jako vždycky>, protože já nerad	as I always do

2	lodičce, zrovna tak <jako teďka> na střeše, stál na	like he was standing now on the roof
3	konduktérské kleštičky, tak <jako vždycky>, i když jsme tenkrát	just as always
Struktura přirovnání: JAK/O + spojka [word="jako"] [tag="J.*"]		
1	přednosty takový zvuk, <jako když> šoupete s rakví	Like shoving a coffin along
2	zakrojila do obličeje, <jako kdyby> v mládí upadl obličejem	as though he 'd fallen with his face on a sharp pot
3	byla na mne laskavá, <jako když> jsem byl malý	like when I was a little boy
Struktura přirovnání: JAK/O + adjektivum [word="jako"] [tag="A.*"]		
1	se pořád pohybovalo <jako obrovské> kyvadlo	like a gigantic pendulum
2	které pérovaly <jako pohybující> se barevné spirály	like coloured spirals in motion
3	Podebral mne a vylovil <jako červenou> rybu	like a red fish
4	druhým, razítka veliká <jako kostelní> věž	stamps the size of church towers
5	že vydávali světlo <jako kvetoucí> keř jasmínu za letní	like a flowering bush of jasmine
6	měsíček byl pořád vidět <jako potopená> obruč na dně potoka	like a drowned hoop
7	oka byla ožehnutá díra <jako modrý> monokl	like a blue monocle
8	ni ráno nepodíval, <jak zařezaný> jsem seděl, chodili	I sat completely crushed
9	kolem každého stromu, <jak přežralé> bosenské švestky.	like over-ripe Bosnian plums
10	peříčko opět vzlétlo <jak bílý> otazník	like a white question-mark
11	skutečnosti byly veliké <jak Černé> moře	as big as the Black Sea
12	pak držela ten zobák <jak zavírací> kudlu a prsty stahovala	like shutting a clasp-knife
*1	vracela z dvorů, cválala <jakoby> srostlá s tím černým	as though she 'd grown as part
Struktura přirovnání: JAK/O + zájmeno [word="jako"] [tag="P.*"]		
1	se všichni postavili <jako náš> dědek proti Němcům	like Grandfather
2	budou stát lidé, tak <jako moje> matka, budou mne pozorovat	like my mother
3	kanceláři bylo všecho tak, <jako to> bylo	just as it had been
4	panem přednostou, tak <jako se> nosí papež	as they carry the Pope
5	jejich oči, zrovna tak <jako ty>	just like the muzzles of their guns

	hlavně	
6	začínala u dráhy zrovna tak <jako já>, stáli jsme proti	just as I did
7	příliš zbabělí, tak <jako všichni>, příliš se báli	like all the lot of them
8	mladí chlapci, byli tak <jako já>, někteří ještě mladší	just like myself
9	krám, dívali se, tak <jako se> díval výpravčí Hubička	as Dispatcher Hubička gazed at the sky
10	tak se přitiskla, <jako se> musely na sebe přitisknout	as closely as those two childhood photographs of ours
11	vzal za tutéž kliku <jako já>	instant as I
12	nemusel podřezávat žíly <jako já>	like me
13	pana přednosty, tak <jako to> udělal v Dobrovicích	just as Mr Hubička had done
14	a měla dolíčky, tak <jako je> měla Máša	just like Masha
15	Morseovy značky, tak <jako se> to stávalo v dopravních	as sometimes happened in the traffic office during storms;
16	jsem mužskej zrovna tak <jako vy>, pane výpravčí,	just like you
17	viděl dopředu, tak <jako on>, tu zodpovědnost	just as he had
18	divně, skoro vrkal <jako ti> přednostovi holubi	like the station-master 's pigeons
19	taky to byl člověk <jako já> nebo pan výpravčí Hubička	He was a man, too, like me, or like Mr Hubička
20	kůlnách a na půdách, <jak nějaká> sběrna starého železa	like a scrap-yard
21	nebo zastřelí, tak <jak to> mají zvykem	according to their custom
Struktura přirovnání: JAK/O + částice [word="jako"] [tag="T.*"] (NEOBSAHUJE)		
Struktura přirovnání: JAK/O + sloveso [word="jako"] [tag="V.*"]		
1	udělat za mne, tak <jako dělali> za našeho pradědečka	just as they 'd had to do for Great-grandfather Luke
2	každém krystalku sněhu <jako by> tikala malininká vteřinová	there seemed to be an infinitely tiny second-hand ticking
3	takže vypadal, <jako by> visel na zlatém řetězu	so that it appeared to be hanging from a golden chain.
4	jak nabírat ty nitě, <jako by> hrála na citeru a četla	as though she was playing the guitar
5	dívala zrovna tak, <jako by> háčkovala velkou dečku	as when she was crocheting her big table-cover
6	oranžový zobák k hrdlu, <jako by> zavírala kapesní nůž	just like shutting a penknife
7	ucha a třepal jím, <jako by> měl v uchu zalehlou	as though he had some water
8	příklad máte ve mně a <jako	and here am I casting my pearls

	bych> házel perly sviním	before swine
9	tváře, ale tak něžně, <jako by> to byly jeho malinké	as though they 'd been his little children
10	ní a paní hraběnka, <jako by> se to samo sebou rozumělo	as though this was perfectly understandable
11	sestupoval po schodech, <jako by> se nic nestalo	just as though nothing had happened
12	do světlíku očistil, <jako by> to byla zeď nářků.	as though he used it as a wailing wall.
13	esesáci byli krásní, spíš <jako by> psali básničky nebo	you 'd have thought they ought to be writing poetry
14	a teď zvedal ruce, <jako by> se vzdával	as if in surrender
15	měl zvednuté ruce, <jako by> připíjel slunci	just like when he drank to the sun
16	na mne dívali tak, <jako bych> já ten vlak rozstřílel	as though it was me
17	tu vyhojenou ránu, <jako bych> byl nějaká knížka.	like a man reading a book
18	dopadl na pěšinku, <jako bych> si zatančil kozáčka	like somebody doing a Cossack dance
19	houpali holínkama, <jako by> si máchali nohy v potoce	as if they were dabbling their feet in a brook.
20	zírala vytřeštěným okem, <jako by> i ten mrtvý kůň se	as though even this dead horse
21	dveří, na chodbě, a <jako by> i on pootevřel dveře	as if he also had opened the door
22	na mne, co dělám, <jako jsem> se já chtěl podívat	just as I had wanted
23	tak znatelně proudí, <jako by> mi ze zápěstí někdo	as though someone was drawing out from my wrists
24	houstl ve vaně, tak <jako houstla> ta barva	as that red paint thickened
25	ale já jsem zmrtvěl, <jako bych> ve všech končetinách	as though I was paralyzed
26	byli tak lehounčí, <jako by> na mne spadla rádiovka	as if an empty beret had fallen on me.
27	kanceláře to jen tak ťukne, <jako byste> upustili kávovou lžičku	as if somebody had dropped a coffee spoon
28	telegrafním stole, <jako by> ochrnul tou hrůzou	as though terror of the Traffic Chief had paralysed him.
29	ani jsem ji nepoznal, <jako by> ta razítka a ten skandál	the way those stamps and the scandal had set her on her feet
30	jiní zase udělali jim, <jako by> ta bolest z nich udělala	As though that agony had turned them
31	pozorně a dětinsky, <jako by> projížděli samým rájem	as though they were passing through paradise itself
32	projížděli samým rájem, <jako by> moje stanička byl klenotnický	as though in my little station they saw a jewel-box
33	toho samého materiálu, <jako bývala> vyšitá generálská lipová	from which the spray of lime leaves on a general's...used to be made

34	vyšel jsem na peron, <jako bych> šel očekávat jejich	as though I 'd gone to await the imminent arrival
35	na konci šichty tak, <jako by> právě do ní přišla	as if she 'd just come on duty
36	modré noci svítil, <jako by> si před chvílí cípem	as if she had just polished it right
37	tvář, ale nebyla tam, <jako bych> byl někdo jiný	as if I 'd become somebody else
38	pořád se na mne dívá, <jako by> mezi námi byly ty dveře	just as though that door in the little hotel
39	bylo mi tenkrát, <jako by> někdo z druhé strany	as if someone from outside had reached
40	pokojem sem a tam, tak <jako chodíval> pan přednosta	just as the station-master walked
41	kvartální facce, po které <jako by> se probudil	he was like a man just waking up.
42	přednosta odjížděl, <jako by> k nim vklouzla kuna	as though a marten or a weasel had got in there
43	a oči jí zjihly, <jako by> se podivila nějakému	as though she was lost in wonder
44	vískat ve vlasech, <jako bych> byl klavír	as if I 'd been a piano
45	Viktorii slepený, tak <jako jsem> byl slepený na fotografii	just as I was glued to Masha
46	pak hnědé, <jako by> opadala horká voda	as though hot water had showered over me
47	pocítil příjemnou bolest, <jako by> mi do nich někdo zarazil	as though someone had jabbed me
48	barva vzdáleného ohně, <jako by> se blýskalo na časy	as though kindled by intermittent lightning
49	veliká skvrna, pořád <jako by> tam před chvílí zapadlo	as though the sun had set there
50	čisto v hlavě, pořád <jako by> mě hladila maminka	as though my mother constantly soothed and caressed me
51	taková síla, zrovna tak <jako bych> nikdy neřekl	just as I should never have guessed
52	seskákali z hytláku lidé, <jako by> utekli z koncentráku	as though they 'd escaped from a concentration camp
53	zvedl se těžce, tak <jako vstává> unavený kůň	as a weary horse gets to its feet
54	jeden z nich nemrkl, <jako by> hrůza každému uřízla	as though horror had cut off their eyelids
55	všichni vypadali, <jako by> se koupali	as if they were simply bathing
56	narafičoval kroužky, <jako by> zaostřoval fotografický	as though he were sharpening
57	studenou a vlhkou, <jako by> podal rybu	it might have been a fish he was offering me.
58	zmrzlé krystalky tikají, <jako by> se v každém pohybovala	as though in every one of them swung
59	hodil ten přístroj, <jako bych>	like somebody tossing a flower into

	házel do říčky květinu	a stream
60	sebe sama vzhůru koly, <jako by> jel po stropu noci	as if it ran across the ceiling of the night
61	pochodovat na místě, pořád <jako by> kráčel, těžkýma botama	all the time he marched steadily
62	silnější než on, všechno <jako by> se napřed stalo	as it were, happened already before it happened
63	ruce na břicho a pořád <jako by> chtěl odejít od toho	as though he was wanting all the time
64	Němec, byla daleko, <jako by> k ní nemohl takhle	as if he could never hope to reach it this way
65	že se mi vyškubly, <jako by> to byly páky nějakého	like the levers of some machine.
66	<Jako by> dopředu viděl tenhle můj konec	It was as though he had foreseen this my end
67	<Jako by> měl čtyři nohy!	As though he had four legs!
68	zrychleněji kráčel na místě, <jako by> to byly poslední kroky	as though these were the last few steps
69	podvlíkačkách, tak <jak leží> voják v našem kostele	just like the soldier in the picture in our church
70	strojvedoucího byla páka, tak <jak je> vedle křesel pro nemocné	like the one you see on an invalid 's chair
71	vlnobití, ten švunk moře, <jak je> na pohlednici.	not like it is on the postcard

Postřižiny

Struktura přirovnání: Adjektivum + JAK/O + substantivum [tag="A.*"] [word="jako"] [tag="N.*"]		
množství	česky	anglicky
1	stropu a byl té chvíle <krásný jako básník>	as handsome as a poet
2	všechno bylo skleněné a <uzavřené jako láhve>, desítky nástrojů	enclosed like bottles
3	kde je pánev <veliká jako kluziště> na hokej	vat the size of an ice-hockey ring
4	třpytivá sluj byla tak <veliká jako besídka>	as large as a summerhouse
5	barvou a tam dělník <stočený jako dítě> v lůně matčině vyklepával	like a child in the mother's womb
6	ty kapinky <drobné jak jáhly>	tiny as millet
7	kapinky drobné jak jáhly, <jak zlatá rýže>, jak protivný	or golden rice
8	jak zlatá rýže, <jak protivný hmyz>, všechny ty proutky	or obtrusive insects
Struktura přirovnání: substantivum + JAK/O + substantivum [tag="N.*"] [word="jako"] [tag="N.*"]		
1	ně oba vešli, byl to <lustr jako deštník>, pod kterým jsme stáli	a chandelier like an umbrella
2	I vy budete mít <sílu jako tygr>, který jednou ranou	the strength of a tiger
3	světlo jak bludička, <jak oheň> svatého Eliáše	like St Elmo's fire
4	oheň svatého Eliáše, <jak Duch> svatý, který sestoupil	like the Holy Spirit
5	ztrouchnivělý pařez, <světlo jak bludička>, jak oheň svatého	like a will-o'-the-wisp
6	cingrlátka kolem našich <uší jak cetky> a ozdoby kolem beder	like spangles and ornaments
7	plápolaly ty <vlasy jak chaluhy> v mělkém a bystrém	my hair flamed out like tendrils of weed
8	z každého <okna jak peřiny> byly vyplazené petúnie	like feather quilts, petunias and carnations and red pelargonias
9	na mostě už je tolik <lidi jak vlaštovek> před odletem a kdosi	as many people as swallows
10	ráchají v té labské vodě a <choboty jak hadicemi> si stříkají vodu	trunks like fire-hoses
Struktura přirovnání: JAK/O + substantivum [word="jako"] [tag="N.*"]		
1	světlo odchází ze žárovky <jako krev> z podříznutého kohouta	like blood from the cut throat of a cock
2	které vydávaly teplo <jako kamínka>, lampy, které s	warmth like a stove

	ohromným	
3	oči jak jej uhraňují <jako oči> krajty tygrovité,	entrapped him like the eyes
4	domovních dveří tak <jako hulán>, u kterých za Rakouska	like a lancer
5	už se napřed chvěl <jako listí> osiky, stromy ostatní	like aspen leaves
6	modrých a světle červených <kroužků jako trubice> barevného vysavače	like the suction hose
7	vlažících vlasů, které <jako reklama> jim jely vstříc. I	like an advertisement
8	přehodil si je přes loket <jako kostelník> kněžské roucho	like a sacristan
9	Jako Bochaléna	Like Bochalena
10	péra kanape sténala <jako Francin>.	just like Francin
11	a teď Ježíšek padal <jako stréc> Zavičák z větve na	fell down like Uncle Zavicak
12	sekal oběma rukama a <jako vlak> poskakoval k votevřenému	like a train
13	Wein jako víno	as in wine
14	Francin stál <jako kouzelník>, v prstech držel trubičku	like a magician
15	neonový hřeben tak zářil <jako reklama> nad nějakou galanterií	like an advertising sign
16	stála jsem u okna a <jako lovec> jsem čekala na srnce	lurked like a hunter
17	mými vlasy, vzepjal se <jako kůň> a krásný zvuk trhající	like a horse
18	a zatřepala byste se <jako králík>! " A přes ovocný sad	flopped over flat as a rabbit
19	vyfoukla to políbení <jako peříčko> za ním. " Na komín	kiss like a downy feather
20	stříkačka hřměla přes most <jako orchestrion>, hasiči se drželi	like an orchestrion
21	které shora se třpytí <jako ametysty> a amaranty	like amethysts and amaranths
22	se mi začaly rozvírat <jako vějíř> z pštrosích per, viděla	like a fan of ostrich plumes
23	vystřelovaly přímo z hlavy, <jako šneci> vystrkují růžky, celý	like snails
24	na plyšovém sedadle <jako pán>... A pan de Giorgi	like a lord
25	konopí mne teple pohltila <jako koupel>	like a bath
26	tom přeříznutém sudě <jako střelka> v krabici kompasu,	like the needle in a compass box
27	vojáci zdvíhají ruce <jako křídla> ti dva andělé strážní	like the two guardian angels

28	šlapala jsem v hlubině <jako maminka> na šicím stroji,	like mum on her sewing machine
29	zrovna tak pomněnky <natištěné jako peřiny>, které má maminka	just like the one that Mummy has
30	celou almaru zbortili <jako krabičku> od sirek, a za půl	like a matchbox
31	tak tatínek mne vedli <jako telátko> na provaze	like a calf
32	se mladý muž vztyčil <jako král> Ječmínek, jeho kruh	stood erect like King Barleycorn
33	pod okem se zatřpytil <jako obroučka> brýlí, jeho trup byl	sparkled like a spectacle rim
34	vypadal spíš <jako žokej> na penzi, v montérkách	looked more like a pensioned-off jockey
35	sud modravou mašlí, <jako rabín> když si na ruce omotává	like a rabbi winding the holy phylactery
36	se zvedala střídavě <jako klouby> vačkových hřídelí.	like camshaft joints
37	šalandou a nosil strýce <jako děťátko>, avšak strýc Pepin	carrying Uncle like a little child
38	„A zvítězím slavně <jako Frištenský>!“	just like our own Gustav Frištensky
39	mne navlékl na ramena <jako nůši> a já jsem se zahákla	like a bundle
40	ukládal do postele, <jako holčičky> ukládají panenku.	like little girls do with their dolls
41	knoflíkem zapnul přístroj a <jako hypnotizér> vznášel dlaň	like a hypnotist
42	přístroj, to je něco <jako bory> šumí po skalinách.	a bit like national anthem, pines rustle on the rocky slopes
43	moje frizura trknout do <obličeje jako voj>. A Boďa už dávno vypráskal	like a waggon shaft
44	snižovat obrátky, a tak <jak elektřina> slábne, slábne i světlo	as the electricity weakens
45	svítil zelenkavě <jak světlo>, které vydává ztrouchnivělý	like the light given off by a rotted stump
46	zdobená smaragdem žluče, <jak mračna> před bouří, jak něžné	like clouds before the storm
47	očko se mu zablýsklo <jak prsten>	glinting like a ring
48	jsem ruce před sebou <jak loutka>, abych neumazala potahy	like a puppet
49	kroupy se v ní blyštěly <jak perly>, a pan Martin se přestal	glistened in it like pearls
50	sbíhaly v mém vlajícím <účesu jak dráty> do kola bicyklu	tresses like spokes on the wheels
51	přede mnou rozevřela <jak deštník>	like an umbrella
52	a řezal se vzduchem <jak prapor>, jak vojenský povel	like an army banner

53	a on zanaříkal tiše <jak chlapec>: "Au!"	moaned softly like a little boy
54	jeho krásný profil, <jak Gunnar> Tolnes tady Francin	like Gunnar Tolnes
55	ta bota se vymrštila <jak mýdlo> z dlaní a vyskočila	like soap out of your palm
56	i s konečky vlasů, <jak Bula> sicilská ležela teď	like the Golden Bull of Sicily
57	rozpuštěných vlasech, které <jak hudba> kolem mne se rozprostřely	like music
58	smíchem unášel vzhůru, <jak drak> na podzimním nebi stoupal	like a kite
59	nese bachratou lampu <jak císař> říšské jablko a ve	like an emperor his imperial orb
60	kdo celých čtrnáct dní <jak datel> vyklepával v schoulené	like a woodpecker
61	bednářský mistr stál <jak pastýř> mezi ovce	like a shepherd among sheep
62	modroučký dým je obtácel <jak obroučka> pérující kolem hlavy	like those circlets
63	belgičtí valaši metali <jak ječmen> světlými ocase a řičeli	like barley
64	drátu, se navlékala <jak nit> do ouška sluchátka	like a thread
65	jsem s váma mrsknul, <jak Frištsenský> s čerňochem!	like FriStensky
66	zčervenal <jak dívenka>.	flushed like a lass
67	dotýkal uchem mých zad, <jak chlapci> naslouchají na telefonním	like boys
*1	chodbou se rozletěly <jakoby> kopancem a teď do pokoje	as if with a kick
*2	Nemocnou, ale nemocnou <jakoby>, ženu, která by se	but sort of ailing, a woman
Struktura přirovnání: JAK/O + předložka [word="jako"] [tag="R.*"]		
1	pero číslo tři, a tak <jako ve> starých mešních knihách	as in the old missals
2	Myclík několikrát uhnul <jako při> savojanec, a pak jsem	like a Savoy dance
3	svoje vlasy tak krásné <jako u> Bodi v krámě, když	as it did in Bod'a's shop
4	závod v bazénu, a pak <jako z> vody jsem se vytáhla	as if out of the water
5	součástky vozů se rozletí <jako v> Truhlářské ulici ten	just like that military vehicle in Truhlafska Street
6	lehnout si do vichru <jako do> houpací židle	as into a rocking chair
7	s napřaženou dlaní <jako proti>	as though to ward off a storm

	bouři, nahmatala jsem	
8	byli opřeni o obě ruce <jako o> nohy, odvázáli mne	resting on both arms like legs
9	a něžně, zrovna tak <jako v> letní podvečer tam	just like when on a summer's early evening
10	ucho takové sluchátko <jako u> telefonu a v tom sluchátku	a kind of receiver, the sort telephones have
11	mnou a jimi je rozdíl <jako mezi> touhle šalandou, kde	like the one between this
12	posunul rychlostní páčku, <jako v> zrychleném filmu běhají	like women rushing about
13	si před střelbou uši <jako před> výčitkou...	like accusations
14	papíru napsala, tak <jako před> operací, že dobrovolně	like before an operation
15	sundat zrovna tak, <jako před> chvílí mi sňal sádrový	as Doctor Gruntorád a short while back had taken off the plaster
16	moje tělo bylo to samé <jako před> těmi postřižinami,	just the same as they were before my hair was cut short
17	betonovém chodníčku <jak v> grotesce,	like a grotesque comedy
18	hromosvodu a vytáhla zvolna, <jak ze> sirupu, druhou nohu	as if out of syrup
19	mu na prsou zdvíhal, <jak v> hudební škole leží	just like in the music academies
20	sajdkáry, rozhodil nohu <jak z> vany, a tak pohodlně	as if out of the bath
*1	do pěny, zvedla ruku <jakoby> k přísaze a zvolna	raised my arm as if to take the oath
Struktura přirovnání: JAK/O + příslovce [word="jako"] [tag="D.*"]		
1	a lačně jedla, tak <jako vždycky> jsem si pokapala noční	as always I got my nightdress spattered
2	Rozáró na rande do lesa, <jako zasvobodna>, a ještě pořád se	like before they were married
3	Švagrová, ste hlópá <jako dopoledne> ve zkóžkách!	as in a school test afore noon
4	vběhl do kuchyně a tak <jako vždycky> jsem jej objala, zase	as always I gave him a hug
5	vlasý vlály zrovna tak <jako loni> před prvním jarním	just like last year
6	všechny ty bryčky ne <jako jindy>, aby zastavily před	not as before
7	ctitel starého Rakouska, <jako vždycky> seděl na kozlíku a	as always he sat there
8	Dívala jsem se a <jako vždycky>, když se dívám na	and as always when I watch
9	indiánu, pan Kropáček <jako vždycky> seděl v sajdkáře a	as always he was sitting
10	užuž se začínal vznášet <jako	like once my bouclé bath towel did

	tenkrát> ta moje froté osuška	
11	položil ucho na záda, <jako vždy> měl ucho studené,	as always that ear was cold
12	neuvádělo tak v nadšení <jako světle> červené vepřové plíce	as those pale red pig's lights
Struktura přirovnání: JAK/O + spojka [word="jako"] [tag="J.*"]		
1	rozkdákaly se ty lampy, <jako kdyby> to byli ze spánku vyrušení	as if they were two great birds
2	milostpaní, to je to samý, <jako když> kněz slouží mši	same as a priest serving mass
3	jsem jejich praskot, <jako když> se mne sůl nebo hedvábí	like someone rubbing salt or silk
4	ta pochodeň vlasů, <jako když> kluci se zapálenými	as when boys at dusk
5	a že to je, <jako když> vlak jede jede jede	like it's when a train just keeps chugging
6	takové list je to samý, <jako když> máte maturitu neboli	like getting your school leaving certificate
7	troubení bylo tak teskné, <jako když> zabečí svázané kůzle	like a trussed kid
8	celá lehla na zem, <jako když> rozšlápne se bedna	like trampling a carton
9	je to opravdu, <jako když> bory šumí po skalínách	like when the pines rustle on the rocky slopes
10	ustříhnout, to je to samé, <jako kdybych> vyplivl po svatém přijímání	like spitting on the host
11	váhal, byla to chvíle, <jako když> artista v kopuli cirkusu	like that moment when a circus artiste
12	chvěly zrovna tak, <jako když> zkrotil splašené koně	just like when he quelled
Struktura přirovnání: JAK/O + adjektivum [word="jako"] [tag="A.*"]		
1	vzdouvající se vlasy, a tak <jako růžový> keř	like the rose bush
2	tak vášnivé v barvě <jako tmavohnědá> barva jater	as the dark brown colour of liver
3	Francin viděl sám sebe <jako staženého> králíčka	as just a puny little skinned rabbit
4	hned lehl na otoman <jako podťatý> a řekl: " Pepin."	collapsed on the ottoman in a heap
5	co to tady capete <jako malý> děcko? Copak dvorní	twittering on about like a silly baim
6	Vypadala jsem <jako krásná> rusalka, jako ty slečny	like a beautiful water maiden
7	a taky to udělala, <jako stočené> péro, když vyskočí	like a wound-up spring
8	říkal, že má paměť <jako fotografické> aparát	like a photographic camera

9	rozvázaly a zvolna, <jako uvolněné> zlaté ručičky na kostelních	like the loosened golden hands
10	chvíli oddychovala <jako závodní> plavkyně, když doplave	like a swimming competitor
11	vlasý třpytily a zářily <jako papežská> vlajka, zatímco dole	like a papal banner
12	hradeb a shora vypadalo <jako seříznuté> chalcedon	resembled a cut chalcedony
13	hasící vergl se třpytil <jako dětská> hračka a hrozil,	like a child's plaything
14	požehnala svými vlasý <jako obrovskou> zlatou monstrancí všem	like a huge golden monstrance
15	musí vodit na provaze <jako zlého> psíčka	like a bad dog
16	kašny a voda mne pozřela <jako veliká> ryba, když polkne	swallowed me up like a great fish
17	kruhem vyraženým <jako poštovním> razítkem	stamped like a round postmark
18	a zase ta píseň <jako mořský> příliv... už je	like a rising sea-tide
19	artistického života <jako neplatná> bankovka, a když se	like a banknote no longer in circulation
20	elektrického vedení <jako pupeční> šňůrou.	like an umbilical cord
21	dřevěného uhlí a tak <jako bednářští> poskakoval, lískal	like the coopers
22	byl zrovna tak veliký <jako stojící> strýc Pepin	the same size as Uncle Pepin standing
23	tabulky celého domu <jako živoucí> vzpomínka	like a living memorial
24	nevěděl, že usnu, ťukal <jako zasypaní> horníci, a když se	like a miner buried
25	vypil kalíšek griotky <jako radostnou> tečku za tak výhodným	as a final full stop
26	díval se na moji hlavu <jako tvořící> sochař a hned jeho	like a working sculptor,
27	špendlík a uložila jej <jako vzácnou> relikvii do stříbrné	AS A precious relic
28	těchto knih se leskly <jak naškrobené> náprsenky	like starched shirt-fronts
29	prát, a sám se dral, <jak slepý> Hanuš do orloje	like blind Hanuš
30	plíce, krásně vzduté <jak mechová> guma	swollen like crêpe rubber
31	mračna před bouří, <jak něžné> beránky, zrovna tak	just like tender cloud fleeces
32	plsní sádlo, žluté <jak rozkapaná> svíce, jak včelí vosk	yellow as a guttered candle

33	jak rozkapaná svíce, <jak včelí> vosk	as beeswax
34	členové správní rady jedli <jak zjednaní>, jen Francin postával	ate abundantly
35	vzduchem jak prapor, <jak vojenský> povel	like a military command
36	"Ale co to capete <jak mladý> straky?" křičel strýc	twittering on about, you twittering magpie
37	na konci byla drsná <jak volský> jazyk, a řekla jsem	rough as an ox's tongue
38	tak pevně, že vypadal <jak pokácená> socha sedícího Krista	like an overturned statue
39	Hovno! Co to capete <jak mladý> straky? Ústí je město	like a young magpie
40	jsem ručkovala, nohy <jak spřažené> nápravy dostaly ten	my legs like coupled axles
41	obličej byl hrozivý <jak kamenný> chrlič na střeše kostela	like a stone gargoyle
42	to vichření vsrkávalo <jak lačný> kuřák cigaretový dým	like a hungry smoker
43	vzít od vichru do úst, <jak fefermincový> bonbon se nechat provonět	like a peppermint sweet
44	se zvolna rozplívám, <jak mýdlový> prášek vznáším se	like soap powder
45	ruce vydrovací lopatu <jak říšské> žezlo, tak stoupá	like an imperial sceptre
46	Strýcova čepice zářila <jak mléčné> stínítko petrolejové	like the milky shade
47	který se rozlomil <jak bílý> futrál, potom mi doktor	split open like a white casing
48	veliký černý klobouk <jak sociální> demokrat	like a social democrat
Struktura přirovnání: JAK/O + zájmeno [word="jako"] [tag="P.*"]		
1	Bránějí se ty potvůrky <jako moje> stará	as a lass
2	se chvěje a třepotá, <jako mé> prase, které se zítra	like my pig
3	začal smát, smál se tak <jako já>, smáli jsme se, ale	just like me
4	pokapala noční košili, tak <jako si> vždycky pokapu blůzičku	just as I always spatter
5	vzduchu cíp mého účesu, <jako se> vyhazuje do vzduchu	as you would throw up in the air
6	mne sůl nebo hedvábí, <jako se> vzdaluje déšť po plechové	like when rain trickles off
7	po plechové střeše, <jako se> smaží vídeňské řízky	like Wiener schnitzel frying
8	jej tiskla ke zdi, <jako to> osiřelé dítě od Alše	like the picture by Aleš of the orphan

9	zrovna tak nádherné <jako ten> gladiátor na víku těch	as magnificent as the gladiator's
10	smíchem a planoucíma očima <jako já>, že kdyby tohle viděl	flaming eyes as mine
11	jako krásná rusalka, <jako ty> slečny na secesních	like those young ladies
12	proud pomalu zhasíná, <jako ta> láška, která v hluboni	like that love which drowned
13	dvoumetrový plamen, dlouhý <jako moje> vlasy.	long as my hair
14	kolem dokola obehnán zdí <jako to> městečko na druhé straně	with the little town on the other side
15	tatínek se dovedli zlobit <jako nikdo> jiný, maminka kupovala	angry like nobody else
16	tatínek useknou hlavu, <jako ji> sekali krocanům a krūtám	just like he did to the turkey cocks
17	sklonil se a v rohu <jako svůj> podpis otiskl zkřížené	as his trademark
18	sazemi obalenou koulí <jako nějaký> bůh z prastarého mýtu	like some god from an ancient myth
19	že vyletí do vzduchu <jako nějaká> fantastická raketa	like some kind of fantastic rocket
20	proti mně dělat výpady, <jako to> dělá hercový kluk	like the Knave of Hearts with his pikestaff
21	starat o člověka tak, <jako se> staral Francin	like Francin did
22	které ho potřebuje tak, <jako on> potřebuje mne	just as much as he needed me
23	svítila do přítmi tak <jako moje> noha v gypsu, a já	just like my leg in plaster
24	manžety svítily tak <jako moje> gypsová noha	just like my plaster leg
25	noha, oddychoval tak <jako já>, ležící na zádech	breathing just like me
26	řekla: " To není ani <jako moje> noha! " A pan doktor	like my own leg
27	mi přiléhá na hlavu <jako ten> gypsový obvaz na kotník	like that plaster
28	Friedrich Veliký. A <jako to> nejcennější našeho	for the most precious thing in our whole little town
29	kdo by si myslil, tak <jako ti> dva sedící penzisté	it was the two sitting old-age pensioners (ŠPATNĚ POCHOPENO)
30	se asi tak krásným, <jak se> nikdy neviděl, a rozesmál	than he had ever seen himself before
31	stupnici nazpátek, tak <jak to> cvičil Carusa a Mařáček	just like Caruso and Mafaiiek
32	za mnou se zdvíhaly, <jak se> zvedají ty krásné mosazné	just like these beautiful brass balls
33	klobouk do čela tak, <jak to> nedovedl žádný mužský	like no other man could

34	ostříhat vlasy tak, <jak to> nosí Josefina Bakerová	like Josephine Baker's
Struktura přirovnání: JAK/O + částice [word="jako"] [tag="T.*"] (NEOBSAHUJE)		
Struktura přirovnání: JAK/O + sloveso [word="jako"] [tag="V.*"]		
1	že zase jím tak, <jak nejí> slušná žena, a ještěže	as ill becomes a decent woman
2	na Francina, a tak, <jak jsme> měli ve zvyku, prohledávala	as was our custom
3	přázkami a opratěmi, avšak <jako by> se neustále v tom trysku dorozumívali	they seemed to have a mutual understanding
4	jsem se na Francina, <jako bych> to byla já	as if it were me
5	všechno obejde hrůza, <jako by> zvířátkům i lidem vypadly	as if the fuses go
6	třepala jsem jimi, <jako bych> dodělávala s prasetem	as if I was on my last legs
7	rozčesal ty moje vlasy, <jako by> zapálil dvě pochodně	as if he had lit two burning torches
8	jen začaly schnout, <jako by> v těch proudech se	as if in those streaming tresses thousands
9	Boďa musel pokleknout, <jako by> hřeblem pročesával	as if he were grooming
10	nebo modrou stužkou, <jako bych> byla součástí katolického	as if I was part of a Catholic rite
11	katolického rituálu, <jako by> moje vlasy byly součástí	as if my hair was part of
12	ohromné faldy, faldy, <jako má> slon	flaps like those of an elephant
13	obličej a naříkal, <jako by> mu strýc nasypal to	as if Uncle had tumbled all
14	Francin zanaříkal, <jako bych> mu ukazovala potkana	as if I was showing him
15	Thonetových židlí, <jako by> všichni členové správní	as if all the members
16	vzduch v pokoji voněl, <jako voní> vzduch po úderu blesku	like air after lightning strikes
17	A Francin zvolna, <jako by> to věděl, projížděl	as if he knew it
18	na skříň a na strop, <jako by> v ní byl nějaký motorek	as if there was a little motor
19	strýc skočil po botě, <jako skáče> brankář robinzonádou	like a goalkeeper making
20	stoupala ta lampa, <jako by> kráčela večerním pivovarem	As if it was walking through
21	lampa, která <jako by> věděla, že já se na ni dívám	as if it knew I was watching
22	pootevřenými jen na škvíru, <jako jsou> okenice v Itálii a	like shutters in Italy

23	příjemný mužský hlas, <jako by> si ta rozsvícená lampa	as if the kindled lamp
24	mu zblízka do očí, <jako by> mu chtěl dát hubičku	as if he would give him a kiss any moment
25	opatrně a znalecky, <jako by> to byla skutečná vojenská	as if it were a real army gun
26	počkala jsem chvíli, vítr <jako by> si umínil, že vychutná	the wind seemed to have taken it into its head to get a taste of my hair
27	padaly ty moje vlasy, <jako by> mi z hlavy rozevřel	as if out of my head a golden peacock
28	Vytáhl se na komín, a <jako by> ani nevěděl, čím hrozí	as if imconsciously propped
29	byla taková svatozář, <jako má> Panenka Maria sedmibolestná	halo like the one on the plague column
30	oba znatelně kýváme, <jako bychom> seděli na nějakém kyvadle	as if we were sitting on some kind of pendulum
31	koně vypadali shora, <jako by> se splášili, zadní	as if they had bolted
32	stříkat tak vysoko, <jako je> komín, že mne pan	as high as the top of the chimney
33	hlavami se dívali vzhůru, <jako by> z nebes očekávali návrat	, as if expecting from on high
34	rozevřely se naposled, <jako by> to věděly, naposledy zaplála	as if they knew it
35	Pak <jako bych> sestupovala do větví	then I seemed to descend into the branches
36	nohavice tam šlapala, <jako by> pan de Giorgi jel na	as if Mr de Giorgi was pedalling
37	plachtě vynesli cosi, <jako by> chytili velikou štiku	as if they had landed some huge pike fish
38	světla, a nebe nade mnou <jako bych> viděla přes silné brýle	I seemed to be seeing the sky above me through thick spectacles
39	utopenou je krásné, <jako bych> byla doma, ležela	as if I were at home
40	postýlce zrovna takové, <jako jsme> měli doma, viděla	just like the one we had at home
41	zrovna takový, <jako je> u nás, a pak přišla	just like the one we have
42	světlý sladký svět, <jako bych> byla včelou	as if I were a bee fallen into honey
43	stoupají bublinky, <jako bych> byla lahví se sodovkou	as if I was a bottle
44	sol fa mi re do, tak <jako odtéká> teď voda se zbytky	just as the water runs out
45	kruhem pod jedním okem, <jako by> upadl na dalekohled	as if he'd fallen on top of a telescope
46	zanechával za sebou brázdu, <jako by> ta pracující dřevěná	as if that labouring wooden shovel

47	sršící zelenou korunkou, <jako je> plamen na letlampě	like the flame
48	stranou koní, Ede a Kare <jako by> se dorozumívali se	seemed to have an understanding with me
49	vypadalo to, <jako by> moravští Slováci cifrovali	like Moravian Slovaks dancing
50	lískal se do lejtky, <jako by> tisíce komárů bodalo	as though being bitten by thousands of mosquitos
51	ani trochu krásná, <jako by> ji hráli na dávno obehnané	as if it was played
52	a chlívů slábnout, <jako by> ten průvan z nich odvával	as if the draught was draining
53	hluk neustále sílil, <jako by> Francin před sebou	as if Francin were bulldozing
54	jen dlouhými kroky, <jako by> mu boty vázly v horkém	as if his shoes were stuck
55	rukama tak rychle, <jako by> rychle navinoval nějakou	as fast as if he were swiftly winding wool
56	druhého jsme kolíbali, <jako bychom> se napravovali v ztrženém	as if straightening strains
57	neustále rytmický, <jako by> pohyb naplňoval daleko	as if the motion filled out the music
58	potom najednou, <jako by> byl vsrknut ke stropu	as if suctioned up to the ceiling
59	je na mne namotával, <jako by> mne zaživa balzamoval	as if he were embalming me alive
60	zastavil s hrnkem v ruce, <jako by> se zasníl	as though in a dream
61	zdravá a chovala se tak, <jako bych> byla nemocná	behaved as if I was ill
62	připravovali jsme se mlčky, <jako bychom> usilovali oba dva	as if both of us were striving
63	vždy měl ucho studené, <jako by> mi položil skleněný	as if he were laying a small glass ashtray
64	zasypaný mými vlasy, <jako by> usnul na lavičce pod	as if asleep on a bench
65	lehkostí na kozlík, <jako by> všechno to, co se stalo	as if all that had happened
66	opratěmi, vypadal, <jako by> právě přijel s tím	as if he'd just arrived
67	Šlápnutím <jako by> se mi posílil ten kotník	the ankle seemed to gain strength
68	takovu čepičkou z vlasů, <jako měl> Mefistofeles	like Mephistopheles
69	vlasy dobře dvě kila, <jako bych> koupila dva kilové	as if I'd gone and bought
70	všichni se na mne dívali, <jako bych> byla v městečku poprvé	as if they had never seen me
71	spolku se na mne dívaly, <jako by> si objednaly tohle	as if they had ordered

*1	proto, aby ta lampa <jakoby> stoupala sladovnou	as if it was walking through the dusky brewery
*2	všichni lidé se přestávali <jakoby> těžit na to	everybody sort of stopped focusing on what was awaiting them
Struktura přirovnání: JAK/O + číslovka [word="jako"] [tag="C.*"]		
1	lampy neustále brblající <jako dvě> domovnice, lampy	like two housekeepers
2	pochvalná vyznamenání, ne <jako jeden> blbec, Hanák, které	no like one dunderhead
3	hraji, ti vojáci běží <jako dva> splášení, lehám si	like two bolting horses
4	my dva jsme tančili <jako dva> artisté, jako dvě	like two true artistes
5	tančili jako dva artisté, <jako dvě> spřažené nápravy	like two coupled axles

Obsluhoval jsem anglického krále

Struktura přirovnání: adjektivum + JAK/O + substantivum [tag="A.*"] [word="jako"] [tag="N.*"]		
množství	česky	anglicky
1	a na konci já, tak <maličký jako pikolík>, a na druhý straně	a tiny busboy
2	chodidla jsem měl pořád <rozpálená jako žehličky>,	as hot as irons
3	pak obloha byla tak <modrá jako čekanky> pokácené přívalem podle	as blue as the chicory blossoms
4	zástěrka a křídélko <bílé jako čelenka> v těch jejích hustých	her white apron and the white wings of her serving cap
5	dva držel v prstech <rozevřených jako vějíř> a do druhé ruky si	
6	burziáni byli hraví a <veselí jako štěňátka>, a když se jim povedl	as cheerful and playful as puppies
7	modrými puntíky, světle <modrými jako pomněnky>	light blue, like forget-me-nots,
8	bílými kornoutky a oušky <ostrými jako hroty> listů stočeného lupenu	folds and corners as sharp as the points of a curled linden leaf
9	bílou s těmi puntíky, <modrými jako tečky> na křídlech otakárků	as blue as the spots on a swallowtail butterfly 's wings
10	dívala na moje vlasy <světlé jako slámu>, a k tomu takové telecí	as blond as straw
11	vždycky celou sadu jehel, <tupých jak hřebíky>	as blunt as nails
Struktura přirovnání: substantivum + JAK/O + substantivum [tag="N.*"] [word="jako"] [tag="N.*"]		
1	ty čtyři houpající se <prsý jako zvony> na hlavním výstřihu	four breasts swinging like bells in a church tower
2	začne hrát, byl ten <hotel jako kapela>, dirigent má zdviženou	or like a band
3	úhlech místností ve <fracích jako číšníci> se servítky přehozenými	looking like waiters in their black tuxedos
Struktura přirovnání: JAK/O + substantivum [word="jako"] [tag="N.*"]		
1	a drápali si do očí <jako kocouři> v botách,	like tomcats
2	vždycky je rozhazují <jako rozsévač> obilí	cattering them like a sower of wheat
3	schopnost, že jsem <jako včela> vletěl do vagonů	like a bee
4	vzal ten nápad obložit <jako salátem> mísu se šunkou	like garnishing a plate of ham with lettuce
5	zapálil a zrudl jsem <jako pivoňka> taky, tohohle jsem	blushed like a peony
6	stála tak na náměstí, a <jako krámek> o jarmarku s tureckým	like a booth selling Turkish honey

7	vypadal ten zřízenec <jako trégr> z nádraží, na popruhách	looked like a porter at the station
8	který teď vypadal <jako kolovrátek>, kdyby to byl	like a spinning wheel
9	vypadal pod příklopem <jako šturc>, pod kterým babička	it looked like the glass bell
10	učiněný kořata, někdy až <jako opice>, tak oplzlí a směšní	ridiculous as monkeys
11	se to často zdávalo, <jako anděl> nad drogerií U bílého	just like the angel over the chemist's shop
12	paprikou, které nesl, <jako kněz> nese monstranci nebo	the way a priest would carry the monstrance
13	tlustou rukou pod hlavou <jako poduškou>... vyšel jsem a	Like a pillow
14	ožily a přesunuly se <jako listí> na podzim do kouta	like autumn leaves
15	rozepjaly ruce, tak <jako strážník> na křižovatce, nebo	arms like a traffic cop at an intersection
16	poprsí se pohybovala <jako obláčky>, jako beránci na nebi	torsos move about like little fleecy clouds
17	pohybovala jako obláčky, <jako beránci> na nebi, když táhne	
18	jmenovky vesele poskakovaly <jako rybky> chycené na udici,	like fish on a line.
19	zabiju vás do země <jako hřebík>, ty ženské byly asi	like pegs
20	byl bílý s červenou, <jako vlny> stoupající střechou	that rose in waves of red tile and green louvered shutters
21	dveře, které měly tak <jako okna> žaluzie, otevřené	with louvers, like the ones on the shutters
22	voněl a dal se jíst <jako zmrzlina>	like ice cream
23	rozložené na bílé zdi, <jako paráda>. A ten vjezd se vzdouval	
24	tlusté to všechno bylo <jako reklama> na pneumatiky značky	like the ad for Michelin tires
25	sebe z bujnosti holčičí <jako psi>, a blůzičky jim odstávaly	, like two puppies
26	takhle chladno, tak je <jako rybička> ve vodě, že horší	the boss was like a fish in water
27	letním hicu roztekl <jako máslo>, víš? A pak jsme	like butter in the summer heat.
28	sklepa, aby nedopadl <jako máslo>, jak tam točil pivo	would n't turn into a pool of butter
29	schodech říkal, že už <jako muž> je kaput a zase za	he was all washed up as a man
30	druhou coural po zemi <jako kohout> a nabýval rychlost	drag along the floor like a rooster
31	tisíc výtisků, tak <jako Jódli> Život Ježíše Krista	like Tonda Jódli's The Life of Jesus Christ
32	Zdeněk řekl, že vypadá <jako socha> Marseillaisy, tak	she looked like the statue of the Marseillaise

33	drželi se za ruce, <jako děti>, když chtějí tančit	like little children
34	bohatí lidé, jako já, <jako Zdeněk>, teď běžel měsíčním	
35	kufřík, který hlídali <jako oko> v hlavě a dokonce s	watched like hawks
36	pak pískal zrovna tak <jako šéf>.	just like the boss.
37	kuchyni, zrovna tak <jako pokladní>, akorát vrchní kuchař	just like the cashier
38	knedlík mu seděl na hlavě <jako čepička>, jak jarmulka, jak	like a small cap
39	jak ji nosil rabín, <jako kvadrátek> velebný pán	or a priest 's biretta
40	jsem býval vzrušen, <jako lovci>, když očekávají na	as excited as a hunter waiting for his quarry
41	číslo vašeho losu, <jako tombola> o šibřinkách nebo veřejné	hoping to win the door prize at a masquerade ball or some public celebration.
42	jednom kuse rozsvícený, <jako lustr>, který jste zapomněli	like a chandelier
43	oblékali tu slečnu, zase <jako film> přetáčený nazpátek	like running a movie backward
44	ta modrá, leskly se <jako krovky> vzácných brouků nebo	like the wings of rare beetles or butterflies
45	nalepené, třpytily se <jako okuje>, a na nitce visela	glittered like sparks
46	semišové střevíce a <jako kord> nesl deštník, ale	carried an umbrella like an English lord
47	jsem na jedno koleno <jako ministrant>, uklonil jsem se	on one knee like an acolyte
48	zase měl v hotelu Paříž <jako hrášek> v lusku, pan vrchní	as snug as a pea in a pod
49	zrovna tak <jako pan> Brandejs	and so was Mr. Brandejs
50	mne pouze respektují <jako přívěsek> Lízy, velitelky	as someone who went along with Lise
51	na mně slinivou čáru <jako hlemýžď>, políbila mne a její	like a snail
52	vání a polykat zvolna <jako ryby> žábami, a docela	as fish breathe through their gills,
53	vápence, který se třpytil <jako cukr>, a zrovna tak byly	that glistened like sugar
54	od hlavní kolonády, <jako listy> akátu	like the leaves of a locust tree
55	zrovna tak jsem tady byl <jako pan> vrchní z Paříže Skřivánek	same standing as the headwaiter at the Hotel Paris
56	zaškoloval zrovna tak, <jako pan> Skřivánek mne	just as Mr. Skřivánek had taught me
57	konečky se maličko zvlňily <jako plechy> rolety, a do toho	like the corrugated metal
58	kterém stékala voda, <jako	like water nymphs

	rusalky>, tak já jsem jim podával	
59	napřed si budeme hrát <jako děti>, obzvláště když jsme	we 'd start by playing like little children
60	Líza mívala od injekcí <jako hřebíky> tak rozpíchaný zadek	
61	všichni naši hosté byli <jako básníci>, než začnou psát báseň	like poets before they begin writing
62	se zvolna zasouvalo <jako slunce> za kopce, a nebylo	slipping like the sun behind the hill
63	tak jen ty trupy, <jako žáby> pohybovali rukama ve	like frogs
64	se vyplazili na břeh <jako želvy>, a zůstali ležet a	like turtles to lie on the shore
65	přesně skončí tak, <jako podlahy> pokojů hotelu	exactly like the floors of the City of Amsterdam hotel
66	začal chodit, ale pořád <jako Bivoj>, s kladívkem v pevné	like Bivoj
67	brány a zase mne vedli <jako zločince> a hodili mě do cely	like a criminal
68	a já jsem viděl, <jako tatínek>, vidíte?	
69	koncem se zatáčející <jako ocas> mořského koníčka.	like the tail of a sea horse
70	bylo vidět do kraje, <jako desítky> soch tam stály ty stroje	
71	sám se sebou vykládal <jako karty> stokoruny denní tržby	or reading my own fortune in the cards (část předchozího přír)
72	bohosloví vypadal opravdu <jako kriminál>, jako kasárna	students actually looked like a jail
73	opravdu jako kriminál, <jako kasárna>, jako nějaká kolej	or a military barracks (část předchozího přír)
74	protože některá jména <jako Novák> a Nový byla tady třikrát	like Novák and Nový,
75	se křídela a osmi set <jako borůvky> krásných očí	a veil of moving wings and eight hundred beautiful blueberry eyes
76	oblékal dřív, tak nějak <jako kostým>, už jsem asi byl zase	more like a costume now
77	vypadal v té bílé kutně <jako anděl> kulhající pod tíhou	looked like an angel
78	jeho kutna svítila, <jako fosforem> svítily šaty toho artisty	his frock shone like the phosphorescent costume
79	jezerem a rozhlížet se <jako pták> třepotající křídly	like a bird on fluttering wings
80	zarostlé, zrovna tak <jako vesnice>, kterými jsem prošel	reminding me of the villages I had walked through
81	jako nějaké louče, <jako polínka>. A vešli do hájovny	(like ...) or a stick of firewood (část předchozího přír)
82	rosy, že se trhala <jako záclony>, v takových růžencích	it tore like a curtain
83	mi nadával zrovna tak <jako Marcele>, se kterou při práci	as much as he insulted Marcela

84	koním ani lidem tak, <jako pan> profesor francouzské	the way this professor of French literature and aesthetics cursed us
85	úctou otevírají desky a <jako hostii> berou čistými prsty	like the Eucharist
86	vyrovnanými větvemi <jako peřinami>, myslil jsem ještě	with feathery pine boughs neatly stacked to a good height
87	ploty rozpadající se <jako perník>, brlinky zvolna tlející	crumbling like gingerbread
88	usedlé v člověku tak, <jako dým> a kouř v kuřákových	like tar and nicotine in a smoker 's lungs
89	futrál, otevřel jej, a <jako dítě> do kolébky, tak pečlivě	like putting a baby in its cradle
90	Avšak tak <jako krumpáčem> a lopatou, tak jsem	as I used a grub hoe and a shovel
91	dny, hovořil jsem tak <jako výletník>, jako člověk nadšený	as though I were on vacation
92	tak jako výletník, <jako člověk> nadšený přírodou	like a nature lover
93	člověk nadšený přírodou, <jako měšťák>, který vždycky, když	like a city person
94	nejtajnější, podávat na sebe <jako prokurátor> obžalobu	as if you were a public prosecutor
95	se bavil, ne bavil <jako děti> nebo pijáci, ale tak	not the way children or drinkers enjoyed things
96	jsem vodu ochutnal, <jako znalec> vína, a tak jako doktor	like a connoisseur of wine
97	znalec vína, a tak <jako doktor> Badestube a Bernkasteller	and just as a connoisseur of Bernkasteller Riesling
98	a venku hučela <jako povodeň> ta sněhová vánice,	like a swollen river
99	sem sebe neviděl, <jako Sokola>, který	as a member of Sokol who
100	zase v zrcadle s hořící lampou <jako sklenkou> nabízející se k přípitku.	holding out a burning lamp like a glass raised for a toast.
101	Poprašek se večer třpytil <jako flitr> na visacích kalendářích	like glitter on a wall calendar
102	přes strop padalo dolů <jak větvičky> smuteční vrby, a já	as if stepping out from under the branches of a weeping willow
103	rozlitá arabská guma, <jak šelak>, viděl jsem, že se	like shellac
104	třpytily ty vlasy, skoro <jak brilianty> na druhé ruce, a byl	sparkled almost like the diamonds
105	přikusovat ten vzduch, skoro <jak mlíko>.	as though it were milk
106	přinesl konduktér v náručí <jak dítě>, vždycky spícího	like a child
107	hlavě jako čepička, <jak jarmulka>, jak ji nosil rabín	a yarmulke, the kind a rabbi wears (část předchozího přirovnání)
108	a dívali se na svět <jak Jeremiáš> na hořící Jeruzalém	like Jeremiah watching Jerusalem burn

109	pokojíku a tam rovnou <jak barnabitka>, která by spatřila	where like a Barnabite nun
110	jako malincí motýli, <jak slepice>, jak z nebe padající	like mayflies
111	které se navlíkaly <jak korálky>, jak růženec na dlouhou	strung like beads
112	navlíkaly jak korálky, <jak růženec> na dlouhou nit mého	like a rosary
*1	okenic, <jakoby pozorovatelná>	like an observation
*2	Potom <jakoby rosničce> nebo ropuše	something like a pollywog or a tree frog
*3	jak mne nenávidí, ale to byl <jakoby signál>,	That was a kind of signal
*4	ale <jakoby naschvál>	and seemed deliberately too big for the small men
Struktura přirovnání: JAK/O + předložka [word="jako"] [tag="R.*"]		
1	zvolna černající nohy, <jako při> nějaké hrozná nemoc	like some horrible disease
2	sobě, lehkou vrstvou, <jako na> nábytek se vtírá politura	like a thin layer of polish or marine varnish
3	tak tam stála váha, <jako v> lékárně byla ta váha	like the kind you see in chemist's shops
4	pleská do žaludku, <jako z> okapové rýny dešťová	like rainwater down a drainpipe
5	zbožím a zákazník stát a <jako ve> snu šel vstříc a vztahoval	as if in a dream
6	Gumovej král poučoval <jako ve> škole:	as if they were schoolboys
7	a všechny stovky se <jako na> povel zvedly, poskakovaly	as if on command
8	Byl krásný <jako v> pohádce, jako nějaká	straight out of a fairy tale
9	musela tady chodit pořád <jako na> divadle, jako v nějakém	she was on stage
10	pořád jako na divadle, <jako v> nějakém zaskleném obchodě	like in a big shopwindow
11	ním stojí jeho paní a <jako na> nebe stoupají spolu	as if ascending into heaven
12	kuchyni jsou přípravy <jako na> svatbu, tolik jídla	what looked like a wedding reception
13	perníková chaloupka <jako na> nějakém divadle byl	just like a stage prop,
14	chalupy a dveře na kliku <jako do> sklepa, kdybysme tam	like a cellar door
15	bylo všechno přesně tak <jako v> jednom pokoji našeho	inside this little cottage was an exact replica
16	židličky, všechno <jako pro> děti, i ty samý záclony	everything seemed to be made for children
17	dal do pohybu, tak <jako ve> střelnici, která má	It was like a shooting gallery

18	všichni šťastní <jako po> nějakém divadle.	as happy as if they 'd just come from the theatre
19	to víc nechce, než <jako od> kněze zpovědní tajemství	than the secrecy you expect of the confessional, of a priest
20	všechno bylo v plném lesku <jako o> svatbě, varhany hřímaly	just like a wedding
21	skleněné dveře, že to bylo <jako v> zámku	just like in a chateau
22	měl bílé kudrnaté, <jako od> kadeřnice vyčesané	as though a hairdresser had done it
23	mrskl na koberec, a tak <jako na> divadle nebo v pantomimě	as if he were in a play or a pantomime
24	ženského těla a prosili <jako na> nějaké přehlídce šatů	as if they were at a fashion show
25	zlaté příbory, tak <jako v> Habeši je má on, jeho	just like the Emperor had in Ethiopia
26	začal jakoby cvičit, <jako o> sletě, a pak se bil	
27	pocítil ten samý pohled <jako před> několika dny, kdy	with the same intense look he 'd given me
28	nemusím vzhlížet tak <jako k> ostatním ženským,	the way I did at other women
29	střevíček a procitnout <jako v> té pohádce	
30	několik větviček smrčí, <jako ve> snách, ani snad ne	As in a dream
31	odívali se kožemi, něco <jako od> Jiráskova Staré pověsti	like something right out of Jirásek 's Old Czech Legends
32	matky, samé statné <jako ze> selského	mothers were all robust
33	tohoto století, ale <jako od> nás odněkud z Humpolce	like the peasant girls you find in places such as Humpolec or Haná
34	spodničky a takové halenky, <jako u> nás nosí sokolky,	the same sort of blouses the Sokol women wear
35	kde se na něj dívají <jako na> prcka, jako na věčného	you 're considered a runt
36	dívají jako na prcka, <jako na> věčného pikolíka	you 're considered a runt, an eternal busboy
37	vody, sepnuly ruce <jako k> modlitbě a prvními	as if praying
38	pro ni hanbou, tak <jako pro> mne poctou	as much a disgrace to her as an honor to me
39	krev a čest, a nikoliv <jako v> Praze teror a úplatky	not - as in Prague - terror and bribery
40	hovořit se mnou pomalu, <jako v> mateřské školce artikulovat	the way you would in a nursery school
41	Na samém dně skal <jako v> košíčku byla ta restaurace	in a kind of natural basket submerged
42	vrchním, já jsem tady byl <jako ve> velkém divadle nebo	like seeing a sad, romantic play or movie
43	sám na sebe <jako na> hosta,	looking at myself as a guest who

	který mi jde	was coming toward me
44	na krku a líbala mne <jako za> svobodna a já, který	the way she did before we were married
45	dveřmi, chvěla se tak <jako za> svobodna, protože	trembled the way she used to before we were married
46	hlavy, vypadalo to <jako v> těch bazénech nad Děčínem	
47	našeho chlapce nedíval <jako na> svého syna, ale jako	
48	na svého syna, ale <jako na> hosta.	
49	do křovisek a Zdeněk <jako na> frontě dával pokyny	like a soldier at the front
50	chodil po těch bankovkách <jako po> vykachlíkované podlaze	
51	jsem si do nich lehl <jako na> nějakou zelenou louku	
52	jak se na mne díval <jako v> snách, byl bledý,	as though he couldn't believe his eyes
53	kolenem a houpal se <jako v> houpací židli a díval	as in a rocking chair
54	zvesela se loučili, <jako po> nějaké oslavě, nějakém	as though they 'd been at some kind of celebration
55	začalo to přesně tak <jako v> hotelu prvním, a tak	but it started up all over again
56	ty hřebíky šly rychle <jako do> másla, že nastal útlum	into the dirt floor like butter
57	do všeho bylo vidět <jako na> nějaké výstavě mlýnů	like an exhibition
58	dívat na ten můj hotel <jako na> umělecké dílo, jako	as a work of art
59	jako na umělecké dílo, <jako na> můj výtvar jen proto	as my own creation
60	každý host s chotí usedl <jako do> nějaké longšéz, takové	
61	dva koně vedle sebe <jako na> nějakou galantní vyjížďku	as though they were out on a Sunday ride
62	napřaženým příborem, tak <jako před> léty se skleničkou	just as I 'd done years before
63	pohybujícího se peří, <jako z> větviček smuteční vrby	as if stepping out from under the branches of a weeping willow
64	byli smutní a důstojní <jako při> skutečné poslední večeři	as though it was the real Last Supper
65	pak se třeba vrátit, <jako v> obráceném filmu nazpátek	
66	zdviženýma rukama, <jako na> přehlídce, ukázal	as though I were parading a costume
67	opatrně na peřinkách <jako v> bavlnce smetví jej	on a feathery bed of boughs to the factory
68	obrátila a dívala se do mne <jako do> slunce	as though she were staring straight at the sun

69	si umývám tvář, tak <jako za> moc let, někde někdo	just as many years from now somebody somewhere will wash his face
70	se procházím, a tak <jako ve> vodě nebožtíků, procházím	As with the departed in the drinking water
71	roztáhla nohy, a já jsem <jak po> másle vjel poprvé do	As smooth as butter
72	na všechno šel sekyrou, <jak na> tu svoji paní	ax, both his wife and the cat.
73	okénko bylo tak maličké <jak od> komůrky u vesnické	as a window in the closet of an old farmhouse
74	na tu napřaženou ruku <jak na> nějaký dlouhý úzký	as if it were a narrow table
75	taky mi to připadalo, <jak od> nás chodili z hotelu	just the way our exhilarated guests used to leave the Hotel Paris
76	a bruslení a ohně, <jak v> kovárně, tak kolem	
77	<jak z> nebe padající kvítí	like small flowers falling from the sky.
*1	položena napříč, <jakoby na> hřebenu střechy...	as if balanced on the peak of a roof
*2	ten Zdeněk obsluhoval <jakoby v> tvůrčím mračnu	in a kind of creative fever
*3	spíš <jakoby pro> reklamu	
*4	všechno <jakoby v> tekutém stavu	everything seemed liquid
*5	jedna byla modrá <jakoby z> kovu	metallic blue one
*6	Byla bílá, <jakoby z> hrubé drsné vzácné látky	and seemed to be made of an unusual rough fabric
*7	vrásky na čele, <jakoby v> zadumání	to make myself look distinguished and thoughtful
*8	celý koberec <jakoby se> vzorkem stokorun	a whole carpet of green hundred- crown notes.
*9	rečničky a na nich <jakoby v> krámě všelijaké dětské hračky	just as in a store, a whole wall full of toys
*10	pohyboval se, nosil jídlo, všechno <jakoby ve> snách	There was something dreamlike about the way he did it
Struktura přirovnání: JAK/O + příslovce [word="jako"] [tag="D.*"]		
1	na koberci, zase tak <jako vždycky>, on jak se najedl	as he always did after eating his fill
2	té kolečkové židli a <jako vždy> jej něco tlačilo	as usual something was making him uncomfortable
3	a zítra, zrovna tak <jako včera>, jenom když někdo	
4	že dopadla zrovna tak <jako včera> ty dva Armagnacy a	as those two bottles of Armagnac
5	zažili tolik práce, <jako nikdy> ne, tolik lidí jsme	than we ever had before

6	který si předčítal <jako vždycky> celý jídelní lístek	guest who was just raising his eyes from the menu
7	neustále naříkala a sténala <jako stále> se větrem otevírající	like an ungreased gate opening and closing
8	nevycházelo ode mne <jako dřív>, ale vycházelo to	as it always had at such times before
9	se tady procházela <jako doma>, pořád se usmívala	as though she owned it
10	opět zaujaly pozice <jako předtím>, zatímco já jsem stál	the same positions as before
11	jsem dobře, zrovna tak <jako dobře> a dobré je, že když	but I'd refused, and it was a good thing I had
12	ji lákají, aby tak <jako kdysi> s nimi hovořila jen	the way she used to
13	každé pivo jsem dal, <jak tady> bylo zvykem, červené	which was how they kept track of them here
14	uctivou sakrálností, tak <jak tenkrát> kráčela v zadumání	
*1	stokorunu do <jakoby předem> namalovaného obdélníčku	as if he'd had lines or columns drawn on the carpet
*2	tak k tomu nejdřív <jakoby jen> plivanci	that was just a blob at first,
*3	nějakého parníku na moře, <jakoby nikam>	or not looking at anything
Struktura přirovnání: JAK/O + spojka [word="jako"] [tag="J.*"]		
1	já jsem musel dělat, <jako že> něco dělám, když jsem	I had to pretend to be busy
2	zpevnily, ztvdly tak, <jako když> natěračský štětec ztvdne	like a paintbrush when you do n't put it in turpentine
3	já na ní ležel tak, <jako když> jsme položili bicykly	just the way we put our bicycles down in the bushes
4	i pro třetí osobu, <jako kdyby> co nevidět měla přijít	as if he'd be arriving at any moment
5	vylovil z řeky, nebo <jako když> maminka nese dítě v	like a mother carrying a child
6	jakoby pro reklamu, <jako když> to můžu jíst já jako	as if to say, If I, the owner, can eat this
7	i ten kapesníček, <jako kdybych> proběhl deštěm. Měl	as if I had just run through the rain
8	cize, zrovna tak, <jako když> jsem si s ním chtěl	like the time I'd tried to drink
9	Němky, ostatně tak <jako i> Líza, všechny se mi	but these German women, like Lise
10	pohárky a upíjely, <jako kdybych> byl odkládací stoleček	as if I was a serving table
11	mi bylo zrovna tak, <jako když> mne ten říšský doktor	the way I had when the Reichsdoktor
12	tesklivosti a něhy, bylo to, <jako když> doma dívky zpívaly	like the girls back home who used to sing "Dark Eyes"
13	hudební rezonanční smrky, <jak	like a mother making a bed for her

	když> maminka klade dítě	baby
§1	nééé, nééé, <jakože aby> ho nepodřezávali	Noooo, noooo, as if to say,
*1	a nadávat si, <jakoby ale> všechno naoko	but it was all a show
Struktura přirovnání: JAK/O + adjektivum [word="jako"] [tag="A.*"]		
1	odtlačoval, ale ona byla <jako pomatená>, držela mne v ústech	she seemed possessed
2	nedáte do fermeže, tak <jako rozlitá> arabská guma, jak	like gum Arabic when it spills
3	muset strhávat ze sebe <jako starý> plakát, jako starou	like an old poster
4	jako starý plakát, <jako starou> tapetu ze zdi	like old wallpaper
5	a obchodník <jako hypnotizovaný> šel mu vstříc a díval	as if hypnotized
6	chcete, vždyť je skoro <jako živá>, je docela ve velikosti	she's practically alive
7	dlouho, až kabátec padne <jako ulitý> a může se směle poslat	the coat fits like a glove
8	provázek a figurína <jako dětský> balonek se stáhne a	like a child's balloon
9	celej zalitej štěstím <jako malý> dítě, a po celým koberci	like a little child
10	tak přesně zaříznutý <jako včelí> plástve medu, zadíval	as exact as a bee's honeycomb
11	jmění, kachličky jedna <jako druhá>, a hlavně to obrovský	like identical tiles
12	košile padá zplihlá <jako zastřelený> bílý pták do crčících	like a white bird shot out of the sky
13	černých vod, aby pak <jako umučená> zvolna se objevila	reappear like a tortured thing on the rack of the mill wheel
14	A frak mi padl <jako ulitý>, ale já jsem nestál	it fit like a glove
15	jsem dvě stě korun, <jako maličkou> pozornost maličkého	a small gesture from a small waiter
16	vrchovatý a úplně béžový <jako bílá> káva, a já jsem stoupal	torrent the color of café au lait
17	až to poslední bylo <jako krásný> altánek, položený	top story resembled a pretty little summerhouse
18	jíst jako zmrzlina, <jako šlehaný> neviditelný sníh,	like invisible meringue
19	Praha jsem bydlil tak <jako hotelový> host, ale tady jsem	like one of the guests,
20	týden byl maličký <jako mořský> koníček	he'd be as tiny as a sea horse
21	spíše pokoje, vypadaly <jako měšťanské>, nebo pokoje v malém	more like rooms in a middle-class home or a small chateau

22	od našich hostů, tak <jako Labský> vodopád, který se	like that waterfall on the Elbe
23	dovedli být šťastni <jako malé> děti, a já jsem si	who could be as happy as little children
24	radovat se ze života <jako malí> haranti, dokonce si	like naughty little boys
25	s větší chutí, tak <jako staří> Slované	like the ancient Slavs
26	on byl taky <jako ostatní> bohatí lidé,	just like the other rich people
27	a jeho bílé manžety <jako porcelánové> nádobí se črtají a	and his porcelain-white cuffs
28	vážít, zrovna tak, <jako celý> život z toho žil ten	like Zdeněk 's famous waiter
29	nadšení, to bylo něco <jako třídní> loterie, když čekáte	something like the lottery
30	dál a on se jí zmocnil <jako mužský>, tak mi to řekl,	like a man
31	které se pohybovaly <jako závojnaté> rybky v osvětleném akváriu	like tiny veiled fish in an illuminated aquarium
32	vetkané, avšak vypadaly <jako nalepené>, třpytily se jako	as if they 'd been stuck on
33	i u toho ohně, tak <jako pivovarští> kočí, kteří v zimě	the way brewery wagon drivers drink beer
34	si umazal ústa jen <jako vrchní> ochutnávač přivoněl	like the chief taster
35	dohromady, budu vážený tak <jako ostatní> hoteliéři, že i když	as respectable as the other hotel owners
36	jako Němec cítí, který <jako Šípková> Růženka potřeboval	
37	plavoucích vlasů, které <jako světlý> kouř ze slámy se linuly	like pale smoke from burning straw
38	té doby byli všichni <jako zaražení>, dívali se na mne	everyone seemed abashed
39	mne, já jsem podléhal <jako pravý> Slovan náladám	But like any true Slav
40	vojáci jen přijížděli <jako plemenní> hřebci nebo ušlechtilí	the soldiers were stud horses or purebred boars
41	hulváci a drzí a arogantní <jako ostatní> Němci, pořád opilí	arrogant as other Germans
42	přes obličej kuklu, <jako černé> masky, podle chůze	pulled their helmets down like black masks
43	najednou viděl sebe sama <jako cizího> člověka, jako ty všechny	saw myself as a stranger
44	na souši tak ve vodě <jako mořské> panny	looked like mermaids
45	byla tak tuhá a krásná <jako bronzová> socha, že jsem se	like a bronze statue
46	označení znělo v uších <jako lahodná> hudba, jako milouneké	the words were sweet and tender music to my ears
47	jako lahodná hudba, <jako	

	milounek> oslovení, protože	
48	mokrý krajiny modré <jako kopírovací> papír, s uzoučkým	blue as carbon paper
49	A pak se zvedl a <jako opilý> chodil tou měsíční	like a drunk
50	Steinbeck... vypadal <jako námořní> kapitán nebo lupič	He looked like an old sea captain
51	jaro a mí hosté, tak <jako němečtí> důstojníci, vraceli	
52	zapsat, zrovna tak, <jako děsný> problém bylo večer	Roll call every evening was a terrible problem too
53	kdo odtud odcházel, <jako budoucí> kněz, každý dostal	
54	bylo jen tak naoko, <jako každý> bohatý člověk se snaží	the way every rich man tries to be on good terms with the maître
55	byly prázdné a kastroly <jako vymetené>, to jednou jsem se	the pots looked as though they 'd been scoured clean
56	večera se rozpřážílo <jako ukřižované> bílé košile, někdy	read out against the black of the evening sky - crucified white shirts
57	puškou, kterou nesl tak <jako rybářské> pruty, děsně mu vadil	as though it were a fishing rod
58	hrůzu, to bylo něco, <jako každý> člověk se bojí zločinu	the way people are terrified of crime
59	překvapil a shledal jsem to <jako dobré> znamení, že tahle	and I regarded that as a good sign
60	větvičku a rosa kapala <jako přetržený> náhrdelník	like pearls from a broken necklace
61	dřevu kořene padl, a <jako rozepjatými> náručemi byl v pádu	as though it were falling into outstretched arms
62	hrtanu a hltanu, bylo mi <jako pivním> trubkám, které hostinský	I felt like the beer pipes
63	sníh, vločky veliké <jako poštovní> známky, klidný sníh	with flakes as large as postage stamps
64	sníh, který šustil <jako malínci> motýli, jak slepice	hissed like tiny butterflies
65	kdykoliv vyhmatat tak <jako zkušená> ruka tepnu pod kůží	the way an experienced hand feels the pulse under the skin
66	tak i koník, který <jako každou> neděli obědval se mnou	as he did every Sunday
67	ječeli a nože blýskaly, <jak zlaté> mouchy poletovaly ty	like golden flies
68	mu jich zachce, ale <jak každý> den si vydělá na nádraží	as much as I could earn every day selling hot
69	mužského, že ležel na zemi <jak přibitý>, ukřižovaný silnými	
70	a přitom měli <jak slavný> Al Capone revolvery na	holsters like Al Capone
71	vrchní s šedivými vlasy <jak hudební> skladatel mi bradou	

72	synáček, viděl jsem jej, <jak každý> den a tak jistě i dneska	how every day-today too
73	polekal jsem se, <jak masožravé> rostliny vypadaly ty	looked like flesh-eating flowers
74	šla kolem mne, přešla <jak univerzitní> barbarská část knihovny	she walked past me as if I were a barbarian
+1	něco, <jakoby těžkej> psací stroj.	like a heavy typewriter
+2	pokládají takovou <jakoby krejčovskou> pannu	a kind of tailor 's dummy
+3	stál s tácem a minerálkami <jakoby zasažený> bleskem	of mineral water, thunderstruck
+4	teď opuštěné, <jakoby vynalezené> bláznivými sochaři,	looking as if they 'd been invented by mad sculptors.
Struktura přirovnání: JAK/O + zájmeno [word="jako"] [tag="P.*"]		
1	museli něco dělat, tak <jako já> jsem čistil tak pečlivě	which is why I was polishing the glasses so carefully
2	ani pivoňkami, natož <jako nějaká> srnčí kýta smrkovými	like a joint of venison
3	nechal všechno, tak <jako to> tady je, kupuju to	I 'll buy all of this as is.
4	břicho leželo vedle něj <jako nějakéj> sud, a to se mi líbilo	like a barrel
5	nosil je před sebou a <jako nějakou> reklamou rozrážel ten	like a billboard
6	víš, já jsem začal <jako ty>, taky docela malinkej	just a little guy like you,
7	jsme se milovali, tak <jako ty> bicykly, a bylo to	just the way we put our bicycles down in the bushes
8	kteří mají málo času <jako vy>, pane vrchní, já	like yourself, sir
9	uváže se na něj šňůrka, <jako se> dává dětem v porodnici	the way they do to babies in the maternity wards
10	neuměl nosit deštník <jako tehle> náš host, nikdo neuměl	as no one else could
11	přehozený převlečník tak <jako tehle> básník, a nikdo taky	as casually as he
12	nosit měkký klobouk tak <jako tehle> umělec, i když mu	the way he could
13	zasypaný od těch prášků <jako nějaký> mlynář, jako by se	like a miller
14	hovořil tiše a vlídně <jako ta> minerálka, já vím	pleasantly as the mineral water
15	byly mlýnice a ne lidi <jako my>, s kterými bychom	
16	byl taky tak malinký <jako já>, jako by pochopil	as short as I was
17	krásný jako v pohádce, <jako nějaká> čínská stavba, jako	(straight out of a fairytale) or from China

18	nějaká čínská stavba, <jako nějaká> vila děsného pracháče	or the kind of villa a moneybag owns
19	jakoby pozorovatelná, <jako nějaká> meteorologická stanice	(like an observation post) or a weather station
20	než já, a taky tak <jako já> věřil na peníze, za	he believed in money the way I did
21	dívá, zrovna tak, <jako ten> samý pocit má vrchní	Zdeněk, the headwaiter who 'd ..., had the same feeling
22	který ve dne vypadá <jako nějaký> penzionát, pořád mám	it looked like a boarding school
23	zástěru, přeskočil plot, <jako to> dělal Zdeněk, a rovnou	the way Zdeněk did
24	pás s karabinkou, tak <jako to> měly dvě děti pana	This was the same kind the miller Mr. Radimský 's two children used
25	hotel byl připravený <jako nějaký> orchestrion, do kterého	like a music box
26	uniformu u té samé firmy <jako já> můj frak, ale tenhle	made by the same company that made my tuxedo
27	jsme to komentovali <jako ten> největší odvaž, jaký	We said it was the most audacious thing we 'd ever seen
28	neviděl tak šťastné mužské <jako ty> bohaté průmyslníky	so happy as those wealthy industrialists and factory owners
29	jako dekoraci, tak <jako toho> štípajícího podomka	like the woodchopping porter
30	si dával zrovna tak, <jako naši> hosté tady u něj a	the way our guests did
31	ostatní bohatí lidé, <jako já>, jako Zdeněk, teď	
32	jsem se dívat, tak <jako se> přestal dívat i šéf	and so did the boss
33	taky černý, a taky <jako oni> se podobal rakvičce	black too and looked like a small coffin. (KOMPENZACE)
34	a dopadl zrovna tak <jako ten> četník, a kočku pak	
35	abych umíral dlouho <jako ten> kocour, který, ač	just like the tomcat
36	někomu tak slušel frak <jako jemu>, a taky se hodil do	I 'd never seen anyone look better in a formal suit
37	neodvážil nést tolik talířů <jako tenhle> Karel, tak se jmenoval	as many plates as Karel
38	tác naložený talíři, <jako nějaký> létající koberec,	like a flying carpet
39	ten Málek mi připadal <jako nějaký> světec, tak jako ten	like a saint of some kind
40	nějaký světec, tak <jako ten> malíř a básník Jódl	like the painter and poet Tonda Jódl
41	A tak <jako všichni> bohatí lidé,	Like all rich people
42	a rozdávat bankovky <jako nějakí> řezníci, když vyhráli	like butchers
43	to vysvlékání slečen <jako nějakou> kolektivní hru na fanty	as a collective game of strip poker

44	přetáčený nazpátek, tak <jako ji> svlékali, zase ji	just the way they had undressed her
45	červená, z té samé látky <jako ta> modrá, leskly se jako	same kind of material as the blue one
46	jsem dojem, že tak <jako já>, že mi zplihla i ta	wilted like me
47	vykostili, zrovna tak <jako ty> antilopy, a přivezli	
48	rozdělali oheň, veliký oheň <jako se> dělá dřevěné uhlí,	
49	tak jsem zanaříkal, <jako ten> vrchní rada Konopásek	like the chief government counselor Konopásek
50	je zrovna tak maličká <jako já>, že jí světélkují	as short as I was
51	tak postříkaná pihami <jako já>, ale ty hnědé pihy	with freckles as I was
52	dokolečka čtyři F, <jako nějaký> čtyřlístek, a usmála	like a four-leaf clover
53	slečny Lízy si nesli <jako nějaký> bílý skalp, bílou	socks like a white scalp
54	a kruzích zrovna tak <jako ti> velcí, a když jsem	as any big fellow
55	slovanského kořene tak <jako já>, von Ditie, číšník	as mine does, von Ditie
56	všech atrakcí, ale tak <jako naše> boudy byly ty štítý	Just as the gables of our cottages in the countryside used to
57	se všemi ženami žil <jako nějaký> psí bastard, zatímco	the way a mongrel dog would
58	jsem postaven před úkol <jako nějaký> ušlechtilý pes s ušlechtilou	like a purebred sire with a purebred bitch
59	takovou chutí zrovna <jako ta> ušlechtilá fena se	just as happily to any old mongrel
60	jako cizího člověka, <jako ty> všechny Němce ze všech	like those Germans from all the regions
61	že se změnila, tak <jako se> změnili všichni ti	just as all the officers who had gone to the front
62	že Němky všechno nosí <jako nějakou> uniformu, že šaty	as if they were uniforms
63	velikého stolu, tak <jako to> bývaly stoly	it looked just the way tables look after a wedding
64	vlasů, zrovna tak, <jako mi> odmítnul připítí jak	just as I 'd done when Mr. Šroubek refused to drink
65	jednou to dotáhnu tak, <jako to> dotáhl hoteliér pan	as far as Mr. Brandejs had
66	čtyři sta hostů, tak <jako to> měl on, ale pouze	like him
67	všchno, co tady bylo, <jako to> měl hotel Tichota,	as the Hotel Tichota had done
68	byl tak nadšený, tak <jako já>, protože jsem hned	as I was

69	kriminál, jako kasárna, <jako nějaká> kolej pro chudé vysokoškoláky	or a residence for poor university students
70	teror a zloba, tak <jako to> bylo, když jsem byl	like the half-year I'd spent in jail after the war
71	tady vařilo asi tak, <jako se> vařilo ne v internátech	not the kind you'd normally find in a seminary
72	budoucí kněze, ale tak <jako se> vařilo v bohatých klášterech	the way they used to cook in the rich monasteries
73	nepřijala, zrovna tak <jako mne> přátelsky mezi sebe	just as the millionaires now were not accepting me
74	vyběhl z těch zubů, <jako nějaké> zvíře, jako nějaký	like an animal or an insect
75	jako nějaké zvíře, <jako nějaký> pavouk	like an animal or an insect
76	třepotající křídly, tak <jako to> umí skřivánek, držící	the way a skylark does
77	to, nač jsem věřival <jako všichni> zaměstnanci pracující	like everyone who works in artificial light
78	ten profesor, taky <jako ona> měl gumové holínky	as she did
79	smolou a oba voněli <jako nějaké> louče, jako polínka	smelled like a meadow
80	chodci se za ní otáčeli <jako já>, pod paží měla knížku	other passers-by stopped to look at her too
81	odejít a byli odsunuti <jako ti> bohatí, ti, kteří	They had been treated no differently from the rich Germans
82	to nic jiného, než <jako ten> pes vyl, avšak já	because all I could produce now were squawks
83	seděla u ohýnku v podřepu <jako všichni> nomádi	like all nomads
84	minula, ale pak tak <jako já> začít sám sebe oslovovat	as I had done
85	svazeček kostí, tak <jako se> prodává špargl nebo	like a bunch of asparagus or beef
86	nepotřeboval, stačilo mu, tak <jako mně>, že jsme na světě	
87	plné, zrovna tak, <jako ta> zrcadla se zasutými	just like those mirrors with their buried
88	kočka poskakovala <jako nějaké> koťátko, koza se snažila	like a kitten
89	vyházeli oknem, tak <jak je> házeli oknem z Karlových	the way they used to in the Charles Baths
90	výtahu a mého šéfa, tak <jak jej> držela, tak jej tam	toss him inside, and he would clatter to the floor
91	měla foxteriéra, tak <jak se> kvůli literatuře jejich	when the master and mistress started to fight over literature the dogs would start fighting too
92	o Šípkové Růžence, <jak všichni> ztuhli v té situaci	freeze just as they are when the curse
93	gaučích a křeslech tak, <jak je>	as naked as God made them

	pánbu stvořil, a končili	
94	upravila do kapsičky tak, <jak se> to teďka nosí, a ona	the way it was supposed to be worn those days
95	postupy byly zvoleny tak, <jak je> viděli, aby mohlo	
96	bude zase dobrý, tak <jak to> bylo dřív	just as before
97	ona měla všechno tak, <jak to> měly slečny, které	was like what the young ladies wore
98	vizitaci za pány burziány, <jak to> měly i slečny od Rajských	like what the women at Paradise 's wore.
99	aby to bylo tak, <jak to> bylo, pohyby a splnutí	everything that happened was just right,
100	naučil všechno tak, <jak se> na vzdělanou dámu sluší	had taught her everything a well-educated young lady should know
101	vůbec všechno tak, <jak to> bývalo o Matějské pouti	just like the Carnival of Saint Matthias in Prague
102	Líza se zasmála tak, <jak se> smála, když jsme spolu	laughed the way she laughed
103	bylo naloženo tak, <jak se> uzná dle chvíle, ve	treated any way that seems right at the moment
104	aby otěhotněla tak, <jak si> přeje, podle germánské	pregnant the way she wished
105	pojmenovat Siegfried, tak <jak to> viděla na stěnách loubí	because the walls of those covered walkways
106	viděla na stěnách loubí a <jak to> slyšela v hudbě podle	Wagner 's music had inspired
107	košile a spodky tak, <jak to> shora vyhazovali oknem	[špatně pochopeno]
108	zrnková káva, do které, <jak to> zavedl pan hoteliér	a touch introduced by Mr. Šroubek
109	dál víc proto, že tak <jak mne> vynesla až na milionáře	it had made me a millionaire
110	myšlivna po Němcích, tak <jak si> člověk, který rostl	looked exactly the way someone who 's grown up
111	na sobě všichni tak, <jak to> na obrazech nosil Kristus	like those worn by Jesus Christ
112	nebo snaží chovat tak, <jak se> k ní chovali, než	behaving the way they had before
113	jak by to bylo, tak <jak to> učil profesor literatury	just as the professor of French literature taught
114	nebo pijáci, ale tak, <jak mne> to učil pan profesor	but the way the professor of French literature
+1	tříkrát zapískala, <jakože ty>, ty, ty!	as if it were saying
+2	malováno, <jakože se> stalo někde v Řecku	as though the shepherds were living in Greece
Struktura přirovnání: JAK/O + částice [word="jako"] [tag="T.*"]		
1	prsy na tvář, dělala <jako že> omylem, střídavě jedním	as if it were an accident

2	Po večeři, <jako ostatně> každý den	Every day after supper,
+1	blondaté dívky, takové <jakoby ne> z tohoto století	as though they were living in the wrong century,
Struktura přirovnání: JAK/O + sloveso [word="jako"] [tag="V.*"]		
1	cikánům kotlářům, ale ti <jako by> už na ně čekali, vyskočili	the tinker gypsies apparently were waiting for them
2	pleskaly ty ubrusy, <jako by> se sebou hovořily,	as if they were talking to one another
3	zavřel jsem oči a <jako by> se mi chtělo spát,	I closed my eyes and practically fell asleep
4	mistr řezník seděl, <jako by> se nic nestalo, ale	as though nothing had happened
5	na svět tak nějak, <jako bych> jím pohrdal, posmíval	as though I were scorning or mocking it
6	zaprášené až po kolena, <jako bych> se celý den brouzdal	as if I 'd spent the day wading through
7	jsem jen kýval a koleno <jako by> mi přešlo a vyměnilo	my heart throbbing so hard that my knee seemed to merge and change
8	která ji tak oblila, <jako by> měla ještě jednu kůži	like an extra skin
9	podíval se na něj, <jako by> si nemohl vůbec nic	as though there was nothing on it he liked
10	nakrájený salám, rostl, <jako by> tam pokrájel celý ten	it seemed that he had sliced the entire piece
11	bylo mi vždycky, <jako by> mě pohladil ne tatínek	as though my mother, not my father, was talking to me
12	sítění, takový barevný, <jako mívali> koně pletený sítění	like the kind horses sometimes wear
13	v takovém futrálu, <jako bývá> klarinet	like a clarinet case
14	nohy, byla nepokojná, <jako by> pokaždé nafukovali	as though each time they blew the dummy up
15	stříhal na samým vrchním, <jako by> mu šil frak z těch	as though he were making him a coat directly from the strips
16	řady, tak přesně, <jako by> měl namalovaný na koberci	as if he 'd had lines or columns drawn on the carpet
17	dokola jeho hlavy, <jako je> plamen svítcího vaříče	like the flame on a Primus stove
18	vaříče značky Primus, <jako by> v jeho hlavě byl petrolej	as if he had kerosene inside his head
19	zase si jej nasadil, <jako by> někoho zdravil.	as though he was paving his respects to someone
20	to nebylo jen tak, <jako by> nesl polívku, on v	he seemed to be carrying more than just soup
21	jako nějaký mlynář, <jako by> se přetrhl pytlík s	(like a miller) when a bag of flour rips open
22	žlutavou obroučku, <jako by> žvýkal tabák...	as though he chewed tobacco
23	tak malinký jako já, <jako by>	and seemed to understand that I

	pochopil, že se chci	wanted
24	píšťalka pískala krátce, <jako by> to bylo nějaký lano	made me feel a line or a rope was reeling me in
25	parožím sem a tam a <jako by> pobíhal po nějaký louce	as though he were playing in a meadow
26	zase tak nějak jinak, <jako by> ta píšťalka měla rejstříky	as if in a different key
27	ústech a pak to polkl, <jako by> nějaké jablko do sebe	as though he were trying to get down a chunk of apple
28	jej hravě zdvihla, <jako by> to byl jen kabát,	as easily as if he were an empty coat
29	nesla, táhla vzduchem, <jako by> opravdu byl jen kabát	as if he were nothing at all
30	se ozvala píšťalka, <jako by> za mnou stál ten náš	as if the boss were standing right behind me
31	kolem břicha takový pás <jako mají> hasiči, pás s karabinkou	like firemen have
32	přijížděl, díval se, <jako by> byl cizí, jako by	looking at everything through the eyes of a stranger
33	jako by byl cizí, <jako by> byl host, který tady	like a guest who 'd never been here before
34	v té chvíli krásný, <jako by> zapomenul, že váží	as if he 'd completely forgotten
35	se ozvalo pískání, <jako by> to byl nějaký vševidoucí	as if the boss were some kind of all-seeing god
36	něco dělali vidlemi, <jako by> ty nástroje byly na	as if the tools were working by themselves
37	co vidět nemůže, <jako by> na každém stromě,	as if he had spies on every branch in every tree
38	by na každém stromě, <jako by> v každém koutě, za	in the corner of every room
39	tak pečlivě srovnané, <jako by> chvíli před námi to	as if someone had tidied up just before we arrived
40	unavený, shrbený, <jako by> štípal dříví už od	as though he 'd been splitting wood since noon
41	pokapané citrónem, a zase <jako by> pojedl s chutí, ale	he seemed to eat with gusto
42	dostával do dobré nálady, <jako by> ten odpor k jídlu	as if his disgust with the food
43	vynaříkal a vyjajkal, <jako by> z něj všechno spadlo	he seemed greatly unburdened
44	se svými texty tak, <jako zachází> s cizími vaginami,	the way he treated other people 's vaginas
45	šampaňského a jídla, <jako by> pořád to jídlo do nich	they were so ravenous
46	A ten druhý, zase <jako by> se nejednalo o loď	as if it wasn't a boatload
47	je plnými ústy tak, <jako by> jedli ústřice nebo	as if they were eating oysters or sucking
48	koží, od té chvíle <jako by> omládli tuplem. Někteří	they seemed twice as young.

49	bohatí lidé zvraceli, <jako by> to patřilo k té hostině	as if it was all part of the banquet
50	nevidět měla přijít, <jako by> to byl nějaký neviditelný	as if the invisible guest was actually sitting there
51	letadlem a pan prezident <jako by> se celý změnil	He seemed to change completely
52	krásky, a pak najednou <jako by> se probudil, teď zase	as though he had suddenly woken up,
53	manžety tu bílou róbu, <jako by> ji právě vylovil z	as though they had just fished it out of the river
54	róbu, přehrnuje ji, <jako jsme> my přehrnovali makové	as we would turn over poppy petals
55	jsme byli vzrušení, <jako by> tam na té zvalené a	as if we were out there on that scattered mound
56	ajroplánem až z Paříže, <jako by> se to všechno stalo	We felt that it was happening to us
57	cestičkami parku, přesto <jako by> nás viděl a byl všemohoucí	he still seemed able to see us and be all-powerful
58	kyselýho mlíka zrovna tak, <jako by> jedl ústřice a humry	as he would have for oyster and crab
59	a pořád se usmíval, <jako by> byl na plese nebo pořádal	as though he were at a dance
60	se tak divně díval, <jako by> přehlížel veliké množství	as if he were surveying a vast crowd of people
61	vzal, že to bylo, <jako by> si jen tím jídlem umazal	as if he 'd accidentally dipped his finger
62	bylo jeho, běžet, <jako by> mu táč padal dopředu	as though the tray were falling forward
63	to neslo do séparé, <jako by> tam obědval nějaký	as though it was for someone else
64	nabarvené slečny, tak <jako jsem> je znal od Rajských	the kind I 'd met at Paradise 's
65	pak si nadhodil táč, <jako by> tím jídlem posílen	as if the food had given him new strength
66	natáhl, tak ten tah <jako by> jej za vlasy vytáhl	as if the force of the intake pulled him straight up
67	svoje místo, a když si <jako by> všichni oddychli,	and just when everyone had got his breath back
68	roztáhl od sebe tlapy, <jako by> v nich držel přadeno	as though he were holding a skein of wool
69	těšil na odpoledne, <jako bych> byl na nějaké dobrodružné	as though I were setting out on some adventure
70	obšitou tou samou kůží <jako měla> ta taška, a já jsem	the same kind of leather
71	utratil všechny peníze, <jako by> byl nějaký zkrachovaný aristokrat	like a bankrupt aristocrat
72	nohavice, a ty podvlíkačky <jako by> byly z mého dětství	It was underwear straight out of my childhood
73	vyčerpaní, někdy vypadali, <jako by> po té lásce utrpěli	they looked as if they 'd just suffered a heart attack
74	bosýma nožkama komíhala, <jako	as though she were washing them in

	by> si myla nohy v potoce	a stream
75	díval se do stropu, <jako by> samému bohu děkoval	as if thanking the Lord Himself
76	pořád ta samá dvornost <jako byla> na začátku... a	the same courtesy they had shown her from the start
77	se na mne tak lačně, <jako bych> byl nějaký filmový	as if I was a movie actor
78	dychtivostí se mi oddaly, <jako by> to bylo poprvé.	as if they were doing it for the first time,
79	ale takovou kravatu, <jako jsem> měl já, tu neměl nikdo	a tie like mine
80	položila jej na stůl, <jako by> brala ze slánky sůl	as if taking a pinch of salt
81	že takový zákazník, <jako jsem> já, docela správně	it was quite all right to take my time deciding
82	najednou si to rozmyslela, <jako by> se spletla, docela	as if she wasn't quite sure now that it was me
83	já jsem se zastavil, <jako by> mne oslovil, díval	I stopped as if he 'd greeted me
84	přestože svítilo slunce, <jako by> se zatmělo, jako bych	now it seemed to turn dark
85	jako by se zatmělo, <jako bych> byl rozžatou lampou	and I felt like a lamp
86	vrchní mi stáhl knot, <jako bych> byl napumpovanou pneumatikou	or an inflated tire whose valve he had loosened (část předchozí metafory)
87	sklep tak zásobený, <jako bychom> byli nějaká firma Opl't	and it was like being at Opl't's
88	pěkně je pohladil, <jako by> byl alkoholik, ač	like an alcoholic
89	předsedou, Hailé hovořil, <jako by> štěkal, a tlumočník	responded in a barking voice
90	kousek studeného masa, a <jako by> jen ochutnal, přikývl	as a sign that he 'd had enough
91	jedli tak, že pořád <jako by> měli hlad, a tedy	as if they were insatiable
92	vzácných látek se vzorky, <jako mívala> babička na zástěrách	with patterns of the kind my grandmother used to have
93	od likérů a koňaků, <jako by> chtěl všechno to,	as if trying to make up for that incident with the gold spoon
94	tak se na mne díval, <jako bych> nebyl, ač já jsem	as if I did n't exist
95	zvedal hlavu, pořád <jako bych> měl maličký límec od	as though the collar of my suit was too small
96	německými hosty tak, <jako by> neuměli německy	all the other waiters started pretending they didn't understand German
97	je pokládal, ale pak <jako by> se ty jeho peníze mohly	
98	a díval se na mne, <jako bych> nebyl...	

99	jako bych nebyl... <jako by> nikdy neobsluhoval	as though he had never served the King of England
100	neobsluhoval anglického krále, <jako bych> já nikdy neobsluhoval	and I had never served the Emperor of Ethiopia (část předchozího přirovnání)
101	jim rovněž klaněl, <jako by> ty pozdravy patřily	as though they 'd included me in their greetings
102	tak plavýma vlasama, <jako mám> já, který neumí sice	eyes as blue and hair as blond as mine
103	jakoby v tekutém stavu, <jako bychom> byli hlemýždi a lnuli	as though we were snails
104	chvilku, ale naopak <jako by> to patřilo ke všemu	No, it all belonged
105	větviček, těch zálomků <jako dělají> myslivci, když zastřelí	the way hunters do when they 've killed an animal
106	zvolna napumpovávají, <jako byste>, než jste sem přijeli	as though earlier
107	těmi sloupovými, a <jako by> to patřilo k jejich	as though this was part of their job
108	odehrávat zrovna tak, <jako jsme> chodili s krávou k	the way it did when we put the cow in with the bull
109	se příjemně zasmál, <jako by> viděl krásnou dívku	as if he 'd just seen a pretty girl
110	viděl krásnou dívku, <jako by> se napil líkéru nebo	or had a drink of some sweet liqueur (část předchozího přirovnání)
111	to mi dělalo dobře, <jako bych> byl jeden z lékařů	as if I was one of the doctors
112	nohou, aby se na chvíli <jako by> zastavily a ty konečky	then seemed to hang still for a moment
113	ženami, matinkami, tak <jako plavou> medvědí samice s mláďaty	like cubs with female bears
114	když ve fraku, dokonce <jako bych> ani nebyl, jako bych	as if I wasn't there at all
115	jako bych ani nebyl, <jako bych> byl jejich věšák,	as if I meant no more to them than a clothes horse
116	jsem sloužící, něco <jako mívaly> královny šašky nebo	the way queens used to have jesters or midgets
117	záhyby prsou, pořád <jako bych> já u nich nestál.	
118	to s citem a nakonec <jako bych> byl Němec, když jsem	as though I were a real German
119	doma, že by to bylo, <jako by> se nic nestalo, ale	as though nothing had happened
120	tak jsem chvíli stál, <jako bych> z podávání ruky dostal	my whole body stiff from holding my hand out
121	nedal na sobě znát, <jako bych> neviděl, usmíval jsem	
122	zírali, uhadovali, <jako bychom> byli u nějakého výslechu	as if this was some kind of interrogation

123	dívali jsme se do sebe, <jako by> byla nahá a já taky	as though we were both naked
124	a dívala se k nebi, <jako by> z toho stropu a skrz	as though all the denizens of the Teutonic heaven
125	nepoznal takovou silou, <jako jsem> to viděl a žil tady	
126	jsou všichni ti, kteří <jako by> byli připouštěni v	who 'd been on stud duty
127	všichni ti, kteří se <jako by> loučili v Košíčku,	who 'd said their last farewells
128	trup, že vypadali, <jako by> hlavy byly rovnou na	
129	najednou byl tak krásný, <jako by> od něj odešel ten psotníček	as though the convulsions he had suffered
130	tak nebeský výraz, <jako by> umřel, a když hudba	
131	se Zdeněk rozhlíží, <jako by> dlouho čekal, a pak	as though he had been waiting a long time
132	ostatní se na mne dívali, <jako bych> byl slunce, hrdina	
133	si v soumraku hrály, <jako by> ani nebyla válka,	as if there was no war going on at all
134	by ani nebyla válka, <jako by> na světě byly jen květiny	only flowers and embraces and loving glances
135	plno lidí a všichni <jako by> se vraceli nebo šli	who all seemed to be on their way home
136	na kopeček, jen tak <jako by> si hlína vzdechla,	not much more than a sigh in the earth
137	které se lesklo, <jako by> přes něj tekla voda	as if sprinkled with water.
138	jediná useknutá větev, <jako by> se na té větvi popravovalo	as though it had been used as gallows.
139	srpek měsíce a hovořil, <jako by> se zpovídal...	as if he was making a confession
140	a tak nějak okřál, <jako by> se zaradoval, že osud	as though he was delighted
141	s takovým nadšením, <jako by> sázel nějaké ředkvičky	as if he were planting radishes or a thick row of spinach
142	prapory s praskotem, <jako by> si oheň na nich obzvláště	as though the fire was devouring them with a special relish
143	podlahy dál hřebíky, <jako by> nepadaly pumy, jako	as if no bombs had fallen
144	jako by nepadaly pumy, <jako by> se nic na světě nestalo	as if nothing in the world had happened.
145	kachlíčků, takových <jako jsou> v Itálii a ve Španělsku	the kind they have in Italy and Spain
146	začal jsem spát tak, <jako jsem> spával...	sleep again the way I used to
147	zasunul do hladiny, <jako by> jej jezero pozřelo	as though the pond had swallowed him up
148	protože takových hotelů, <jako	thousands of hotels like Mr.

	má> pan Brandejs, jako	Brandejs 's or Mr. Šroubek 's
149	jako má pan Brandejs, <jako má> pan Šroubek, tak takových	or Mr. Šroubek 's
150	stovky a tisíce, ale <jako mám> já, nemá žádný.	no one else in the world had a hotel like mine.
151	všechno zrovna tak, <jako by> zapomenuli i oni.	I would let bygones be bygones
152	oni nejen že dělali, <jako by> mne nikdy neviděli	But they pretended not to see me
153	uznal a uznával mne, <jako bych> byl nějaký umělec.	as though I were an artist
154	nějaký lidumilný kousek, <jako by> ty prachy jej pálily	as if the money was too hot for him
155	taková chtěná veselost, <jako měli> Němci, když se radovali	the kind the Germans had displayed
156	ruce a mávali z aut, <jako by> odjížděli naposledy	as though this were it,
157	zemi abych rozkládal - <jako bych> hrál pasiáns, sám	like playing solitaire or reading my own fortune
158	otevřel ji a lačně pil, <jako by> měl první žízeň.	as though it were his first
159	bohatých klášterech, <jako vařili> třeba křižovníci.	the way the Crusaders cooked, for instance.
160	hoteliér milionář, tak <jako by> sestavoval jídelní	no more difficult than drawing up a menu.
161	šustění peří a křídel, <jako by> se sypala z pytle mouka	like flour or salt being poured out of a bag
162	mi skoro celý svět, <jako bych> byl v ohromné vlečce	as though I were tangled up in a huge bridal train
163	holoubky a holubicemi, <jako bych> byl nějaký svatý,	as though I were a saint
164	bych byl nějaký svatý, <jako bych> byl vyvolencem nebes	
165	vidět svůj život, tak <jako jsem> s babičkou očekával	I remembered how I had waited with my grandmother
166	pootevřené, jiné rozevřené, <jako by> ten umělý chrup zíval	yawning as though their hinges were out of joint
167	skoro zrovna taková, <jako bývaly> svatební hostiny v	like the wedding banquets we used to have
168	někde jinde, zrovna tak <jako jsem> si připínal hvězdu	
169	poslední večeři, tak <jako jsem> to viděl na obrázcích	which I had seen in pictures
170	milionáři pili, tím víc <jako by> střízlivěli	the more sober they became
171	ale všechny ty tváře <jako by> byly ožehnuté něčím	faces seemed to have been kindled by something higher
172	kulhavý fráter taky <jako by> ne kulhal, to kulhání	didn't seem to be limping either
173	to kulhání bylo, <jako by> s sebou vlekl těžká	his limping seemed to come from carrying heavy wings

174	aby jej voda pozřela, <jako pozřel> ten fráter hostii,	as the priest swallowed the Host after first blessing it for us
175	kterými jsem prošel, <jako bych> prošel Oním světem	as if I was in another world
176	nábytek povalen, židle, <jako by> je někdo dával na lopatky	chairs lying as if wrestled to the floor
177	neutíkal jsem, tak <jako utíkají> z místa vidění neštěstí	did not try to run from the place of great misfortune
178	zrovna tak na podlaze, <jako by> loktem jen někdo shodil	
179	blbé a zločinné... a <jako by> si nevšiml toho řádu	pretending not to notice my medal
180	trpělivě a očima i hlasem <jako by> ji hladil, tu holku	as though caressing her with his eyes and voice
181	obracela oči k nebi, <jako by> tam žalovala, s kým	as if heaven itself were to blame
182	protože takových smrků, <jako je> tento, je poskrovnu	Spruces like this one were rare
183	A mně bylo, <jako bych> byl kocourek a někdo	I would feel like a tomcat
184	jakou se proměnila, <jako by> hrdlem láhve protékla	
185	jsem se k sobě vinul, <jako bych> držel její ruce, rozhlížel	as though it was her I was holding
186	takové krásné oči, <jako jsem> vídával u topičů a	the kind I would see in stokers
187	krajina vypadá zezadu, <jako jsem> nechával přejít krásné	as though I 'd let a beautiful woman go by
188	já jsem zpíval dál, <jako bych> tím zpěvem, ne písni	as if through the singing-not through the song
189	jsem zpíval a bylo mi, <jako bych> odplivával a odchrchlával	as if I was hacking up and spitting out phlegm
190	sebe, ale od života, <jako by> těma rukama mne zahrabávali	as if they were digging my grave with those hands
191	trávou zrovna tak, <jako byla> zarostlá trávou dopředu	It was filling up with weeds and grass in front of me. (špatně pochopeno)
192	svoji práci, kterou <jako bych> ani neudělal, jen	it seemed as if I 'd done nothing
193	se mi jevil zpátky, <jako by> se stal někomu jinému	seemed to have happened to someone else
194	stal někomu jinému, <jako by> celý můj život až sem	life to this point seemed like a novel
195	bylo, vykládal jsem, <jako bych> tady jen tak projel	as if I were only passing through by car
196	všichni se jen tak baví, <jako jsem> se bavíval já, všichni	the way I used to enjoy myself,
197	chutnal jsem je asi tak, <jako jsem> dostal zrcadla jen	for the same reason that I had got the mirrors
198	mne drápky a pohledy, <jako bych> ji hladil pod krkem	looks at me as though I 'd actually been scratching her

199	zrovna asi tak sám, <jako jsem> já... A pumpoval	as alone as I was
200	tom, abych pumpoval, <jako bych> nebyl viděn, avšak	as though I had n't seen him
201	mně zastesklo, tak <jako jsem> na něj častokrát vzpomínal	just as I missed him
202	vyhříval kuchyň tak, <jako by> to bylo ústřední topení	as though it were central heating.
203	mého obrazu v zrcadle, <jako bych> to byl já, a já jsem	as though the image were really me
204	dokonce jsem je zvednul, <jako bych> se sám sobě vzdával	as though I were surrendering to myself
205	tak jsem se lekal, <jako bych> byl u někoho cizího	as though I were with a stranger
206	oni se mne lekali, a <jako by> litovali, že sem přijeli	As though regretting
207	jsem jasnovidný, tak <jak jsem> se viděl v zrcadle	just the way I 'd seen it in the attic mirror
208	socialistickým souložím tak, <jak souložili> naostro staří Germáni	as the old Teutons used to do it.
209	mne jako Ditie, tak <jak měl> můj dědeček napsáno	the name inscribed on my grandfather 's grave
210	zplodit německé dítě, tak <jak jsme> se dohodli s Lízou	just as Lise and I had agreed
211	hry a hravosti, tak <jak jsem> to uměl já, jak jsem	That was my way of doing it
212	jak jsem to uměl já, <jak jsem> na to přišel už dávno	a way I had discovered a long time before
213	sám sebe přesně tak, <jak jsem> sebe neviděl, jako	as I never had before
214	odsouzen i k pravdě, a tak <jak jsem> se zvědavě kochal utrpením	just as I had been curious about the suffering and indiscretions
215	kufříkem známek – tak <jak chtěla> Líza – bych si mohl	as Lise had intended
216	změnil, už nebyl tak, <jak býval>, houpal se na koni	and he 'd changed a lot
217	se pak řítily, tak <jak jsem> snil, tak jsem si	just as I had dreamed I would
218	to nebyla veselost, <jak jsem> ji znal, to byla taková	it was not the kind of gaiety I was used to
219	mně tak zalíbilo, tak <jak jsem> to viděl na oltářních	as I 'd seen on the altar panels
220	že to tam bude tak, <jak jsem> to opustil, a tak	nd I was relieved to find that it was n't just as I 'd left it
221	sílu jej udělat tak, <jak jsem> to udělal já, všichni	have the strength to do it the way I had done it,
222	skladiště, a bylo to tak, <jak jsem> to viděl, deset vzácných	and – just as I thought
223	mluvila s profesorem, <jak byla> zvyklá z těch jejích	just the way she had talked in Košiče

224	umýt, protože tak, <jak nesla> tu knihu, tak už ten	and the way she carried the book was striking in its devoutness.
225	přišla a schoulila se, <jak byla> zvyklá, do kožichu	cuddled against the German shepherd 's fur the way she used to
+1	zase se <jakoby rozzlobil>	he appeared to get angry again
+2	a grimasa, začal <jakoby cvičit>	what looked like a gymnastics routine
Struktura přirovnání: JAK/O + číslovka [word="jako"] [tag="C.*"]		
1	na hlavu se mi položily <jako dva> ženské prsy nějaké dvě látky	and I felt something brush my head
2	mu visely přes pokrčená kolena, <jako dvě> ploutve...	like two flippers
3	podomek měl takovou sílu, <jak pět> dospělých chlapů.	as strong as five grown men

Anotace

Jméno a příjmení:	Bc. Lucie Šostoková
Fakulta a katedra:	Filozofická fakulta, Katedra anglistiky a amerikanistiky
Název práce:	Převod Hrabalova literárního stylu v překladu – přirovnání v anglických překladech
Rok obhajoby:	2020
Vedoucí práce:	Mgr. Jitka Zehnalová, dr.
Počet stran:	64 stran práce, 130 stran celkem
Počet znaků:	122 927 znaků (práce), 256 923 znaků (celkem)
Přílohy:	3 přílohy
Jazyk práce:	český
Abstrakt:	Diplomová práce se zabývá analýzou autorského stylu Bohumila Hrabala a následnou analýzou překladatelského stylu překladatelů Hrabalových děl (v našem případě Michael Henry Heim, Edith Pargeterová, Paul Wilson a James Naughton). K těmto účelům posloužilo podrobné zpracování počtů přirovnání ve výchozích a cílových textech. Na základě výsledných dat bylo možné blíže nahlédnout do stylů jednotlivých překladatelů. Práce se opírá se názory Jiřího Levého na stylistické prostředky využívané v překladu a práci překladatele. Celá práce je rozdělena do několika oddílů. Zabývá se analýzou Hrabalových děl z literárního hlediska, dále Hrabalovou popularitou v zahraničí s tím spojenými překlady, názory Jiřího Levého na stylistické prostředky v překladu a praktickou část. Praktická část vychází ze zpracovaných dat přirovnání. První část analyzuje výchozí data a Hrabalův přístup k přirovnáním a druhá část analyzuje cílová data a přístup překladatelů, tj. počet a způsob převodu jednotlivých přirovnání.
Klíčová slova:	Bohumil Hrabal, překlad, autorský styl, styl překladatele, přirovnání, Michael Henry Heim, Edith Pargeter, Paul Wilson, James Naughton, Jiří Levý, česká literatura

Annotation

Name and surname:	Bc. Lucie Šostoková
Faculty and department:	Faculty of Philosophy, Department of English and American Studies
Title of thesis:	Bohumil Hrabal's Literary Style and Its Transfer in Translation – Similes in English Translations
Year of presentation:	2020
Supervisor:	Mgr. Jitka Zehnalová, dr.
Number of pages:	64 pages (thesis), 130 pages (total number)
Number of signs:	122 927 signs (thesis), 256 923 signs (total number)
Appendix:	3 appendixes
Language:	Czech
Abstract:	<p>The thesis is focused on the analysis of Bohumil Hrabal's style present in his works and the following analysis of translator's style (translators involved in translation of Hrabal's works are Michael Henry Heim, Edith Pargeter, Paul Wilson and James Naughton) by using similes as a medium. The thesis is based on Jiří Levý's theory on stylistic devices in translation. The thesis is divided into theoretical and practical parts. The theoretical part involves literary analysis of Hrabal's key works, placement of Hrabal's works in the world literature and Jiří Levý's opinions and theory on stylistic devices commonly used in translation. The practical part focuses on produced data on similes present in source and target texts. First half of the practical part analyses source text data and Hrabal's use of similes in his works. The second part analyses target texts data and translation strategies involved during translation of specified similes.</p>
Key words:	Bohumil Hrabal, translation, style of author, translator's style, similes, Michael Henry Heim, Edith Pargeter, Paul Wilson, James Naughton, Jiří Levý, Czech literature